

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyre szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépírói munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 784.
Szerkesztőség 784. Kiadóhivatal 708.

A pártok kötelessége

Budapest, november 20.

Mesében olvasva képtelenségnek látszik, de itt a valóság előttünk, letagadni nem lehet. Negyven megvadult délszlávnak csakugyan sikerült az, amire vállalkozott, sikerült megzavarni, válságok és súlyos bonyadalmak közé sodorni ebben az országban a kormányzás szokott rendjét. Negyven megvadult délszláv a legképtelenebb agyrémmel fejében nem kap kényszerzubbonyt, hanem tovább bitorolja helyét a komoly törvényhozás házában. Negyven megvadult horvát nagyzási hóbortjában külön darabot kíván kiharosítani szent István palástából, caudiumi igába hajtván akarja megalázni a magyar állam ezer esztendő tekintélyét és nincsen rá mód, hogy Magyarország fővárosában nagyzási hóbortjukból ki lehessen gyógyítani őket. A zagya-nyelvű obstrukció poliypkarjai közt lélekzetét veszve vergődik immár az egész ország szervezete, nehezen s csak erőszakolva tudja életműködéséhez megszerezni a szükséges levegőt. Fontos gazdasági kérdések, messze kiható közjogi problémák várnának elintézésre, de a kormányzatnak nincs és nem lehet fontosabb feladata, mint hogy kivezető utat keressen a poliypkarok közül.

Ha a rombolás és a zavarcsinálás

siker, akkor a horvát obstrukciónak ezt a sikerét el kell ismerni. Amíg azonban nincsen egyéb bajunk, csak ez, aggódni, vagy éppen kétségbeesni, igazán felesleges. Ennek az erőpróbának végső kimenetele nem lehet kétséges. Az átmeneti apró bajok nagyon kellemetlenek lehetnek, de negyven akarat — ha a fanatikus örület meghatványozza is a szívóságát — előbb-utóbb hátrálni kénytelen egy egész ország akarata előtt. Magyarország legkiválóbb államférfiai törlik a fejüket azon, hogy taktikát állítsanak a taktika ellenébe s módot találjanak arra, hogy a horvát lázadással szemben érvényesíteni tudják a nemzeti állam impozáns tulsúlyát. Lehetetlen, hogy ez ne sikerüljön s azért a derék délszlávok bizony fejjei mennek a falnak. Nem a magyar nemzeti egység fog összezúzódni ebben az összeütközésben, hanem egy pár mindenre kész ember naiv számításra épített egzisztenciája.

Az, hogy az utolsó napok alatt mégis krízisjelek mutatkoztak, nem is a horvát obstrukció veszedelmességét bizonyítja, hanem valami egyebet. Bizonyítja azt, hogy az igazi nehézségek s az állami kormányzás számbavehető bajai azontul kezdődnek, hogyha a lázas infekció a horvátok csoportjáról a parlament más elemeire is átterjed.

A szerencsésen elsímitott elnökválság

alatt éppen ilyen általános infekció tünetei mutatkoztak s ez tette a gyorsan lefolyt krízist nehézzé és vészjóslóvá. Szenvedelmes indulattal támadtak egymás ellen, rövid időre a tulnyomó magyar többség a bomlás és összezavaródó kaosz képét mutatta. Ez nyitotta meg egyszerre a legszomorubb politikai jövő perspektíváját. Mert azt a luxust igazán nem engedhetjük meg magunknak, hogy a horvát bajokat azzal tetézzük, hogy ráadásul mi magunk egymás között is összevesszünk.

Ha vége jó, minden jó. Hála Istennek, hogy a vihart szülő szakadékot aránylag hamar sikerült, úgy ahogy, eltorlaszolni. A hazafias pártok azonban az olcsón szerzett tapasztalatból vonják le a jövőre nézve a konzekvenciát.

Értsék meg, hogy az ország jövője s a horvát merénylet meghiusítása ma teljesen az ő egyetértésüktől vagy egyet nem értésüktől függ. Negyven horvát semmit sem árthat a kockán forgó nagy nemzeti javaknak. De egy kicsiny magyar töredék, amelyik egyéni gravamenekből, egyéni ambíciókból vagy politikai rövidlátásból fokozza a zavart, már igen.

És a helyzet legfőbb nehézsége éppen ebben rejlik. Amiért is érdemes gondolkozni azon, hogy a koalíciós

Nyáresti hangulat.

— A zöld béka meséje. —

Írta: Zsoldos László.

(Helyesírási tized.)

A Duna partján sétáltam a halkán zizező nyári alkonyatban, hallgatva a tücsökök czirpelését s a békák brekegését, amely a köhajtásnyira sötétlő picziny szigetűl huzdoló nádasból zsongott ritmikusan felém.

Amint így lassan, álmodozva mendegélek, a nedves fűvényen egyszerre csak előttem terem szapora ugrádozással egy zöld béka. A lábam előtt megállt és én tisztán láttam, hogy kidülledt szemével rám tekint. Igen szeretem az állatokat s azért én is megálltam, egy pillanattig farkaszemet nézve a békával a sutgó félhomályban.

A kis állat pedig, nekibátorodva jóindulattal föllépésentől, nagyot kuruttyolt. Aki érti az állatok hangját, mint ahogyan — talán nem dicsekvés, ha mondom — sok évi megfigyelés után nekem sikerült megérteni, annak ez a kurutty-szó körülbelül ezt jelenthette:

— Tisztelt uraság, mit keres itt este a Duna vize partján?

Nem akartam rossz nevelésűnek látszani, tehát — nem ugyan brekegve, hanem a magam emberi beszédjén — ezt feleltem neki a kérdésére:

— Béka barátom, én festő vagyok és hangulatot keresek itt este a Duna vize partján.

— Hangulatot? — brekkent vissza csodálkozva a zöld jószág. És olyan furán ugrott a szava mellé, mintha csak azt akarta volna jelezni ezzel az ugrással, hogy nevet rajtam. — Hangulatot, tisztelt uraság?

Boszusan pillantottam a konfidens állatra s toppantottam a lábammal.

— Ejj, lát csuiföldni akarsz velem?

Az eleven zöltség megszeppent.

— Dehogy akarok én csuiföldni veled, jó uraság! Csupán egy titkot akarok elárulni neked, ha meghallgatsz. A titok az, hogy itt a nádas szélén a hínárban (s e szónál kissé balra ugrott a víz partja felé) már a nyár eleje óta fekszik egy sárgahajú leány.

— Mit beszélsz? — szóltam közbe izgatottan, de a béka nyugodtan folytatta:

— Igen, sárgahajú. Vagyis tulajdonképpen már zöldhajú, mert odalent minálunk mindent zöldre festenek. Amikor lekerült közénk az a leány, hát én emlékszem rá, szép volt és fiatal, hanem azóta nagyon megrutult, felpuhadt, szétmállott és megöregedett. Erről a leányról tudok én egy hangulatos dolgot. Meghallgatod, jó uraság?

Kíváncsian pislogott rám, mialatt én botomra támaszkodva merengő gondolattal tekintetem a nádas felé.

A béka pediglen tovább brekegte:

— Hát, uraság, az a szép sárgahajú leány tavaly még itt sétált minden este a víz partján egy barna fiatalemberrel. Egymás kezét fogták, vagy karonfogva mentek, és sutgó hangon beszélgettek. Szerelmes pár voltak. Egyszer azután, biboros naplementekor, a barna fiatal ember átunszolta a leányt a fahidon és akkor átmentek oda a szigetre. A lány ellenkezett, azt láttam, té-tovább lépett rá a híd padlójára, de végre mégis engedelmeskedett a férfinak. Átment vele a szigetre.

Mire visszatértek, már rég ient volt a hold s én amonnan a vízből csupán azt láttam, hogy a férfi hevesen átkarolja a leány derekát s a lány piheg és ajka remeg.

Attól fogva minden alkonyatkor ez lett a vége a sétának: a szerelmes pár átrándult a szigetre és késő holdvilágnál tért vissza a hidon.

Meg nem foghattam, tisztelt uraság, hogy mit kereshettek a szigeten. Mert az ilyesmí nálunk, békáknál nem szokás. Később azonban elmondta nekem egy tücsök, hogy a szigeten sűrű lombok között rejtőzködik egy ház és abban a házban alkonyat után minden este meggyulad egy gyertya s a gyertyavilágnál, bent a szobában, ölekeznek a szerelmesek és ettől az öleléstől a nyápicz gyertya elalszik.

— Ostoba! — dűnyögtem önkéntelenül — hogy lehet olyankor elaludni?

— Na igen — szólte tovább a különös történetet a béka, sajtászerűen brekegve — én is ezt mondtam a tücsöknek. A tücsök pedig elszégyelte magát, és hatalmasat szökkenve távozott.

Ősszel, a hűvös estéken elmaradozott a víz partjáról a pár. S azóta egész télen át nem láttam őket. Most, a melegedő tavasszal azonban újra megjelentek. De mindketten mintha megváltoztak volna. A sárga háju lány talán meghízott, a barna fiatalember pedig okvetlenül elhidegült. Nem sutgott többé, hanem a férfi olykor kiabált, a nő pedig sirt vagy esdeklő arcczal tekintett ilyenkor rá.

Egyszer aztán mi történt? Én ott gubbasztottam szokott helyemen a nádas szélén, amikor itt a parton megjelent a férfi meg a leány. És — senki sem volt itt rajtuk kívül — nagyon indulatos beszéltek egymással. A leány lebukott a földre és átkulcsolta karjaival a másiknak a térdét:

— Gábor, gondold a magzatodra!

Gábor pedig — csak ekkor tudtam meg a nevét — kibontakozott az ölelésből és durván felelt:

pártok között mint lehetne még szilárdabbá és állandóbbá tenni az összetartozást? Mint lehetne a koalíciót alkotó pártokban ismét megerősíteni azt a meggyőződést, ami élt bennük a nemzeti küzdelem idején, de azóta elhalványult, hogy csakis együtt és közös erővel érhetnek el eredményeket, egymás ellen, vagy egymás rovására sohasem? Nem elég, hogy egyik voltak a harcban, hanem ha a harc sikereit kamatoztatni akarják, egyik kell, hogy maradjanak a békében is.

E szükségérzettől áthatva, néhány mulasztásra kell itt rámutatni, ami még pótolható.

Először arra, hogy nem történt gondoskodás egy olyan semleges térről, amelyen a koalíciós képviselők az egyéni érintkezés útján szilárdíthatnák meg a politikai összetartozást. A parlament nem ilyen tér, mert ez a hely már a vélemények mérkőzésének és nem egyeztetésének mezeje. A parlamenten kívül pedig minden párt a maga külön útján jár, függetlenségek, néppártiak, alkotmánypártiak külön klubokban, majdnem kizárólag csakis egymás között érintkeznek, s a miniszterek közül sem találkoznak, csak a velük egy politikai párton levőkkel. Egy közös klubhelyiségre lenne szükség — amelyik a külön pártkörök mellett — gyújtó fókusz lenne az eltérő meggyőződéseket vallóknak és ahol a kabinet valamennyi tagja minden egyes képviselővel szemben érvényesíthetné egyéni befolyását.

Es még egy hathatós eszköze lenne a koalíciós egység erősebb összekovácsolásának. Vissza kell állítani a harci időben oly kitűnően bevált vezérő-bizottságot egy pártközi intéző-bizottság formájában. Ez a testület megerősítené a vezérek szolidaritását s az egyes pártok bizalmas embereinek közvetítésével egy-

— Nekem a jövőre kell gondolni, Irma! Én sohasem vehetlek téged feleségül!

A boldogtalan — mert bizonyára boldogtalan volt, ugyebár, tisztelt uraság? (Hát persze, hogy boldogtalan volt, te együgyű, kis béka) — a boldogtalan nő ekkor, mintha villámcsapás futott volna keresztül a testén, gyorsan felállt, kiegyenesedett és szikrázó szemekkel csak ennyit mondott:

— Na hát, akkor az Isten irgalmazzon téneked Gábor!

— És szót sem szólva többet, határozott lépéssel a hidra sietett.

A barna fiatalember utána kiáltott:

— Irma, legyen eszed! Isten megáldjon! — és meg sem várva, mit felel talán a leány, sarkon fordult s lassú, de határozott járassal elment a falu irányába. Még csak vissza sem nézett egyszer sem.

A leány meredten tekintett utána a hidról. Aztán, amikor már egészen eltűnt az ösvényen a férfi alakja, akkor hirtelen átvette magát az alacsony korlátot:

— Édes magzatom!

Csobbanás hallatszott és a hínár, ott a hidláb alatt magához ölelte a leányt és azóta is még mindig olyan szorosan öleli magához, mint ha csak kárpótolni akarná a barna fiatalember öleléseért, aki otthagya.

— És azt hiszem, tisztelt uraság, kárpótolta is. Mert a zöldhajú leány azóta olyan, de olyan nyugodtan pihen a hínár ölében, mint a ki az igazi, tiszta, zavartalan boldogságot találta meg.

Szólt a béka s még egyszer rám meresztve kidüldelt szemét, elégtel brekegéssel kérdezte:

— Hát nem szép nyáresti hangulat ez, tisztelt uraság?

ségesen hozná akcióba az egész koalíciós szervezetet.

E reformokkal, vagy e reformok nélkül azonban egy magyar képviselő sem tévesztheti el a szeme elől azt, hogy a külön programok és külön ambíciók érvényesítésének ma nincsen itt az ideje. Ma csak egy feladat lebeghet minden politikus szeme előtt, aki igényt tart arra, hogy jó hazafinak tartassék: a magyar nemzetállam megvédelmzése a horvát túlzók ellenében.

A kiegyezés egy szakaszban.

— Bonyodalmak a kiegyezés körül. —

Budapest, november 20.

Amíg a képviselőház üléstermében és folyosóján egymást érték az izgalmas jelenetek, amelyről más helyen számolunk be részletesen, addig a kormány tagjai a függetlenségi párt intéző bizottságával beható tanácskozást folytattak a horvát obstrukció által okozott helyzet orvoslása tárgyában. A kormány ugyanis már a múlt héten foglalkozott azzal a gondolattal, hogy tekintettel az idő előhaladására, január elsejére valamely törvényes állapotot létesítsen az Ausztriával fennálló kereskedelmi és forgalmi viszonyokra nézve. Emellett azután a kiegyezési javaslatok tovább tárgyalatának és elfogadásuk után a szerződések becikkelyeztetésének. A függetlenségi párt intéző bizottsága szintén már a múlt héten foglalkozott a kérdéssel. Az intéző-bizottság meghányta-vetette a dolgokat és több kérdést még tisztázandónak tartott a kormányval. Ez okból folytak a tárgyalások hétfőtől kezdve a mai napig. Ma azután a tanácskozás során, amely déli tizenkét órától fél három óráig tartott, megállapodás jött létre aziránt, hogy a kiegyezési javaslatok egyetlen egy szakaszos törvényjavaslat után vitessenek keresztül. E törvényjavaslatnak az volna az egész tartalma, hogy az abban szám- és névszerint megjelölt törvényjavaslatok törvényerőre emeltetnek.

A tanácskozás folyamán először a képviselőház elnökségének válságát intézték el, amelyről lapunk más helyén foglalkozunk. Ezután Kossuth Ferencz előterjesztette, hogy a horvát obstrukció miatt gondoskodni kell arról, hogy a kiegyezés január elsejéig valamely formában elintéztessék és erre azt a módot találta a kormány a legalkalmasabbnak, hogy a törvényhozás egy egyszakaszos törvényben felhatalmazza a kormányt a kiegyezés ideiglenes életbeléptetésére. E szerint a kormány javaslata az, hogy a törvényhozás kimondja, hogy addig is, míg a kiegyezésről beérkezett javaslatok részletesen le nem tárgyalatnak, az osztrák kormányval kötött egyezmények 1908 január 1-én hatályba lépnek.

A kvótára ez a törvényes felhatalmazás ki nem terjedne.

Kossuth Ferencznek ezt az előterjesztését a bizottság tagjai tudomásul is vették, csak Holló Lajos szólalt fel ellene. Szerinte igaz, hogy az ilyen intézkedés a horvát obstrukciót derékon töri ketté, de másrészt tagadhatatlan, hogy az ilyen törvényalkotás nagyon ingoványos, süppedékes talajra viszi törvényhozásunkat.

A bizottság többi tagjai a kényszerhelyzetre való tekintettel a javaslatot elfogadták, mire Holló Lajos ingerülten távozott. A tanácskozás résztvevői ezután szétoszlásuk előtt becsü-

letszóval titoktartást fogadtak, mert a tervet csak hétfőn akarták a pártokkal közölni.

Holló Lajos azonban, aki ma nem fogadott diszkréziót, lapjában, a Magyarországi szögben kipattantotta a titkot és egyben föltűnést keltő éles támadást intézett Justh Gyula ellen, akivel a kormány éppen ma szolidaritást vállalt, de a kit ő azzal vádol, hogy a horvát obstrukciót támogatja, hogy így a házszabályrevíziót kicsikarja.

Holló Lajosnak, aki alelnöke a függetlenségi pártnak, ez az eljárása nagy feltűnést keltett a politikai világban.

A függetlenségi pártban, ahol ma este csak Günther Antal képviselte a kormányt, szintén sok szó esett a dologról, a melyet általában úgy fogtak föl, hogy Holló Lajos nem akar tovább tagja maradni a pártnak.

Az alkotmánypártban nagy izgalmat keltett Holló magatartása, a melyet Wekerle Sándor miniszterelnök is helytelenített. A hangulat olyan elkeseredett volt, hogy gróf Andrássy Gyula és Darányi Ignác miniszterek közbeléptek és lecsillapítani igyekeztek a párt tagjait.

A néppárt, amely ma bizalmat szavazott Rakovszkynak, kárörömmel nézi a függetlenségi párt kavargását.

Budapest, november 20.

A képviselőház holnap, csütörtökön délelőtti ülést tart, melyen folytatják az autonóm vámtarifa részletes tárgyalását. Napirenden vannak a kiegyezési javaslatok is.

Gróf Apponyi Albert Bécsben. Bécsből jelentik, hogy gróf Apponyi Albert kuituszminiszter tegnap este Budapestről odaérkezett.

A főrendiház bizottságainak alakuló ülése. A főrendiház pénzügyi bizottsága ma délelőtti tartotta alakuló ülését. Elnöknek dr. Samassa József bírókat érseket választották meg, jegyzővé pedig Hertelendy Ferenczet. A közgazdasági és közlekedésügyi bizottságban pedig elnökké gróf Pallavicini Edét, jegyzővé Miklós Odont választották meg.

A közjogi és törvényelőkészítő bizottság ma délután 4 órakor megalakult. Elnökké Vlascics Gyulát, jegyzővé dr. Vigyázó Ferenczet választották meg.

A katonatiszti fizetések rendezése. A katonatiszti fizetésemelésekről katonai oldalról azt írják, hogy az az állítás, mintha a katonatisztek fizetésrendezését a többi ugynevezett katonai kérdéssel (kétéves szolgálattól, zászló- és jelvénykérdés, katonai büntető törvénykönyv stb.) együtt akarják elintézni, s hogy e tárgyban a hadvezetőség és a magyar kormány között tárgyalások folynak, nem felel meg a tényeknek. A katonai kérdések nemcsak a kiegyezés komplexumából kapcsolattak ki, hanem a katonatiszti fizetésrendezés kérdésétől is elkülönítették, miután az utóbbi a katonai körök nézete szerint nem tartozik az ugynevezett katonai kérdésekhez, hanem kizárólag kenyér- és fizetésrendezés s így szociálpolitikai ügyet képez. Schönai ch hadügyminiszter a katonatiszti fizetésrendezés kérdését oly fontosnak tartja, hogy állását köti ahhoz, hogy a legközelebbi évben ez a kérdés megoldassék. Különben aligha kerül erre a sor, mert alapos kilátás van arra, hogy a katonatiszti fizetésrendezés ügyében most folyamatban lévő tárgyalások békés eredményre vezetnek.

Képviselőválasztás Lengyelországban. Kaposvárról jelentik, hogy Lengyelországban a képviselőválasztást december másodikára tűzte ki Somogy megye központi választmánya. A kerület képviselője Csáki Gaszton volt, aki lemondott mandátumáról, mert mint a függetlenségi párt mult heti értekeztetésén kijelentette, a választóitól nyert megbízatása a fölemelt kvóta megszavazására erkölcsileg nem jogosítja föl. Ha most újra megválasztják, megszavazza a kiegyezést.

Az elnökválság izgalmai.

— Nagy vihar a képviselőházban. —

Budapest, november 20.

A képviselőház elnökségének válsága, amelynek megoldása már tegnap számos ellenmondást váltott ki, ma izgalmas jelenetek egész sorozatát idézte elő. Justh Gyula a függetlenségi párt egy részének tegnapi magatartása miatt elhatározta, hogy lemond elnöki méltóságáról és erről értesítette is Kossuth Ferenczet. A válságnak ezt a részét sikerült elintézni, amennyiben a kormány tagjai kijelentették, hogy ők szolidárisak Justh Gyulával, a függetlenségi párt intézőbizottsága pedig kimondta, hogy a párt tagjainál odahatnak, hogy a tegnapi események ne ismétlődjenek.

Ezzel a megoldással Justh Gyula is megelégedett, de azért ugyancsak élesen kikelt a folyosón a renitenskedők ellen és a házszabályok megsértése ellen. A folyosón egymást érték az izgalmas jelenetek, amelyek ismételtén valóságos viharra fajultak. Szmercsányi György és Rakovszky Béla néppárti képviselők például olyan sértő kifejezésekkel illették Justh Gyulát, aki nem volt jelen, amelyeknek alig akad párjuk a magyar képviselőház történetében. Az ügyet ugyan a délután folyamán békés uton elintézték, de ilyen dolgok semmiképpen sem alkalmasak arra, hogy a pártok között az együttműködést elősegítsék.

Mert erről a kérdéssel is sokat beszéltek ma a háborgó folyosón. Gróf Andrássy Gyula, aki előtt egy függetlenségi képviselő fejtette ki azt, hogy az egész helyzet abból támadt, hogy a függetlenségi pártot vezető nélkül hagyják, az ülés vége felé egy függetlenségi képviselőkből álló csoport előtt annak a véleményének adott kifejezést, hogy módot kell találni a pártok és a kormány közvetlenebb érintkezésére. A pártok nagy tetszéssel fogadták ezt a tervet.

A mai nap izgalmas eseményeiről a következőkben számolunk be:

Justh lemondani készült.

Justh Gyulát rendkívüli módon elkeserítette a függetlenségi pártnak a Ház tegnapi ülésén vele szemben követett eljárása s ezért elhatározta, hogy lemond állásáról lemondólevelét magával hozta ma a Házba.

Erről az elhatározásáról már tegnap este telefonon értesítette Kossuth Ferenczet, akinek azt mondta, hogy ha nem kap garanciát arra, hogy a Ház tegnapi ülésén a függetlenségi párt részéről ellene intézett támadások nem ismétlődnek, lemond.

Kossuth Ferencz azt válaszolta, hogy a lemondásról ne beszéljen. A garanciát ő nem adhatja meg.

Justh Gyula ekkor nyomatékosan megismételte, hogy ha ezt a garanciát a pártvezér nem adhatja meg, akkor beadja a Háznak lemondását.

Kossuth Ferencz újból kijelentette, hogy ez nem lehet. Majd arra kérte, hogy várjon csütörtök délelőttig, amikor a Házban minisztertanács lesz. Ott tisztázzák a helyzetet.

Ezt a kívánságot Justh Gyula teljesítette, mire Kossuth Ferencz még az este folyamán értesítette Wekerle Sándor miniszterelnököt az újabb fordulatról és kérte, hogy intézkedjék a kabinet tagjainak összehívásáról.

Miniszteri értekezlet.

Ma reggel már kilenc óra előtt megjelent a képviselőházban Justh Gyula, akinél csakhamar jelentkezett Medakovich Bogdán, a horvátok elnöke. Beszélgetésük csak rövid ideig tartott, mert a tárgyalások megkezdését a helyzetre való tekintettel holnapra halasztották. Ezután az elnöki szobában Justh Gyulát Tóth János államtitkár, Hoitsy Pál, a függetlenségi párt alelnöke és Leszkay Gyula keresték föl. A beszélgetés zárt ajtók mögött hosszabb ideig folyt.

Ugyanebben az időben vette kezdetét a mi-

niszteri értekezlet is. Wekerle Sándor érkezett elsőnek, utána gróf Andrássy Gyula jött, majd gróf Zichy Aladár, Darányi Ignác, Josipovich Géza, Jekelfalussy Lajos és Günther Antal. Tíz órához tíz perc hiányzott, amikor a konferencia kezdődött. Jelen volt valamennyi miniszter, gróf Apponyi Albert kivételével, aki Bécsben van. Megjött Márfy Albin, a miniszterelnöki államtitkár is, aki rendes miniszteri tanácsokon a jegyzőkönyvet vezeti. Nem ment azonban ezúttal a miniszterek közé, mert utóbb úgy határoztak, hogy nem tartanak formális minisztertanácsot.

A miniszterek értekezlete féltizenegy óra után ért véget. Elsőnek gróf Andrássy Gyula távozott és Justh Gyulához ment. Beszélgetésük után híre terjedt, hogy a helyzet engedett élességéből. Gróf Andrássy Gyula után Wekerle Sándor miniszterelnök kereste fel Justh Gyulát, akinek a szobájából akkor Hoitsy Pál és Tóth János lépett ki.

A miniszterelnök és a Ház elnökének beszélgetése sokáig tartott.

A kormány szolidáris Justhral.

A tanácskozás után csakhamar szárnyra kelt az a hír, hogy a kormány főként Josipovich Géza horvát miniszter miatt azonosította magát Justh Gyula álláspontjával, illetve kimondta, hogy az elnökválságot mindenestre elkerülendőnek tartja, mert veszedelmes következményekkel járhatna a kormány horvát politikájára.

Josipovich ugyanis közölte miniszter-társaival, hogy nem helyeselheti azt a módot, ahogy az alelnökök kezelik a házszabályokat és ha nem tesz ellene semmit, ez még nem jelentheti azt, hogy azonosítja magát azzal az eljárással, amely a házszabályokat a horvátokkal szemben lábbal tiporja. Abban az esetben azonban, ha Justh Gyula a horvát konfliktusból kifolyólag visszalép, ő is lemond a miniszterségről és nem hiszi, hogy Rakodczay bán a helyén maradhat. Az ezután bekövetkező eseményekért aztán nem állhat jót.

Hogy tovább mi történt az értekezleten, arra abból a válaszból lehet következtetni, amelyet Manojlovics szerb radikális képviselő kérdésére adott Josipovich Géza horvát miniszter. Ezt mondta:

— Justh marad!

Kevéssel utóbb pedig gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter mondta az újságírók kérdésére:

— Justh Gyula nem távozik az elnöki székéből.

Mindezekről az eseményekről Justh Gyula a miniszterelnökkel folytatott beszélgetés után így nyilatkozott:

— Lemondó levelem kész, de még nem adtam be. És úgy alakultak a dolgok, hogy talán nem is leszek kénytelen beadni. Wekerle Sándor miniszterelnök az imént közölte, hogy az egész kormány szolidáris velem. Ha én megyek, a kormány tagjai is távoznak helyükről. Én ugyanis még tegnap este értesítettem Kossuth Ferenczet, hogy lemondok a Ház elnökségéről, mert nem tűröm s nem tűrhetem, hogy a képviselőházban elnökségem alatt a tegnapi jelenetekhez hasonló megismétlődjenek. Kossuth erről az elhatározásomról, a melynek függőben hagyására kért engem, azonnal értesítette Wekerle Sándor miniszterelnököt, aki meg rögtön összehívta itt a kormányt tanácskozásra. A miniszteri tanácskozás után Wekerle közölte velem, hogy a kormány azonosította magát az én álláspontommal. Én erre azt feleltem, hogy nekem ez nem elég. Én garanciát kérek arra, hogy a Házban elnöklésem alatt a tegnapihoz hasonló jelenetek elő nem fordulnak. Én a pikuszt maszkulusz szerepét nem játszom. E kijelentésem következtében Kossuth azonnal összehívta a függetlenségi párt intéző bizottságát, a mely most tanácskozik a miniszterelnök-nél. Ugy tudom, hogy ebben a dologban rövidesen pártközi konferenciát is összehívunk. Maradok tehát, ha megkapom azokat a garanciákat, a melyeket a kormány megígért. Maradok, ha olyan jelenetek, a melyeket tegnap rendeztek elnöklésem alatt a függetlenségi párt tagjai, többé nem fordulnak elő. A tegnapi formula praktikus alkalmazására nem kerül a sor. A horvátok ma nekem kötelezően kijelentették, hogy

ha maradok, sem az én elnöklésem, sem az alelnökök elnöklése alatt nem indítanak házszabályvitát s nem is vesznek abban részt. Ez a kérdés tehát ki van kapcsolva. A mi a horvátokkal való tárgyalást illeti, ma reggel beszéltem Medakovich Bogdánal, de a helyzetre való tekintettel a tárgyalást holnapra halasztottuk.

Gróf Andrássy a helyzetről.

Közben az egész Ház a legnagyobb izgalommal tárgyalta az eseményeket s noha ma is akadtak hangok Justh ellen, mégis szembe-tűnő volt, hogy a függetlenségi párt kedve erősen megváltozott és Justh mellett nyilatkozott meg. Lassankint megerősödött az a fölfogás, hogy Justhot nem szabad elejteni.

A belső folyosón gróf Andrássy Gyula belügyminiszter körül csoportosultak a képviselők. A gazdasági kérdéssel volt szó kezdetben. Arról, hogy mi történik, ha a kiegyezés nem jut ez év végéig tető alá. A vitában Bánffy Dezső, Sándor Pál, Farkasházy Zsigmond, Éber Antal, Semsey László és mások vettek részt. Gróf Andrássy Gyula a törvény intézkedésére utalt, amely szerint ha a kiegyezés tető alá nem jut, a bankszabadság automatizs szünnék meg.

A beszélgetés ezután a függetlenségi pártra terelődött.

Éber Antal keservesen panaszkodott azon, hogy minő súlyos a függetlenségi párt helyzete. A párt minden vezetés nélkül áll. A klubban egy miniszter sem található, aki fölvilágosítással szolgálhatna, hiányzik a személyes kapcsolat a kormánnyal, bontó iránzatok kapnak lábra, anélkül, hogy valamely tekintély szembeszállana vele, de a párt így vezetés nélkül ingadozik s többen kis csoportok jelszavai után indulnak, anélkül, hogy bárki csak tudná is, nem árt-e vele a kormánynak és a politikai helyzetnek. Így történt tegnap is, amikor az elnök ellen méltatlan izgatás indult meg, anélkül, hogy bárki a következményekre gondolt volna.

Csizmázia Endre az elnöki kérdést vetette föl, utalva arra, hogy a Ház a házszabály kezelése dolgában már állást foglalt a horvátokkal szemben. Azután híre járt, hogy Justh dezavualja a párt állásfoglalását, s így történhetett meg, hogy a párt saját elnöke ellen tüntetett. A magyar nyelv jogát pedig a Házban okvetlenül meg kell óvni.

Gróf Andrássy Gyula is hozzászólt röviden a tárgyhoz. Hozzávetőlegesen azt mondta, hogy nem helyesli azokat a támadásokat, amelyekkel a többségi oldalról Justh Gyulát illetik. Az elnök mintegy bíró ül odafönn helyén, invektívákkal illetni nem szabad. A dolgoknak lehetnek más következményei is. Tartsa meg mindenki nyugalmát.

Gróf Andrássy Gyula szavai mély hatással voltak. A folyosón is hamar híre terjedt, hogy gróf Andrássy Gyula is a békességesség álláspontján van.

Az ülés vége felé gróf Andrássy Gyula egy nagyobbbrészt függetlenségi képviselőkből álló csoport előtt, amelyben ott voltak Bakonyi Samu, Reöck Iván, Szentkirályi Zoltán, Nagy Sándor és mások, visszatért azokra a panaszokra, amelyeket Éber Antal hangoztatott. A belügyminiszter úgy vélekedett, hogy a koalíció pártjai között, valamint a pártok és a kormány között valóban szorosabbá kell tenni a kapcsolatot. Erre egyrészt alkalmasnak tartaná, ha a szövöttezett pártok közös intéző-bizottságot választanának, amely a pártok egyöntetű működését készítene elő, másrészt pedig szükséges volna, hogy a pártok tagjai bizonyos napokon, hetenkint egyszer-kétszer valami pártközi klubhelyiségben találkoznának, ahol ilyenkor a miniszterek is megjelennének. A képviselők a tervet nagy tetszéssel fogadták.

Justh az elnöklésről.

A Wekerle Sándor miniszterelnökkel való tanácskozás után Justh Gyula is elvegyült a folyosói csoportok közé. Az egyik csoportban, amelynek Szemere Huba, Burgyán Aladár, Halász Lajos, Éber Antal, Balogh Ernő és mások voltak a tagjai, éppen arról beszélgettek, hogy Rakovszky István egymásután tizenhatsz horvát szónoktól vonta meg a szót azzal a megokolással, hogy ismétlődésekre bocsátkoztak.

Justh Gyula már csak a vitaközébe ért oda. Az egyik rész helyeselte Rakovszky eljárását, a másik hevesen tüzelt ellene. Justh az utóbbiak nézetét vallotta.

Burgyán Aladár tett ellenvetést: — Mi lesz a magyar vezényszóval — mondta — ha a magyar parlamentnek is horvát a tanácskozási nyelve?

— Az nekem mindegy! — szolt Justh Gyula. A házszabályok szentségét meg fogom óvni mindenkivel szemben, akár elnök maradok, akár nem. Ha a függetlenségi párt garanciát nem ad arra, hogy a tegnapi jelenetek nem fognak ismétlődni, akkor fentartom lemondási szándékomat. Ha aztán lemondtam, magam fogom dönteni azt az elnököt, aki másképp kezeli a házszabályt, amint én kezeltem. Ami odabent történik (a tanácskozó-terem felé mutat) nem helyes. Ismétlések esetén megvonták a szót. Ez nem megy. Ez Szilágyi Dezső szelleme ellen szól, még az ő beszédeiben is van ismétlés.

Igen ingerült hangon mondotta ezeket a házelnök és elhagyta a csoportot.

Később Justh egy másik csoportban megismételte előbbi kijelentését, amelyet így fejezett be:

— Férfiu vagyok és férfiasan ragaszkodom álláspontomhoz!

— Mi is férfiak vagyunk — felelte Éber Antal — s mi tegnap nem ellened foglaltunk állást, hanem az ellen tiltakoztunk, hogy tíz napig helyeseltünk velünk egy álláspontot, aztán pedig dezavualnak bennünket.

Justh erre messze hallatszó harsány hangon kiáltotta:

— Igenis, én ellenem tüntettetek, azt a vak is látta. Azt akarjátok talán, hogy a házszabályokat lábball tiporjam? Már pedig a házszabályok szentségét meg fogom őrizni, akár leszek elnök, akár nem és meg fogom őrizni akkor is, ha egymagam leszek! De nem leszek magam!

A folyosó másik végéről ekkor öblös hang szolt közbe:

— De nem ám!

Mindenki arra nézett; a hang tulajdonosában Polónyi Gézát ismerték fel, mire általános derűtség fogta el az egész folyosót.

Magát Justh Gyulát is elfogta egy pillanatra a nevetés, de aztán ismét visszaesett előbbi szerepébe s a következő szavakkal folytatta kifakadásait:

— Igen, ha szükséges, le fogok mondani s megvédem akár mindnyájjal szemben a házszabályokat!

Éber Antal erre közbeszólt:

— Ha így fogod fel a kérdést, kegyelmes uram, akkor adj választ arra a másik kérdésre is, hogyha vezéreink így beszélnek, ki az tulajdonképpen, aki bennünket vezet?

Justh erre ismét közbevetett:

— Ez más dolog, erről most ne beszéljünk. Én újból ismétlem azt, hogy tegnap nem volt semmi okom a horvátoktól megvonni a szót. Nem is tettem, mert nem akartam tenni. Engem senki, az Atyauristen sem, még a függetlenségi párt sem fog rávenni arra, hogy a szót megvonjam akkor, ha arra szükség nincs s hogy ha azt a házszabályok nem kívánják!

Justh ezután szobájába ment.

Megtámadják az elnököt.

Alighogy Justh Gyula eltávozott a csoportból, odalépett Szmracsányi György néppárti képviselő és éles hangon mondotta:

— Hatvanhét óta nem volt még eset, hogy a képviselőház elnöke ide kiálljon és itt kiabáljon! Ez dicsőnőség! Először mondjon le, aztán kiabáljon!

Ezzel Szmracsányi távozott, később visszatért s ezt mondotta:

— Justh eljárása betyártempó.

A függetlenségi párt körében óriási felháborodást keltették Szmracsányi nyilatkozatai. A méltatlankodás a legélesebben elítélő szavakban jutott kifejezésre. Ekkor odalépett a csoporthoz gróf Zichy Aladár miniszter és Rakovszky Béla, az elnök öccse.

Rakovszky Béla és Éber Antal között ekkor a következő párbeszéd folyt le szintén nagy hallgatóság előtt:

— Enyhe szóval élve, nem illik ilyenmit csinálni a képviselőház elnökének — mondotta Rakovszky,

— Ez temperamentum dolga — válaszolta Éber.

— Nem temperamentum dolga — felelt erre Rakovszky — hanem a nevelésé. Aki nem józan, maradjon otthon.

Békés elintézés.

A képviselőház folyosóján ma délelőtt előfordult jelenetekből kifolyólag ma este Justh Gyulának, a képviselőház elnökének megbízásából Návay Lajos alelnök és Pallavicini György örgróf magyarázatot kértek Szmracsányi György országgyűlési képviselőtől, aki a maga részéről Beniczky Ödön és Zboray Miklós képviselőket nevezte meg megbízottjainul. A megbízottak tárgyalván, az ügyet a lovagiaság szabályai szerint békésen elintézték.

Lovagias ügy az elnökök között.

Mire az események ennyire fejlődtek, természetesen már az egész Ház a történekről beszélt s a kormány tagjai közül Wekerle, Andrássy és Darányi egymás után vonultak ki a folyosóra, hogy a kedélyeket csillapítsák. Ekkor azonban Rakovszky Istvánnak barátai már úgy referáltak Justh kifakadásairól, mintha azok az alelnökök ellen irányultak volna. Az alelnök abban a hitben, hogy Justh őt alelnöktársával, Návayval együtt személyében támadta, provokáltatni akarta Justh Gyulát. Fel is kérte erre gróf Andrássy Gyula és gróf Zichy Aladár minisztereket, akik azonnal fel is keresték Justh Gyulát. Az elnök a két miniszter előtt kijelentette, hogy nyilatkozataiban az alelnököket szóval sem érintette s őket bántani már csak azért sem lehetett szándékában, mert ügyüket tegnapi kölesönös nyilatkozatukkal teljesen elintézték tekinti. Návay Lajos alelnöknek gróf Andrássy Gyula és gróf Semsey László szintén megadták a hasonló felvilágosítást s így a kellemetlen ügy további folytatása órá nézve sem vált szükségessé.

Az intéző-bizottság határozata.

Ezalatt a függetlenségi párt intéző bizottsága a miniszterelnöki szobában Wekerle Sándor miniszterelnökkel és Kossuth Ferenczcel tanácskozásra ült össze. A tanácskozást, amelyben résztvett egy ideig gróf Andrássy Gyula is, több óra hosszáig tartott, amelynek érdemi részéből csak annyit szivárgott ki, hogy a bizottság határozatot hozott, amelyről értesíteni fogja a függetlenségi pártot. Justh Gyulával nyomban kövölték a bizottság határozatát.

A bizottság határozata értesülésünk szerint ez: A függetlenségi párt vezérei minden befolyásukat latba vetik, hogy a képviselőházban a függetlenségi párt részéről történt jelenetek meg ne ismétlődjének és hogy a nyugalom a pártban teljesen helyreálljon.

Ezzel az elnökválság elintéztéknek tekinthető. Maga Justh Gyula kijelentette, hogy az intéző-bizottság mai határozata következtében megmarad állásában.

Közben még egy érdekes jelenet játszódott le a folyosón: Wekerle miniszterelnök Éber Antalhoz fordulva, hirtelen azt kérdezte:

— Éppen hallom, hogy te a kormányt is támadtad?

— De nagyon! — felelte Éber.

Wekerle így válaszolt:

— Legyetek nyugodtak, holnapután minden rendbe jön.

Újságírók az elnökél.

Délután fél három órakor Justh Gyula elnök magához kérte az újságírókat és a következő kijelentést tette előttük:

— Ugy értesültem, hogy a folyosón tett néhány mai nyilatkozatomat rosszul értették és magyarázták. Kérem az urakat, vegyék tudomásul, hogy én semmi olyast nem mondtam, ami sértő lett volna alelnöktársaimra nézve. A köztem és az alelnökök közti ellentét kérdése már tegnap elintéződött. Én semmi mást nem mondtam ma, mint hogy a házszabályok sérthetlenségét meg fogom óvni az elnöki székéből, sőt azon kívül is. Mást nem mondtam. Az alelnökök eljárásáról én nyilatkozatot nem tettem, sőt alelnöktársaimat semmiéle vonatkozásban nem emlitettem.

A Politikai Értesítő erről az ügyről hivatalosan a következőket jelenti:

A képviselőház elnöke ma délután szobájába kérte a parlamenti hirlaptudósítókat és ez alkalommal

meg lett állapítva, hogy a képviselőház elnöke semmiféle sértő kijelentést nem tett, sem a függetlenségi párttal vonatkozólag, sem az alelnökökkel szemben. Ő csak a házszabályokra vonatkozó álláspontját hangoztatta és azt, hogy nem helyeselteti és nem türetheti, hogy a Ház némely tagjai vele szemben tüntető megnyilatkozásokra ragadtatják magukat. Az összes kitételek valamennyi jelenlevő hirlaptudósító tanúsága szerint megállapítottak, — szemben azokkal a hírekkel, amelyek a folyosói jelenetek kapcsán elterjedtek.

Ezután Justh Gyula besietett az ülésrembe, fölment az elnöki emelvényre s az elnökkel Rakovszky Istvánnal hosszasan beszélgetett.

A néppárt Rakovszkyhoz.

Az országgyűlési néppárt ma este 7 órakor gróf Zichy Aladár elnöklésével értekezletet tartott, amelyen a következő határozatot hozta:

„Az országgyűlési néppárt helyesli Rakovszky Istvánnak, mint a képviselőház alelnökének a házszabályok kezelése tárgyában elfoglalt álláspontját s ezért neki köszönetet mond s kifejezést ad iránta való bizalmának, biztosítván őt a jövőben is lelkes támogatásáról.”

A kiadott kommuniké hangsúlyozza, hogy a határozatot egyhangú lelkesedéssel hozták meg.

Justh Gyula üdvözlése.

Justh Gyula ma Hajdusoboszlóról a következő táviratot kapta: Nagyméltóságod ért méltatlan támadások ellenében fogadja Nagyméltóságod ez ősi hajduváros és a választókerület függetlenségi elvű polgárainak tántoríthatlan ragaszkodását. Adám János pártelnök, Bor János pártjegyző.

Budapest, november 20.

A zárszámadások. A képviselőház zárszámadási bizottsága ma délután 5 órakor Sziklai Ottó elnöklete alatt tartott ülésén foglalkozott az 1905. évi állami zárszámadással. A bizottság tagjain kívül jelen voltak Popovics Sándor pénzügyminiszteri államtitkár, Dárday Sándor, a számvevőszék alelnöke és Szukováthy miniszteri tanácsos.

Elnök bejelenti, hogy a múlt ülés határozatának megfelelően a pénzügyminiszter beterjesztette a zsolnai cellulozé-gyár 20.000 koronás ingatlan vétel ügyének iratait, amelyből az tűnik ki, hogy a kérdéses ingatlant a feltári becsülésnek megfelelően iparpártolás céljából adták el.

A bizottság múlt üléséből felvilágosítást kért az iránt, hogy az arad-temesvári vasút miért nincs még az állam nevére telekkönyvezve. A miniszterelnök ártit a bizottsághoz, amely szerint a kereskedelmi miniszter már nemcsak a telekkönyvezés iránt, hanem az iránt is intézkedett, hogy az illető mulasztást elkövető ellen fejezelmű indítattott.

Az állami betétek elhelyezéséről szóló tételnél Éber Antal elismeri, hogy a tekintetben, hogy a pénzügyminiszter hova helyezi el készleteit, korlátozat szabni nem lehet, de óhajtaná, hogy a zárszámadási bizottságnak a pénzügyminiszter részletebb felvilágosítást adna arról, hogy ezek az összegek mennyi időre és milyen kamattal lesznek elhelyezve. Kifogásolta azt is, hogy a Wiener Bankverein magyarországi fiókjánál is 2 millió felüli összeg van elhelyezve.

Popovics Sándor államtitkár: Az állam a pénztári készleteit bizonyos időre a bankokban helyezte el. Régebben ez nagyobb összegekre ment, de mióta az állam belépett az Osztrák-Magyar Bank giro-forgalmába, azóta ez a kérdés vesztett jelentőségéből. Hogy a pénzkészletek hova helyeztessenek el, annak meghatározása ugyan a pénzügyminiszterium diszkreczionális joga, de azért nincs kifogása, ha ezen elhelyezésekről a pénzügyminiszter a zárszámadást vizsgáló bizottságnak a szükséges felvilágosításokat megadja. A Wiener Bankvereinél elhelyezett összeget illetőleg megjegyzi, hogy ez teljesen kivételes és ennek az a magyarázata, hogy a Wiener Bankverein fiókja magyarországi intézet. S mikor a pénz elhelyeztetett, egy magyar iparvállalat, egy vegyi gyár megmentéséről volt szó. Ez év végén még nagyobb összegek lesznek elhelyezve, de a jövőben az elhelyezendő összegek kisebbednek, részint azért, mert a mostani pénzkészletek a törvényen kívüli állapot folytán most egyszerre két évről befolyó adóbevételekből állottak elő, részint azért, mert, ha, amint tervbe van véve, az adóbefizetések a postatakarékpénztár utján is lehetővé lesznek, a készletek egy része a postatakarékpénztárhoz terelődik. A pénzek elhelyezésénél a jövedelmeztetés mellett a fő indok a közgazdasági érdekek előmozdítása.

A bizottság az államtitkár előterjesztését tudomásul vette.

Az állami vagyonleltár tárgyalásánál Éber Antal előadó kifogásolja az államvasutak jövedelmező-

ségének kimutatását, amely teljesen fiktív azért, mert a meglevő forgalmi eszközök értékéből leírás nem eszközöltetik és így a gyümölcsözés százaléka önkényesen és a valóságtól eltérően van megállapítva. Indítványára kimondja a bizottság, hogy az állami üzemek jövedelmezőségének kimutatását arra az alapra kívánja fektetni, hogy a jövedelemből az értékesítési leírások levonassanak.

Az értékpapírok tételénél kifogást emel Éber előadó az ellen, hogy az állami vasgyáraknál 925.000 korona névértékű osztrák állampapír szerepel üzleti biztosíték gyanánt, míg a magyar állampapírokat a kiegyezési javaslat szerint Ausztriában csak a jövőben és csak a bankszabadalom megújítása esetén fogják biztosítékul elfogadni. Felemlíti azt az anomáliát is, hogy a vámhitelek nyújtásánál az osztrák kormány a legnagyobb magyar intézetek kezességét sem fogadja el, míg a magyar kormány fogyasztási adóhitelekkel elfogadja osztrák intézetek kezességét.

Popovics államtitkár felvilágosításul előadja, hogy az állami vasgyár nem üzleti biztosíték gyanánt, hanem hitelek fedezetéül fogadta el az osztrák állampapírokat, mert ily esetekben csak a fedezet bonitása jön számba. Egyben kilátásba helyezi, hogy amennyiben a fogyasztási adóhitelek tényleg elfogadnák ez idő szerint az osztrák intézetek kezességét, intézkedni fog, hogy ez a kérdés is teljesen a viszonyosságnak megfelelően szabályoztassék.

A bizottság az államtitkár felvilágosításai után tudomásul vette a vagyonleltár többi részét.

A t. Házból.

I. Változó jelenetek.

A szép asszonyok elfoglalták a karzatokat. Miután a béke ki volt hirdetve, biztosra vették, hogy birkózásokat fognak látni. Az elnöki egyezés úgy szólt, hogy mindegyik akként elnököl, amint neki tetszik. És ma éppen Rakovszky, az erőszakos került fel a pulpitusra. Egy fehérboás gyönyörűség reménykedve nézegette. Rakovszky nyomban le is küldte az emelvényről az egyik jegyzőt, Szentkirályi Zoltánt: „Te nagyon kővér vagy, elveszed a kilátást.” És kezdődött és folytatódott a horvát obstrukció, mintha semmi se történt volna. Amint felállott egy horvát és kezdte: „Visoki sabore!” és a mint fél perczig beszélt, már rácsengetett: „A képviselő ur eltér a tárgytól.” A másik perczben már másodszer figyelmeztette. A következő minutában pedig megvonta tőle a szót, leültette.

— Helyes! Jól van! Ugy kell nekik! — kiáltották balfelől.

De feltűnően ritkábban kiáltottak, mint tegnap.

A miniszteri padosor egészen üres volt. A kormány tagjai valahol konferenciát tartottak. Már a hatodik szónokot ültette le Rakovszky, amikor belépett a néppárti miniszter, a király személye körüli gróf Zichy Aladár. A hetedik horvát diskurált.

— Eltér a tárgytól — mondják.

— Honnan tudja? Tán ért horvátul?

— Nem én. Csak annyiban, hogy miután már egy fél perczig beszélt, tehát eltért a tárgytól.

E pillanatban csengetés hallatszik és Rakovszky lekiált:

— A képviselő ur eltért a tárgytól.

— Hát nem megmondtam?

De csak gyengültek a magyar helyeslések, egyre gyengültek. Mi lehet a magyarázata? Most végre megtudjuk: a minisztérium elhatározta, hogy a Justh Gyula elnöklési módszerét helyesli. Am Rakovszky csak folytatta a maga mesterségét s a fehérboás hölgy igen örvendett.

A képviselők azonban megunták. A legszebb Paprika Jancsi színház is egyhangúvá lesz, ha a Paprika Jancsik folytonosan ugyanazt csinálják: előbujnak, egy kicsit hadonáznak és aztán leülnek.

A folyosón mégis más mulatságot is lehet keresni. Dr. Diósy Béla nyomban belefogott egy nagyobb terjedelmű zeneművészeti fejtegetésbe részint Mozarról, részint Wagnerről. Odáig ju-

tott, hogy a nagyközönséget rá lehet szoktatni a muzsikára, ámbár fáradsággal a szerzők írása közti különbségeket nehezen kapiskálja, de türelemmel sokra lehet menni. Elvégre természetes, hogy tanulni kell.

— Igen — szól közbe egy nyugalmazott tanácsos — az operai művek közti különbségek hasonlítanak a ribizkéhez és a Katicza-bogárhoz. Az egyik gyermek kérdezi a másiktól:

— Te, mondd csak, a ribizkének van-e lába?

— Nincs.

— Hát mi az, a mi piros és lába van?

— Az Katicza-bogár.

— No hát akkor én Katicza-bogarat ettem.

Idáig haladt a fejtegetés, amikor erős csengetés hallatszott, abból a fajtából, amelyik azt sikoltja, hogy:

— Minden ember a fedélzetre!

A folyosói konferenciák feloszlottak és rohantak befelé, ott hagyván Diósy Bélát is a zeneművészeti fejtegetés kellős közepében.

És ime a teremben megint nyugalom van. Mindössze az történt, hogy Rakovszky István azzal szemben, hogy Hoffmann Ottó házszabályvitát akart provokálni, kijelentette, hogy olyan szigorúan fogja kezelni a házszabályokat, ahogy csak bírja. Talán arra vonatkozott, hogy a Justh támogatása őt nem zsenirozza, miután ha kell, a Katicza-bogarat is megeszi.

Megint a folyosóra vonult a társaság. A zeneművészeti fejtegetések azonban ismét megakadtak. Óriási láрма hallatszott a középső folyosóról. Egy nagy csoport közepén állott Justh és magyarázta, hogy miképpen kell a házszabályokat kezelni. Akik hallgatták, azt hitték, hogy Justh Gyula nagyon haragszik, sőt hogy neki nem tetszik a Návay- és Rakovszky-féle elnöklés. És még talán hogyha a maga külön álláspontja nem jutna érvényre és ha elnökből egyszerű képviselő lenne, lehuzna minden házszabályellenes elnököt az emelvényről. De ez csak látszat volt. Justh nem is haragudott. Nem is kiabált. Csak suttogott, miként a Jókai „Aranyember”-ében Brazovics Anasztáz. A következő perczben már a másik folyosón állott Justh Gyula kedves zsurnalisztái körében. Tiszta véletlenség volt, hogy bent az imént Rakovszky azért utasította rendre a horvátokat, mert felfedezte, hogy mindegyik ugyanazt mondja, a mit a másik. Itt pedig Justh Gyula a régi magyar obstrukcióból felelevenítette azt az esetet, a mikor gróf Benyovszky Sándornak háromnegyed óráig kellett volna beszélnie, de egy negyed óra alatt már kimerült és tanácstalanul nézett körül, hogy mit tegyen.

— Mondd el ismét, amit eddig mondtál — tanácsolták neki. — És Benyovszkynak kétszer kellett ismét elmondani ugyanazt az egynegyed órás beszédet, amit már elmondott, hogy háromnegyed óra legyen belőle.

— És ki elnökölt akkor?

— Gondolom, Szilágyi Dezső.

Még egy-két józsi mondással megtoldotta Justh a diskurzust és visszavonult.

Hát még sincs nagy baj. Megint hallgathatnánk valami más beszélgetést, például a házbérkrajczárokról, avagy fővárosi pótdókról.

Ugy tetszik azonban, hogy Szmrecsányi György valamely igen erős kifejezéseket hangoztatott egy csoportban direkt Justh Gyuláról. Olyakat, hogy megdöbbenek tőle. És Hérvary Lehel is mondott valamit. Később ugy mondták, hogy Szmrecsányi e támadással Rakovszky Istvánt akarta védeni Justh ellen és megjelent a Rakovszky öccse is, Béla, kinyilatkoztatván, hogy de bizony akinek egy vagy más nem tetszik, az menjen kardra és pisztolyra.

Odament ekkor hozzájuk gróf Zichy Aladár és elvitte őket és megint kitűnt, hogy nem történt semmi. Aztán Justh behívatta az újságírókat és nekik megmagyarázta, hogy az alelnökökkel szemben szintén nem mondott semmi bántót.

Több eféle történt még. Több szép, változatos jelenet volt. A krónikás azonban tekintettel van az ülésterem karzatára s ama szép hölgyekre, akik abban a hitben ülnek a helyükön, hogy az érdekes dolgok odabent történnek és ennél fogva nehogy csalódást érezzenek, hallgat.

II. A barát és az ellenség.

Mégis feltűnt, hogy a mikor Farkasházy Vilmos a sóhiányról mondott interpellációt és mellette Lengyel Zoltán kontrázott, egyszerre Rakovszky István eképpen szólt:

— A képviselő urat kérem, hogy ne igyekezzék segíteni a szónoknak. Mert a szónok e segítségre úgy vélekedhetik, mint az ember, amikor azt gondolja, hogy az Isten szabadítson meg a barátaitól, az ellenségeimmel majd elbánok magam.

A beavatottak nem tudták, hogy mire való volt e szentimentális anekdotálás az elnöki székből.

Ehez már tudni kellett volna, hogy az imént Szmrecsányi György azzal a hittel kelt ki a folyosón Justh ellen, hogy ez által a Rakovszky iránt való barátságáról tesz bizonyosságot.

Valóban, nemsokára az elnöki emelvényre fellépett Justh Gyula és személyesen hosszasan magyarázta az ügyeket.

Eképpen az ellenségek elbántak egymással.

III. A só-ügyek.

Minden más időben a sóhiányról szóló interpelláció szenzáció lett volna. Mert az végre is nem közönséges ügy, hogy Farkasházy az ország minden részéből dokumentumokat kapott arról, hogy sóinség van. Sőt majdnem azt konstataulta, hogy ki fog törni a só-forradalom. Jelenleg azonban nem volt kellő komoly figyelem a fontos kérdés iránt. Különben az idő későre járt, már három óra elmúlt és az éhesek azon gondolkodtak, hogy mig itt a só van napirenden, otthon elsózzák a levest. A hallgatók nagyokat sóhajtoztak és stilszerűen konstataáltak, hogy ugy érezik magukat, mintha a sóhajok hidján lennének.

Szomorú hangulat keletkezett s az egyetlen vig, ami az interpellációból kiragadható volt, szintén támadásban részesült, tudniillik Ludvig.

Wekerle hallgatta, de egyszer hátra szólott Szmrecsányinak:

— Sokallom a szószaporitást.

(Persze szószaporitást értett, de aki sokat hallja a sót, annak előbb-utóbb selypitenie kell.)

Legnagyobb hatást Farkasházy azokkal a táviratokkal érte el, amelyeket felolvasott, bizonyítva velük, hogy nagyon sok helyről panaszkodnak a sóhiány miatt.

Csak az ungvári levelet nem olvasta fel, a melyhez pedig szintén mellékelve volt egy só-távirat.

Az volt a levélben, hogy az ungváriak szintén sürgették a sót, mire aztán egyszer ily táviratot kaptak:

SOMA ÉRKEZIK.

Nagyon megörvendtek neki, ugy olvasván, hogy a só ma érkezik.

Kimentek a vasúthoz is és akkor kitűnt, hogy a táviratot rosszul olvasták. Tudniillik a vasúttal nem a só érkezett, hanem Visontai Soma jött meg. Mert a távirat tényleg azt jelentette, hogy Soma érkezik.

A horvátok garázdálkodása.

— Délszláv összeesküvés. —

Budapest, november 20.

A horvátok, akiknek garázdálkodása okozta a mai felfordult állapotot, nagy érdeklődéssel nézik a dolgok fejleményeit. Közben pedig folytatják a konspirációt az ausztriai délszlávokkal, akikkel együttesen folytatják az aknamunkát a magyar államesszme ellen. A Budapesten és Bécsben tartott tanácskozások eredményéről most érdekes nyilatkozatot tesz az ausztriai délszláv klub egyik tagja, dr. Laginja, az „Agrar Tagblatt” egyik munkatársa előtt. E nyilatkozatból kitűnik, hogy a horvátok úgy Magyarországon, mint Ausztriában a kiegyezés alkalmát fel akarják használni arra, hogy Horvát-Szlavonországnak Magyarországgal való kapcsolatát meglazítsák. A nyilatkozat így szól:

— A Ház plenumában és a kiegyezési bizottságban már ismételtelen kijelentettük, hogy a kiegyezés ezen formájában a délszláv képviselőkre nézve teljesen elfogadhatatlan. Nekünk tehát ilyen kiegyezést el kell utasítanunk, bár a dalmát vasut kiépítésével nagy gazdasági előnyt jelent ránk nézve. Ezzel az egy előnyös ponttal szemben azonban rengeteg sok hiány áll, amelyek bennünket erősen sújtanak. Mi elsősorban követeljük a horvát-szlavon királyság közjogi kérdéseinek tökéletes rendezését. Ha testvéreinknek a magyar birodalmi gyűlés többségével folytatott harcába nem is elegendhetünk, mégis tökéletesen szolidarisoknak érezzük magunkat velük és nem szabad egy lépést sem tennünk, amely törekvéseiket bármely módon érinthetné. Így tehát elszavunk marad: Először Horvátország közjogi kérdéseinek rendezése és csak azután a kiegyezés elfogadása. A kormány hajlandónak nyilatkozott, hogy velünk tárgyal. Nekünk ezen tárgyalások eredményét be kell várni, épp úgy a kiegyezési bizottság tanácskozásait, amely csak röviddel ezelőtt ment bele a részletes tárgyalásba, csak azután dönthetünk és cselekedhetünk.

Az „Agr. Tagblatt” hozzáteszi e nyilatkozathoz, hogy a délszláv klub nagyobbik csoportja, amelynek Mandics áll az élén, elhatározta, hogy a Reichsrathban a kiegyezés második olvasását obstrukcióval megakadályozza. A délszláv klub mintegy 15 tagból áll, de, úgy látszik, számítanak a cseh radikálisok és cseh agráriusok támogatására. Amazok 12, emezek mintegy 8 szavazattal rendelkeznek és ha hozzászámítjuk még a 4—5 radikális ruthént, akkor mintegy 40 főnyi csoport az, mely obstrukciót indít a kiegyezés ellen.

A Justh-féle békekezió ma szünetelt. A Házban feltűnést keltett Tomasics Miklós volt horvát miniszter megjelenése, aki rövid tanácskozást folytatott Wekerle Sándorral. Tomasics, hír szerint, azt mondta a miniszterelnöknek, hogy Sumanovics volt bánhelyettes szavait ismételhetheti csak, mert neki is az a véleménye, hogy a mostani kormányzati rendszer sohasem fogja meghozni Horvátországban a nyugalmat. Még ha a volt nemzeti pártot fel is támasztják és ezek többségre jutva, a közös országgyűlésen megjelennek, sem adhatják fel azt az álláspontot, amelyet a mostani horvát képviselők elfoglalnak.

Érdekes, hogy gróf Kluen-Hédervary Károly, volt bán és miniszterelnök szintén Budapesten van.

A horvát képviselők ezalatt folytatják az obstrukciót. Ma délután értekezletet tartottak, amelyen a mai ülés eseményeit beszélték meg és a holnapi ülésben folyta-

tandó részletes vitához osztották ki a szerepeket. Felemlítették, hogy a mai ülésben 48 horvát beszéd volt és hogy Rakovszky alelnök 27 szónoktól vonta meg a szót. Elhatározták végül, hogy minden egyes szakaszhoz névszerinti szavazást fognak kérni.

Rakovszky elnököl.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 20.

Horvátul beszéltek ma is az autonóm vámtarifáról; de a szónoklatok közül egyetlenegy sem jutott el odáig, ahova gazdája szánta.

Rakovszky István elnököt és ő maga metódusát szögezte a horvát obstrukciónak. Mihelyt eltért valaki csak hajszálnyira is a tárgyról, amolyan csiptető-vasat csinált, a házszabályokból, amellyel azután megfogta a szónok torkát... Hogy hang nem jött ki belőle többé, arról gondoskodott a magyar képviselők fölháborodott tömege, mely szimpátikus lelkesedéssel nézte, amint az elnök sorra vagdosza az obstrukció sárkányfejét.

Annyi bizonyos, hogy holnap az obstrukció malma már nem horvát szót fog szórni, hanem névszerinti szavazásokat. Mikor a horvátok meglátták, hogy Rakovszky ült az elnöki székbe, annyiszor kértek névszerinti szavazást, ahányszor csak tudtak. Ezt nem lehet „megvonni”, hát éltek vele bőségesen.

De ez Rakovszkyt nem zavarta meg. Hegyezte a füleit, mikor kalandoznak el a horvátok a tárgytól; s amikor ezt megselekedték, irgalmatlanul megvonta tőlük a szót. Némelyik három percig sem beszélt, már fejbe vágta a végzetes mondattal:

— A képviselő urtő megvonom a szót.

Kigyúlt a lelkesedés az erély tisztelőire. Sürtien éljenczték Rakovszkyt, mikor egy-egy enuncziációt kockáztatott meg.

— Konstatálom — szólott — hogy a horvát képviselő urak egy és ugyanazt a beszédet mondják el. Kommentárt nem fűzök ehhez.

Fűzött a Ház. Szidta a horvátokat, mint a bokrot és virágot (persze csak szóvirágot) szórt Rakovszkyra.

— Hoffmann képviselő ur azt kérdezi tőlem, — mondta később, — vajjon nem lehetne-e a horvátokat a mentelmi bizottság elé utasítani azért, mert tudatosan és szisztematizze megvonatják maguktól a szót? ... Nem, mert a horvátok meghajolnak a házszabályok előtt. A látszat ellenem szól ugyan, de én a horvát képviselőkkel épp úgy bánok, mint a magyarokkal. A provokációval szemben azonban megteszem kötelességemet.

A tetszést kifejezhető minden orgánum megszólalt és percekig nem hallgatott el. Még egyszer fűrdött virágokban Rakovszky. Valamelyik szemtelen horvát gunyosan szólott Rákóczi szent hamvairól. Rakovszky keményen megtorolta a szemtelenkedést, ami természetesen, nem múlt el hatástalanul. Közben hullottak a szömegvonások, mint őszzel a falevelek.

Míg a teremben Rakovszky elnöksége a zenitert verte, azalatt a folyosó minden porczikája remegett az izgalomtól. A Justh-válság verte föl ezt a szenvedelmet. Az ülés vége felé minden élet kiköltözött a folyosóra. Az interpellációkra alig maradt érdeklődés. Hajdu Frigyes és Pop Cs. István helyi ügyekben interpelláltak. Farkasházy Zsigmond a só- és vagonhiány dolgában interpellált, de erről lapunk más helyén szólunk.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Rakovszky István.

Jegyzők: Thorotzkay Miklós és Zlinszky István.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A jelentések során felelmi, hogy Babocsay Sándor és Csépany Géza képviselők levelet intéztek az elnökséghez, amelyben értesítik, hogy a közigazgatási, illetve gazdasági bizottságban viselt tagságukról lemondanak.

Gróf Thorotzkay jegyző felolvassa az interpellációs könyvet, amelyben a következők jegyeztek be interpellációt: Hajdu Frigyes, Farkasházy Zsigmond, Pop-Csicsó István és Modrusán Gusztáv. Az interpellációkra a szokott időben, félháromkor tér a Ház.

Melcer Géza előadó beterieszti a közigazgatási bizottság jelentését Miskolcz városának törvényhatósági joggal történt felruházása tárgyában. Kéri a jelentés napirendre tűzését. (Helyeslés.)

Napirenden van az autonóm vámtarifáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A horvát lázadás.

A hetedik cikkhez

Popovics Dusán szól hozzát elsőnek.

Az elnök figyelmezteti, maradjon a tárgynál.

Popovics Dusán befejezi beszédét.

Lorkovics, Mazuranics és Tuskán horvát szónoktól megvonta a szót az elnök.

Zagorac és Surmin után Novoszel Mátyástól vonta meg a szót.

Az elnök: Gyakran azt hallom, hogy én szigorúan alkalmazom a házszabályokat. Én csak konstatálni kívánom, hogy a horvát képviselő urak most azt a taktikát követik, hogy minden szónok ugyanazt ismétli, amit az előtte szóló mondott. (Felkiáltások balfelől: Skandalum! Perfidia! Nem tűrjük tovább! Nagy zaj.) Kommentárt most nem fűzök ez eljárás-hoz, csupán magát a tényt konstatálom. (Mozgás és zaj.)

Muacsevics befejezte beszédét.

Babics-Gjalski és Lukinics két figyelmeztetés után megfosztattak a szótól.

Brlics-nek még az udvarias figyelmeztetés sem használt.

Az elnök: Figyelmeztetem a szónokot, szíveskedjék változatosabbnak lenni érvei felsorolásában, nehogy az elnökben azt a hitet kelte, mintha ismételné és így a szótól clessék! (Derültség.) Megvonom tőle a szót.

Banjanin, Modrusan, Vinkovics akadálytalanul befejezheték beszédeiket. Megvonták a szót: Grahováci, Vrbanicstól és Supilótól. Utóbbi közjogi fejtegetésekbe bocsátkozott. Ő már a tizedik volt, aki szömegvonásban részesült. A horvátok lelkesen megtapsolták.

Több szónok már nem volt készletben ehhez a cikkhez, szavazás következett volna, még pedig a horvátok jóvoltából: névszerinti.

Az elnök: A horvát képviselő urak indítványával szemben egy másik indítványt is benyújtottak, amely a horvátok által kért névszerinti szavazásnak holnapra való halasztását óhajtja. A névszerinti szavazást tehát a 7. szakaszra nézve a holnapi ülésen ejtjük meg. (Helyeslés.)

A nyolcadik szakasznál

Mazuranics és Tuskán nyitották meg a szömegvonások sorát.

Tuskánt még kérlette is az elnök, jöjjön közelebb, hogy tisztábban hallhassa szavait. A horvátok zugolódni kezdtek:

— Miért nincs csend! Odaát zajongnak! — méltatlankodtak.

Az elnök: A horvát képviselő urak nem csodálhatják, ha a Ház nem figyel és türelmetlen; hiszen nem értik, amit a képviselő urak horvátul mondanak!

Zagorac csak figyelmeztetést kapott, Lorkovics és Surmin szömegvonást.

A 15. szömegvonást balról óvációval jubilálták:

— Éljen Rakovszky! Nagyon helyes!

A kis incidens egyhangú szömegvonások következtek. Szömegvonásban részesültek: Lukinics, Pribicevics, Babics-Gjalszky, Novoszel, Babics, Supiló, Grahovác, Muacsevics, Vinkovics.

Nem lesz-e elég?

Hoffmann Ottó: A házszabályokhoz kér szót. Az elnök ur, mint a képviselők is tapasztalták, a mai ülésen tömegesen vonta meg a szót a horvátoktól. Persze, mindenkor jogosan és helyesen. Meggyőződése, hogy a szömegvonásokat a horvátok tömeges provokálásukkal idézik elő. Kérdem, nem-e tartandó az elnök helyesebb eljárásnak, ha a renitenskedő képviselőket a mentelmi bizottsághoz utasítanak? (Helyeslés a baloldalon.)

Az elnök: Ó diszkreczionális fegyelmi jogot gyakorol, amikor a horvát szónokokat ellenőrzi, de ellenük eljárást nem indíthat. A szólásszabadságot meg akarja védeni. Bizonyos, hogy a horvátok eljárása őt úgy tünteti föl, mintha korlátozná a szólásszabadságot. Felvilágosításul közli azonban, hogy a horvát szónokok mindkét cikknél ugyanazt az egy beszédet s önmagukat is ismételték.

Pav Zoltán: A mentelmi bizottsághoz!

Az elnök: Bármennyire érzi e helyzet visszasságát, bármennyire jogos lehet a képviselők fölháborodása, ő neki meg kell őriznie higgadságát s a horvátokkal szemben nem járhat el, mert erre a házszabályok nem adnak jogot. A horvátok az elnök intézkedései előtt meghajlanak s ezzel eleget tesznek az érvényben levő házszabályoknak. Bár a látszat ellene szól, ő úgy a magyar, mint a horvát képviselők szó-lásszabadsága tekintetében a legszélső határig elmegy, ám az ismétlésekkel és provokációval szemben meg-tetszi kötelességét. (Helyeslés.)

Banjaanin és Roje rekesztették be a cikkhez szó-lásra jelentkeztettek sorát.

A horvátok 20 aláírással indítványt nyújtottak be, névszerinti szavazást kérve. A névszerinti szava-zást azonban a baloldaliak hasonló indítványa foly-tán, csak a holnapra ülésen tartják meg.

A kilenczedik cikkhez

Mazuranics szölt. Lorkovics-tól megvonta az el-nök a szót ma már harmadikban. Surmin, aki a ke-reskedelmi jog tanára a zágrábi egyetemen, azt taná-csolta, hogy a holtak testeit és csontjait is meg kell vátolni a határon. (Itt Rákóczi-ra célzott.)

Az elnök: A képviselő urnak ezen véleménye sérti a kegyeletet. Kérem, tartózkodjék ilyen izléste-lenségektől! (Zaj balfelől.)

Felkiáltások: Már megint szemtelenkedik?! (Folytonartó nagy zaj.)

Szokolay Tamás: Tudni akarjuk, mit mondott! (Helyeslés.)

Az elnök nem kíván precedenst alkotni az által, hogy tolmácsolja a szónok horvát beszédét.

Surmin sértődötten ül le.

Zagorac kikerülhetette a szövegmonást.

Lukinics-tól azért vonták meg a szót, mert dip-lomáciai ügyekre tért át.

Az elnök erre megvonta tőle a szót, mert szavai alkalmasak arra, hogy külügyi viszonyainkban félre-értést okozzon.

Priliscevic, Tuskán, Popovic csendes felszöla-lásai után újból szövegmonások következtek: Babics-Gjalszki, Briles és Supilo beszédeinél.

Novoszel megjegyzése rekesztette be a horvát szóáradatot.

Az elnök megállapította a következő ülés idejét és napirendjét.

Napirend szerint következtek az interpellációk.

Az interpellációk.

Hajdu Frigyes az igazságügyminiszterhez intézi Interpellációját. Petrovits István nemzetiségi kép-viselő multkorai felszólalásában tendenciózusan meg-rágalmazta a lugosi törvényszék bírját s ezzel az egész magyar bírói kart. (Élénk helyeslés.) Ebben a tárggyban intéz interpellációt az igazságügyminisz-terhez

Günther Antal igazságügyminiszter: Tudomása van a rágalmak megtételéről. A való tényállás felde-ritése érdekében vizsgálatot fog indítani. (Helyeslés.)

A választ az interpelláló és a Ház tudomásul veszik.

(Farkasházy interpellációját és a miniszterelnök választ lapunk közgazdasági rovatában közöljük.)

Pop-Csicsó István: Kérdi a belügyi és a honvé-delmi minisztert, tud-e róla, hogy Fehérszék község-ben adóvégrehajtás alkalmával egy csendőr agyon-szurt egy Pap Zakarie nevű lakost? Megtorlást kér.

Az interpelláció kiadatik a belügyi- s honvé-delmi minisztereknek.

A többi interpelláló képviselő távol lévén, az elnök délután háromnegyed négykor berekesztette az ülést.

KÜLFÖLD.

A perzsa politikai helyzet.

Budapest, november 20.

Tizennégy napi tárgyalás után végre sikerült a sahnak új kormányt kinevezni, miután az előző kor-mánynak a parlamentben bizalmatlanságot szavaz-tak. Az új minisztérium már a harmadik, mióta Perzsiának parlamentje van és tagjai a következők: Arafod ed Dauleh belügyi-, Nassr el Mülk pénzügy-, Musir ed Dauleh külügyi-, Mucfebar és Saltoneh közoktatás, Munoffi el Memalek hadügyi-, Mo-eiten-sin nol Mülk kereskedelmi és Sania ed Dauleh igaz-ságügyi miniszter. Miniszterelnöknek a sah Nazr el Mülköt nevezte ki. Érdekes, hogy az új miniszté-rumban két testvérpár foglal helyet: Sania ed Dau-leh és Muchbar es Saltaneh, továbbá a nemrég el-halt ed Dauleh musirnak két fia, musir ed Dauleh és No-ettemin nol Mülk. Az új kabinetben néhány igen lehetséges ember foglal helyet, kiknek működéséhez nagy reményeket fűznek, különösen népszerű az el-halt musir ed Dauleh nagyvezérnek két fia. Az új parlamentben nagy tekintélye lesz Sania ed Dauleh-

nek, a medsihs volt elnökének, ki hosszabb ideig tar-tózkodott Németországban és így nemcsak hogy tö-kéletesen beszéli a német nyelvet, de ismeri Német-országban minden kulturális intézményeit. Különben is a perzsa előkelőségek gyermekei, kik Bécsben és Berlinben végezték tanulmányaikat, nagy előszere-ttel beszélik a német nyelvet. Sőt egyesületet is alakítottak, ahol kizárólag német nyelven beszélnek.

Mig a sah arra törekedett, hogy a belpolitikai helyzetet rendezze, addig több tartományból zavar-gások híre érkezett, mely különösen a malayri ke-rületben érte el csucspontját. A zavargók itt egy császári herceget is megöltek. A tartomány kor-mányzója ugyanis vonakodott a tartományi tanács választásait megejteni. Erre egy teheráni agitátor, Hassan Chan, Tousirkában izgató beszédeket tar-tott, a kormányzó azonban letartóztatta és megcsa-patta. A feldühödött nép ekkor megtámadta a kor-mányzó palotáját és kényszerítette, hogy bocsána-tot kérjen és hogy a választások megtartását elren-delje. Érdekes különben, hogy a fővárostól mesz-szebb eső tartományokban mily kevéssé ismerik a politikai reformok által teremtett helyzetet. Vannak kormányzók, kiknek fogalmuk sincs, mi az alkotmány és így az új politikai reformok megvalósítása elé aka-dályokat gördítenek. Teheránból most biztosokat kü-ldenek ki, akiknek kötelességük lesz a népet és a kormányzókat kitanítani az új rendre.

A sulyos belpolitikai helyzet egy időre elérte a közfigyelmet a török határtól, daczára annak, hogy a parlamentben is több interpellációt intéztek ebben az ügyben. Bár erélyes rendszabályok alkalmazá-sát sürgették, de azok elmaradtak hatalmi eszközök hián. Legfeljebb intézkedés történt, hogy a Täbris-ből ujonczozott csapatokat megerősítették száz lovassal és ötven kozákkal. Végső esetben azonban a sitti kurdokból alakított irreguláris lovasság támo-gatására számítanak. Azt hiszik különben, hogy Oroszország sem tűrné, hogy Törökország a perz-szák rovására területnagobbításához jusson.

A perzsa nemzeti bank kérdése, mely az állam zilált pénzügyi helyzetét lesz hivatva rendezni — még nincs a megvalósítás stádiumában. Négy hét előtt kényszerítették a sah nagybátyját, Muzaffer-ed-Din fivérét, hogy százezer tománt ajándékozzon a banknak, ugyanily követeléssel fordultak a sah má-sik nagybátyjához, ki szintén nagy vagyon fölött rendelkezik, de eredmény nélkül.

Az osztrák politikai helyzet. Kramarz, az ifju-csehek vezére, ugy látszik, elvesztette befolyását az ifjucseh párt fölött a morva határon. Stransky, Bulin és Slama ugyanis a morva-cseh néppárt határozata értelmében kiléptek az ifjucseh klubból s hozzájuk csatlakozik alghanem Surcek is. A kiléptettek a cseh ellenzékhez csatlakoztak s ezekkel egy csoportot al-koznak. Ehhez a csoporthoz tartoznak: a cseh radi-kálisok Kiofac vezetése alatt, a cseh realisták, a morva néppárt és az örutén klub. Ez a csoport kö-zös parlamenti bizottságot választ s határozott ellen-zéki álláspontot foglal el a kormányval és a kiegye-zéssel szemben.

A keresztény-szociálisták magatartásáról Stei-ner képviselő igen érdekesen nyilatkozott választói előtt s azt mondta, hogy a keresztényszociálisták csak azért léptek be Beck kabinetjébe, mert ez azzal fenyegetőzött, hogy vagy lemond, vagy feloszlatja a Reichsrathot. Ezt a felelősséget nem akarták ma-gukra venni, sőt a kiegyezés letárgyalása után min-dent el fognak követni, hogy más miniszteri tárca-ikat is megszerezzenek maguknak. Ami a kiegyezést illeti, sajnálja, hogy a közjogi és katonai kérdéseket nem helyezték teljes világításba. Különben a dele-gációkban lesz alkalmuk, hogy ezeket a kérdéseket alaposan megvitassák. A keresztényszociálista-párt szilárdul eltökélte, hogy a legkisebb koncessziót sem teszi. A czimer- és zászlókérdés rendezése, a magyar czimer alkalmazása ellen állást fognak fog-lalni, mert Magyarországon nem egy, hanem több nemzet van s a hadseregénél így nemcsak magyar, hanem román és tót ezredek is vannak. Most ugyan magyar elemek betolásával a román ezredeket ve-gyes nyelvűekké akarják tenni, a hadügyminiszte-rium hibás ebben s erről adott alkalommal erélyesen fogunk beszélni.

Ma délben a német szabadelpvüpart, a német ha-

ladó-párt, a német nemzeti-párt és a német radi-kális-párt közös értekezletet tartottak, amelyen dr. Sylvester elnökölt. Steinwender képviselő határozati javaslatot terjesztett elő elfogadásra, amely tiltako-zik a keresztényszociálistáknak a katolikus nagy-gyűlésen tanúsított magatartása ellen, akik már most arra akarják kihasználni hatalmukat, hogy az isko-lákat hatalmukba kerítsék és ezáltal a tudomány ni-vóját alászállítsák. Ez a viselkedés — ugymond — csak megerősíti a német szabadelpvüpartnak azt a nézetét, hogy szorosan össze kell tartaniok. Ezután Stransky (német. radikális) beszélt Steinwender ja-vaslata ellen, amelyet nagyon enyhének tart. A sza-vazásnál Steinwender javaslatának csak első pontját fogadták el változatlanul, a többi szigorubb pon-tozatokkal helyettesítették. Azt a passzust, amelyik a keresztényszociálistákkal esetleg gazdasági téren való együttműködésről szól, teljesen kihagyták, ugy-szintén azt a passzust is, amely így hangzik: „Nem mi kerestük a kulturharcot, ránk erőszakolták”.

Németország költségvetése. Az 1908-ik évi bi-rodalmi költségvetés bevételi és kiadási tételei 2.760.968.401 márka végösszeggel zárulnak, amely a mult évi költségvetést 163 millió 666.772 márkával haladja túl. A költségvetés indokolása fentartja a birodalom azon jogát, hogy további bevételi forrá-sokat nyisson meg a birodalom bevételeinek szapo-ritása céljából. A költségvetési törvény felhatal-mazza a birodalmi kancellárt, hogy egyszer és mün-denkorai rendkívüli kiadások fedezésére 260 millió 506.091 márkát kölcsön útján folyósítson, valamint, hogy a fő birodalmi pénztár rendkívüli forgalmi esz-közöknek futólagos szaporítására kincstári utalványo-kat bocsáthasson ki, amelyeknek értéke azonban nem haladhatja meg a 350 millió márkát.

Osztrák bizottságok ülése. A Reichsrathi kiegye-zési bizottsága ma délelőtt ülést tartott, amelyen el-határozta, hogy az anyag gyorsabb letárgyalása céljából másként fogja csoportosítani a javaslat pon-tozatait és egybefoglalja azokat, amelyeket együt-tesen lehet elintézni. Kijelentették továbbá, hogy az ülések meghosszabbítását szükségesnek tartják. Ez-után folytatták a tengeri és folyamhajózásra vonat-kozó tételek tárgyalását.

A sajtóügyi bizottság ma délelőtt ülést tartott, amelyen Klein igazságügyminiszter is résztvett és kijelentette, hogy a Sylvester-féle sajtójavaslatot a tárgyalások alapjául elfogadják. A javaslat és a kor-mány álláspontja közt ugyan vannak még némi dif-ferenciák, de reméli, hogy ezek eloszlathatók lesz-nek. A miniszter még annak a kívánságának adott kifejezést, hogy az egész sajtójogot reformálják, de ne egy novella alakjában. Ezután egy kilencztagu küldöttséget alakítottak a javaslat tárgyalására.

A Duna tárgyában létrejött megegyezésnél jövő-ben a tarifákat kizárólag az adott természetes for-galmi viszonyok s itt elsősorban Duna-konferencia alapján állítjuk fel. Szól ezután az egyezményről. Az osztrák kormány itt arra az álláspontra heye-zkedett, hogy ami ezen a téren történik, az a két államvasuti igazgatóság közötti megegyezés tárgyát fogja képezni. Nem jöhet más egyezmény létre, mint amit a két igazgatóság saját gazdasági érdekeinek védelmére megállapít. A tarifa megállapításánál az a normál tarifa volt irányadó, amely mellett a Duna-gőzhajózási társaságok fennállottak. Fontos és pénz-tügyi szempontból is jelentékeny körülmény, hogy a Dunagőzhajózási társaság normális erőtételei képezik az alapot, amelyek aránylag magasabbak.

Taft Oroszországban. Taft amerikai hadügy-miniszter megérkezését az orosz fővárosba deczem-ber 3-án várják. Taft két napig marad ott és a czár Czarszkoje-Zelóban kihallgatáson fogja fogadni. Taft látogatása az orosz fővárosban nem bír hivatalos jelleggel. Pétervárról Taft Berlinbe, onnan pedig Brémába utazik. Brémában a hadügyminiszter hajóra száll és visszatér Amerikába. Berlinben Taftot, miután Vilmos császár nincs otthon, nem fogadják hi-vatalosan.

Taftnak az elnökségre való jelölésére vonatko-zólag a berlini amerikai nagykövetség egy tagja kö-vetkezőleg nyilatkozott:

Taft ugy a bel-, mint a külpolitikában teljesen Rooseveltnézeteket képviseli, akivel személyesen a legjobb barátságban él. Taft Rooseveltné után, az Egyesült-Államok legnépszerűbb embere. Ezt a po-pularitását még Filippi-szigeti kormányzó korában szerezte.

A gyógyszerészeti ügy rendezése.

Irta: Dr. Gaál Endre.

Befejezett tény, hogy a magyar gyógyszerészet reform előtt áll. Az, hogy a reform milyen alakban lát napvilágot még bizonytalan; valamint az is, hogy meghozza-e egy a tulajdonosnak, mint a segédeknek a kívánt megelégedést. Alig hihető. A főnöki és a segédi kar helyzetét az a hasonlat szemléltethetné legjobban, amelyet egy zuhogó esőben megálló budapesti villamos kocsiképe nyújt; ahol a „megtelt” jelzés ellenére is akad erőszakos felszálló, aki a következő állomáson — bentlétén a nyugalmasan utazó társaságban — a legelkeseredettebben kiabál a kiabálókkal és tolja vissza a kocsira felszállni akarót. Ime, aki alig tudott feljutni a fentlétőkhez, kik őt visszautasítani igyekeztek, most ő a leghangosabb, elfelejtkezvén arról, hogy csak nemrég hasonló körülmények között volt.

A gyógyszerészi pályának ez ma a valódi képe.

Emberek, a kik nem is olyan régen kézzel-lábbal igyekeztek ama bizonyos megtelt villamosra, ma a legraffináltabb módon, a legridegebb önzéssel követnek el mindent, hogy kevésbé szerencsés társaikat visszaszorítsák.

Azon reformjavaslatokat, a melyek a gyógyszerész-kérdés megoldását czélozzák, most nem akarom kritika tárgyává tenni. Amde már itten állást kell foglalnom a szabad ipar ellen felhozott azon állításokkal szemben, hogy a szabad ipar a gyógyszert megdrágítaná, s a gyógyszertárt pedig a szatocsüszlet nivójára szállítaná le. Az ezekre felhozott példák oly magában állók, hogy a szabad ipar lényegét, amely éppen a versenyt czélozza, nem érintik.

Hogy korrupt emberek, akár gyógyszer, akár más cikk árulásánál a tapasztalatlant megszarolják, azt sem a szabad ipar, sem a gyógyszerészet mai helyzete meg nem gátolják. A szabad ipar épp ott segít a helyzeten, hogy a gyógyszert könnyebben hozzáférhetőbbé s a természetesen létrejövő versenynyel olcsóbbá teszi.

A fennálló koncesszió-rendszer mellett a gyógyszerészek ma is árusítanak az egészségre és köztisztaságra szolgáló cikkeket anélkül, hogy a gyógyszerészek tisztességükben, a gyógyszertárak pedig nivójukban változást szenvednének.

Mig azonban a gyógyszerészet szabad iparrá lesz, átmenetileg is szükséges annak előkészítése a mai koncessziós-rendszer alapján. A szociális-baiok orvoslása azt hozza magával, hogy a gyógyszerészeknek az a nagy része is, mely jelenleg az igazi munkát végzi, anyagilag érvényesülhessen. Ez pedig a koncessziós-rendszernek, ha fenntartásával is, de feltétlenül kiterjesztésével történhetik meg. A kiterjesztés mértékét és helyét azon arány jelöli meg, mely fentáll a lakosság és a jelenlegi gyógyszertárak száma között.

Minthogy az erre irányuló mozgalom ellenzőinek élén éppen a budapesti gyógyszerészek állanak, tanúságosnak látszik statisztikailag föltüntetni azt, vajon Budapesten a nyolczszázezer lakosság és a Budapesten gyógyulást kereső óriási nagyszámú vidékiek igényeinek hány gyógyszertár tesz eleget s hogy ezen főnálló gyógyszertárak milyen munkaerővel s milyen forgalommal dolgoznak. A mai állapot ez: van Budapesten jelenleg 84 gyógyszertár. Ezekben segéd, gyakornok és kiségitő — a múlt évi helyzetet véve alapul — 340-350. Ebben bentfoglaltatik a 84 gyógyszertár tulajdonosa is. Mert azt hiszem, csak megtiszteltetem vele a tulajdonosi kart, ha őket is a munka emberei közé számítom. Így egy-egy gyógyszertár 4-5 munkaerőt foglalkoztat átlagosan véve.

Ami pedig a gyógyszertárak jövedelmezőségét illeti, arra nézve csak egy párnak, amelyek a legutolsó időben tulajdonost cseréltek, közlöm az eladási árát.

Subert gyógyszerész alig egynéhány évvel ezelőtt kapott jogot a Dub-utcában s a múlt hó-uapban eladta a gyógyszertárát 300.000 koronáért. A Takácsi-féle Szondi-utcai gyógyszertár 250.000 koronáért, Ursics-féle Rákóczi-téri 210.000 koro-

náért, Harzslinszky Sándor-téri 230.000 koronáért, a Rákóczi-uti „Meváltó” gyógyszertár, daczára annak, hogy csak nemrég nyílt szomszédságában új gyógyszertár, 280.000 koronáért, Petri-féle Budán 200.000 koronáért és így tovább.

Ebből az következik, hogy a tulajdonosok nem vesztik el megélhetésüknek méltányos feltételeit akkor, ha a gyógyszertárak átlagosan nem 4-5 munkaerővel, de két vagy hárommal dolgoznak s ha jövedelmük nem emelkednek oly fizetések felé, amelyet maguk a miniszterek vagy a kuriai elnök sem követelhetnek. Megszűnnék az a nagy aránytalanság egy vagyoni, mint prepotenciában a gyógyszertár-tulajdonosok s a velük egyenlő képzettségű segédszemélyzet között, mely reménytelenül csak a robotmunkának él.

A vidéken is a gyógyszertárak engedélyezésénél majdnem ezt az arányt találjuk. Az a kevés kivétel czáfolja az aránynak helytelenségére, amely kivétel az ország néhány pontján mégis fellelhető.

Például éppen a belügyminiszternek szűkebb hazáját, a Tökekeres közvetlen szomszédságában levő helyeket hozom fel, annál is inkább, mert szavaim igazságáról úgy ő, mint azon területen hosszú ideig vármegyei főorvosként működő Chiser miniszteri tanácsos, a közegészségügyi osztály jelenlegi főnöke személyes tapasztalásból meggyőződhetek.

E helyek egyike *Emonna*, 3800 lakosa és két gyógyszertára van. A másik *Nagyimihály*, a vele egybeolvadt *Sztrajná*-val együttesen 7800-8000 lakosa és három gyógyszertára van és ezek valamennyien nagyon tekintélyes megélhetési jövedelmet biztosítanak tulajdonosaiknak. Pedig figyelembe kell venni azt, hogy ezen községek gyógyszertárai vidékre alig számíthatnak, részben lakosságuknak napról-napra Amerikába való kivándorlása, részben azon köztudomású körülmény miatt, hogy a kevésbé intelligens szegénysorsú tót nép ritkábban fordul még nagybetegség esetén is orvosi és gyógyszerári segítséghez.

Ezzel szemben a Budapesten gyógyulást kereső vidékiek gyógyszerári szükségletüket a fővárosban szerezvén be, fogyasztásukkal a fővárosi közönség fogyasztását nagy mértékben növelik.

Bátran elmondhatjuk, hogy ma a Budapesten létező gyógyszertárak számát még 45-el lehetne emelni anélkül, hogy ez a régiék fennállását veszélyeztetné.

A vidéki városokban is igen sok területet találunk arra, hogy a fennálló gyógyszertáraknak életkérdését újabb száz vidéki gyógyszertár felállítására még a mai koncesszió-rendszer fennállása mellett is kétségessé tehetné.

E konkluziók megvalósítása szociális megoldás lenne addig is, míg a kormány és a gyógyszerészek összességének köztudatába menne át, hogy a gyökeres megoldás csakis a gyógyszerészetnek szabad iparrá fejlesztésében keresendő!

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Az aradmegyei Pankota községben iurcsa dolgok jöttek napvilágra. Faragó István világi főszolgabíró három napi vizsgálat után állásától felfüggesztette Szekcsán Gyula, Pankota község pénztárosát egy végrendeletben való részesség miatt és Demkó József segédjegyzőt, aki több visszaélést követett el, így például elítelt embereknek tiltott módon utlevelet szerzett. A sok visszaéléstől Olasz Ferenc községi irnok tett jelentést és amikor a vizsgálat megindult, kiderült, hogy a feljelentő is bűnös. A főszolgabíró ennek következtében az irnokot elbocsátotta állásából. A tömérdek visszaélés kiderítésére a főszolgabíró folytatja a vizsgálatot és több tisztviselő felfüggesztés előtt áll.

Temesmegyében a három napon át tartott megyebizottsági tagválasztások a Ferenczy-párt teljes győzeimével véződtek be. Megválasztottak száz-husz Ferenczy-párti és husz Joanovich-párti megyebizottsági tagot.

Kolozsvár város ma gróf Bánffy Miklós főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen több folyó ügyet intéztek el. A közgyűlés egyhangulag kimondta, hogy a Sétáter-utcát Bartha Miklós nevére nevezi el.

Apatinban ma ment végbe a megyebizottsági tagválasztás, amelyen az első kerületben megválasztották Schmausz Endre volt főispánt alkotmánypárti, Rechner Konrád plébánost néppárti, a második kerületben Dombovis Antal és Wathesz József függetlenségi jelöltek.

EGYHÁZAK.

(Egyházkerületi közgyűlés.) A tiszántuli evang. egyházkerület ma tartotta közgyűlését gróf Degenfeld József világi és Dávidházy János egyházi elnök vezetésével. A közgyűlésen megjelent Mezőssy Béla államtitkár, Marjay Péter és György Endre képviselők és gróf Tisza István, Gróf Degenfeld megnyitó beszédében örömmel üdvözölte azt a mozgalmat, amely a szekularizáció iránt megindult. Többek felszólalása után Balthazár Dezső esperes a kormány kulturpolitikáját támadó beszédet mondott, mely szerinte reakciós, mire Mezőssy államtitkár szólalt fel, visszautasítja a vádakokat s hangsúlyozza, hogy a kormány a szerzeteseknek nem kedvez, előtte a szerzetesi és protestáns iskolák teljesen egyformák, a szekularizáció kérdésében kijelenti, hogy az veszedelem a nemzetre és egyenlő a felekezeti béke megbontásával. Különöské tartja, hogy ép azok követelik a szekularizációt, akiknek annak idején módjukban lett volna azt végrehajtani. Többek felszólalása után határozatképp kimondták, hogy az egyházmegyei végzését a konvent elé terjesztik. A gyűlést holnap folytatják.

TÁVIRATOK.

A görög király Bécsben.

Bécs, november 20. A görög király ma délelőtt negyedóráig tartó látogatást tett ő felségénél. — A görög királyné ideérkezett.

Lengyel törvényjavaslat.

Berlin, november 20. (Saját tudósítónktól.) A porosz országgyűlés megnyitó ülésén, november 27-én a kormány lengyel törvényjavaslatot nyújt be, amely 400,000,000 millió márka hitelt kér telepítési czélokra.

Bulgária és a nagyhatalmak.

Szófia, november 20. A szobranje mai ülésén a trónbeszédre adandó válasz tárgyában lefolyt vita bevégeztével Stanciov külügyminiszter emelkedett szólásra, aki kifejté, a nemzetközi szempontból elért sikereket és azt mondja, hogy Bulgária Európában meghallgatásra talált és a nagyhatalmak rokonszenvének örvend. A fejedelmet független szuverenitét illető tiszteletben részesítik és a nagyhatalmak uralkodói ezredek tulajdonosává nevezik ki, egyben a fejedelemségnek erkölcsi támogatással szolgálnak, mit legutóbb a hági konferencián tapasztalhattunk, ahol a fejedelemséget az ABC szerint osztályozták,

Közgazdasági táviratok.

New-York, nov. 20. *Terményárak.* Gyapot. New-Yorkban 10.90, nov.-re 10.80. februárra 11.14. New-Orleansban 10.75. *Petroleum* stand withe New-Yorkban 8.75. Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit-Balances oil City 178.— *Zsu*, Vestern Steam 9.— Rohe testvérek 9.25. — On 30.25-30.45 Réz 12.87-13.12.

Csikagó, nov. 20. *Gabonárak.* Zárlat. Buza irányzata engedő, deczemberre 92.75-95.— K., májusra 101.62-103.84 K. Lengeri állandó, deczemberre 55.37 K.

Csikagó, nov. 20. *Terményárak.* Zsir januárra 7.77, tegnap 7.85, májusra 7.80, tegnap 7.90 Szalonna short clear 7.49, tegnap 7.49. Sertésruh januárra 12.67, tegnap 12.75.

VITA FORRÁS

SÓSKUT VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHION GYÓGYVIZ

ORVOSILAG AJÁNLVA HÚGYSAVAS DIATHESIS, KÖZVÉNY, CZUKOR BETEGSÉG, GYOMOR, VESÉ- ÉS HÚGYHÓLVÁZ BANTALMAKNÁL STB

MINT ÖDÍTŐ ÉS BORVIZ PÁRATLAN

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 54.

FORGATÉK: ÉDESKUTY L. (LONAL) BUDAPEST, ERZSÉBET TÉR 13. SZÁM.

Mozgó képek.

A Garibaldi-pályázat.

Szemere Miklós pályázatát hirdeti Garibaldi József népiesen írott életrajzára. A pályadíj szerény ezer korona. Ennél sokkal szerényebb összegek is nagy érdeklődést keltenek az érdekelt körökben; képzelhető, hogy sokan lesznek pályázók.

En már régen lemondtam az éfajta multságokról. Olyan alapos a pechem, hogy kárba vész minden pályázatra fordított tentacsepp és minden drukk. Most már beérem azzal, hogy kilesem a pályázókat. Jobban mondva leolvasom az arcokról, hogy ki készül pályázni.

Öszintén szólva én szerettem volna pályázatot hirdetni, még pedig arra, hogy a Walzertraumban ki fogja a primáskisasszonyt játszani. Eddig Fedák Sárít, Pálmai Ilkát, Kornai Bertát, Glöckner Pepit, Fehér Olgát, Komlósi Emmát, Felhő Rózsit, Károlyi Leonát, Bárdi Gabit, Szoyer Ilonkát, Patti Adelinát és másokat emlegettek.

Azt hittem, hogy ez az ügy a társadalom minden rétegét izgatja. A pályázat azonban kutba esett. Először, mert már van egy primáskisasszony — Ötvös Gitta személyében; másodsor mert észrevettem, hogy nincs szerény ezer koronám; még csak ezer vasam sincs.

Örömmel üdvözöltem hát Szemere Miklós ötletét, annál is inkább, mert én is kegyelettel őrzöm Garibaldi emlékét. Érdeklődni kezdtem, hogy a nagy közönségben milyen hatást tett a pályázat híre.

Itt számolok be tapasztalataimról, közölve egyes ellesett megjegyzést:

Garibaldi életrajza! Nevetséges! Hát érdem az, hogy egyesítette Itáliát? Ha még a koalíciót spren-golta volna.

Egy kilépett.

Elkésett dolog. Ki visel most Garibaldi-inget? A bluz- király.

Nem a népies életrajzára, a dramatizált életrajzára kellett volna pályázatot hirdetni. A „Raszkolnikov” szerzői.

A Jóska pajtikám életrajza! Ezt én tudtam volna megírni. Hejh, mikor még Dumas Sanyinak és Hugo Vikinek beszéltem erről a nagy emberről!

Gr. Teleki Sándor ezredes szelleme.

Hogy is ne! Arról a ladro-ról csak én tudnék egyetmást elmondani.

Garibaldi felesége No. 3.

Diese verfluchten Kossuth-Hunde! Nem elég nekik a sok matyar-rebell; most már az italianerekből is csinálják kultuszt.

Kamar Illa de Bécs.

Mért éppen a Garibaldiét? Azért, hogy ő gyártotta az I mille gyertyát? Így pártoljuk a honi ipart? „Flóra”.

Hopp! Uj kiadást rendezek ebből a híres nótából:

... Majd hoz Kossuth tiszta,
Türr Pista meg puskát,
Éljen Garibaldi!

Méry Béla.

Mégis csak derék ember ez a Szemere! Már egy hónap óta töröm a feletem egy jó czímen —

A decemberben megnyitott Garibaldi-kávéház tulajdonosa.

Csak aztán ne felejtsek el megemlíteni abban az életrajzban, hogy a nagy hőst Caprerán — a kecskék szigetén — temették el.

Egy szabó.

Si, si! Garibaldi grand' uomo volt. De a mio neve is olyanforma, nekem is volt jubileumom.

Baroccaldi.

Garibaldi? Sohse hallottam a nemzetségit. Tán biz' Galabárgyi-t akart mondani?

Öreg béres.

Zsakocska krumplicskut, a potom szakocska fazulkut, a estye 125 liracskut vitte magával? Na mo' dusu, abbul megilhetett haláláig.

Tót alyafi.

Pályázat Garibaldi életrajzára? Ezer korona pályadíj? Minimum tízezer pályamunka! És én le-

szek a bíráló? Mit vétettem annak a Szemere-gyereknek!

Türr tábornok.

Bekukkantam a Nemzeti Múzeum könyvtárába. Minden hely el volt foglalva. Minden koru és rangú olvasók történelmi művekbe dugták az orrukat. Egyik se nyilatkozott... Mindegyik pályázik.

Rosta.

UJDONSÁGOK.

A drágakő adója.

* * *

Némileg barbár és gyerekes vonás a kulturerben a csillogó drágakövek és nemes érczek szeretete, de kiirthatatlan, mint minden megszámlálhatatlan nemzedéken át öröklődött tulajdonság. Ősanyánk, aki állatbőrbe vagy színes íaháncsokba öltöztetve bájolta el ősapánkat, még az orrában, vagy az alsó ajakában viselte a karikát, a mai divathölgy ellenben a fülebe akasztja. Ennyi az összes különbség hajdan és ma között, az izlés változott, de a kétiecle cziczomázás lelki rugója ugyanaz maradt. Nem merem írni, hogy az izlés finomodott, mert az én szemem már a meglevő divathoz szokott s valószínűnek találom, hogy kellő előzmények után az orra akasztott karikát semmivel sem találom kevésbé esztétikusnak, mint ma a remekbe készült briliáns-butoni.

Mindebből azonban csak az a következtetés fontos, hogy a kulturális fejlődés nem devalválta a különböző színes, szípkázó kavicsok becsét, sőt inkább emelte s ezért nem rosszul számít az a francia képviselő, aki luxus-adót kíván kivetni a drágakövekre. Bizonyos, hogy lesz, aki ezt az adót megfizeti s a francia kincstárnak így hasznos lesz az ügy. Bizonyos továbbá az is, hogy ez az adó, mely az összes luxus-adók közül a legkönnyebben nélkülözhető luxus-czikkre nehezedik, az igazságosság szempontjából is kifogástalan. Minden elméleti fináncz-tudomány alapeviül vallja azt, hogy amíg a nagy tömeg mindennapi szükségleti cikkei nem szabad adóval drágítani, lehetőleg a felesleget pazarló gazdasági osztályokra kell áthárítani az állami terhet. Szomorú, hogy ezzel szemben a gyakorlati fináncz-politika mindenütt éppen a kényeret, húst drágító fogyasztási adókkal manipulál s meglehetősen szüzen hagyja a tehetősebb vállalat. Az emberi önzés természetéből folyik, hogy egy olyan társadalomban, amelyikben a tehetősek a maguk kizárólagos hatalmában tartják a politikai vezetést, ez nem is lehet másképp. A fejlődés azonban mégis az elméleti tételnek gyakorlati elismerése felé vezet s ennek a fejlődésnek egyik jelensége a francia kamarában legközelebb tárgyalás alá kerülő luxus-adó.

A fejlődés betetőzése s a megdönthetetlen igazságu fináncz-tézis teljes gyakorlati megvalósulása még a messze jövő zenéje. De érdekes azért azon gondolkodni, hogy ha majd a feje tetejére áll a mai adórendszer s a legalól levő milliók napi kenyere helyett a felsőbb osztályok passzióit rövidíti meg, mi lesz? Mi lesz, hogyha kétszeres, sőt háromszoros ára lesz az ékszernek, hogyha husz forint lesz egy üveg pezsgő, megfizethetetlenül drága a különösen szépen szabott finom ruha vagy könnyű panama-kalap? Az lesz, hogy a társadalmi osztályok létráján feljebb libben a hiu páváskodás színvonala s egy sereg ember akarva, nem akarva kénytelen lesz lemondani sok csillogó semmiségről, vagy inycsiklandozó gyönyörűségről azért, hogy egy másik sereg embernek nagyobb darab legyen a napi kenyere.

Ben.

Napirend. Napjár. Csütörtök, november 21. — Római kath. B. A. Bemut. — Protestáns: kont. — Görög-ország: nov. 8. Sz. Mihály. — Zsidó: Kislev 15. — A nap két reggel 7 óra 14 perccor, nyugszik délután 4 óra 17 perccor. — A hold két délután 6 óra 25 perccor, nyugszik reggel 8 óra 17 perccor.

A miniszterelnök fogad a pénzügyminiszteriumban délután 4 órakor. — Az igazságügyminiszter fogad d. u. 1 órakor. — A honvédelmi miniszter fogad d. e. 10 órakor. — A pénzügyi állam-titkár fogad 12-2 óráig. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. — Az új adóreform-javaslat tárgyalása a Kereskedelmi Csarnokban este fél 7 órakor. A Szent István Társulat telelővő ülése d. u. 6 órakor. — A Pesti Előadó Egyesület közgyűlése az Ujváros-házban. — A Francia Irodalmi Társaság ülése délután 5 órakor a Nemzeti Múzeumban. — A Várnagyok Tiszviselői Orsz. Egyesületének közgyűlése d. e. 10 ó. a Várnagyházban. — Szauer Emil zongorista a Royalban. — A II. ker. ifjúgöttyel és 48-as kör párt-vacsorája a budai Vigadóban. — Dr. Frenkel Sándor előadása az új adótervről este fél 7 órakor az ügyvédi körben. — A fővárosi ifjúgöttyel pártok közös vacsorája este 8 órakor a budai Vigadóban. — Szabad Egyetem. Radics Jenő esti fél 7 órakor előad „A lakóház multiárol” czímen az Iparművészeti Múzeumban. — Az osztályorsjegyek huzása reggel 9 órakor. — A Képzőművészeti Társulat téli tárlata nyitva a Múcsarnokban 9-3-ig. Belépti-díj 1 korona. — Márk Lajos gyűjteményes kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9-8-ig. Belépti-díj 1 korona. — Nagy Zsigmond gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán műtárlatban (Nagymező-utca 37-39. sz.) nyitva egész nap. Belépti díj nincs. — Tolnay Akos gyűjteményes kiállítása az Uránia Kigő-téri szalon-jában nyitva 9-8-ig. Belépti-díj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva d. e. 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet múzeuma megtekinthető 1 korona belépti-díjjal. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az agráriumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — Az orsz. levéltár oklevél-kiállítása nyitva 9-2-ig. — A N. Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 9-7-ig. — Az Fegyelmi Könyvtár nyitva 9-12-ig és 8-8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszermúzeum nyitva 9-6-ig.

— Személyi hír. Gróf Uxküll-Ghylienberg hadtestparancsnok és Klobucsár tábornok ma Kaposvárra érkeztek, hogy a csapatok felett szemlét tartsanak.

— Királyi kihallgatás. A király, Frigyes főherceget ma kihallgatáson fogadta.

— A német császárné hazautazott. Apeldorfsból érkezik a távirati jelentés, mely hírdül adja, hogy *Augusta Viktória* császárné este 10 óra körül szívélyes bucsut vett a királynőtől és a királynő hercegi férjétől és azután vonatra szállt, hogy Németországba hazautazzék.

— Katonai tanácskozás Bécsben. A közös hadügyminiszteriumban hétfőn délelőtt Ferencz Ferdinánd trónörökös elnöklete alatt fontos katonai tanácskozás volt, amelyen a közös hadügyminiszter és vaianennyi csapatfőfelügyelő is résztvett. A konferencián a katonai orvosi kar újjászervezéséről volt szó.

— Ujabb merénylet a czár ellen. Pétervárt véletlenül, árulás következtében lelepleztek egy merényletet, amely nyilván sikerült volna a czár ellen. Évenként decemberben a czár fogadni szokta a császári jogakadémia hallgatóinak küldöttségét s az idén is meg lett volna ez az audiencia Carskoje-Seloban. A jogakadémia hallgatói elhatározták, hogy a kihallgatáson bombát hajtanak a czárra. Az összeesküvés értelmi szerzőjét letartóztatták. Egyéb részletek nem szivárogtak ki.

— Ferencz Ferdinánd Kisenön. Ferencz Ferdinánd trónörökös, mint Aradról jelentik, a napokban Kisenőre érkezik, hogy résztvegyen azokon a vadászaton, amelyeket József főherceg rendez kisenői birtokán. Ezek a vadászatok december 9-én kezdődnek s nyolcz napra tervezik. A trónörökösön kívül Kisenőn lesz ekkor a bajor királyi ház egyik tagja s több főherceg és főhercegnő.

— Antal Gyula öröke. A budapesti tudományegyetemen Antal Gyula nyilvános rendes tanár elhunytával megüresedett az egyháziog egyik tanszéke, amelynek tennivalóit a jogi kar határozatából az idei félévben dr. Melichár Kálmán, az egyháziog czimzetes rendkívüli tanára fogja ellátni.

— Az Erzsébet-Múzeum. A király által a magyar nemzetnek adományozott Erzsébet- királyné Emlékmúzeum rendezési munkálatai a budai királyi várpalotában még folyamatban vannak és ezért oda senkit be nem bocsátanak. Mihelyt a múzeum teljesen készen lesz, a magyar udvarnagyi hivatal a Nemzeti Múzeum igazgatóságával egyetértéssel megállapítja a látogatás idejét és módját. Mielőtt azonban a nagyközönség számára megnyitnák a rendkívül érdekes múzeumot, előbb bemutatják a gyűjteményeket a sajtó meghívott képviselőinek.

— Párvi püspök a csernovai vérengzésről. Párvi Sándor zepesi püspök egy felvidéki hazafias papokból álló küldöttség előtt hosszasan elbeszélgetett a csernovai esetről. Végtelenül sajnálatos eset — ugymond a püspök — hogy egyes papok a népet állandóan a haza ellen izgatják. Ezzel kiszámíthatatlan károkat okoznak az egyháznak is, mert a népet hazafiatlan izgatásaikkal teljesen elidegenítik. Hiszi és reméli, hogy a kötelességteljesítő papok a népet ismét jó utra fogják vezetni és hogy a csernovaihoz hasonló eset nem fog többé megismétlődni.

— **K. Lippich Elek fiának balesete.** Könnyen végzetessé válható baleset szomorította meg tegnap este K. Lippich Elek kultuszminiszteri tanácsos családját, amely a család személynét, a miniszteri tanácsos Dénes nevű fiát érte. A tizenhét éves fiu revolverének tisztogatása közben eddig még kiderítetlen módon megrántotta a revolver ravaszát, a fegyver elsült s a golyó mellébe furdott. A baleset könnyen halálossá fordulhatott volna, ha gondviselés-szerűen közbe nem lép a szerencsés véletlen. A golyó közvetlen a szív mellett lévő bordán félrecsuszott s anélkül, hogy nemesebb testrészt sértett volna, ki-röppent a fiu testéből és nyomtalanul eltűnt a szoba falában. A baleset tegnap este hat órakor történt a miniszteri tanácsosnak a Pálma-utca 6. szám alatt lévő villájában. A fiu dolgozószobájából egyszerre revolver-dörrenés zaja hallatszott. A tanácsos neje aggódó rémülettel futott fia szobájába, ahol a magas torneti, erős gyermek a padlón feküdt s melléből csendesen szívárgott a vér. A halálra rémült uriasz-szony az első pillanatban elvesztette a lelékjelenlétét és görcsös zokogással átvette a fia nyakát. Ekkorra azonban már a házmaster is berohant a szobába s ennek jutott legelőbb eszébe, hogy orvosért kellene szaladni. Időközben hazaérkezett a fiu atyja is, aki nyomban intézkedett, hogy hívják a mentőket. A mentők azután gondosan bekötötték a fiu sebeit s szü-lőinek óhajtására bevitték a beteget a Városligeti fasorban lévő Grünwald-féle szanatóriumba, ahol dr. Hüttl Hümér egyetemi tanár vette ápolás alá. A tanár megállapította, hogy a golyó, amely egyenesen a szív irányába furdott be a fiu testébe, szerenc-sés véletlen folytán a szív mellett lévő bordán félre-csuszott s így nemesebb testrészt nem sérthetett. A beteg fiu az élet elég nyugodtan töltötte, láza nem volt s ma reggel már kedélyesen elbeszélgetett any-jával és nővérével, akik egy pillanatra sem távoztak el ágya mellől. Az orvosok véleménye szerint a beteg sebe egy-két nap alatt teljesen beheged. A baleset híre különben városszerte nagy részvétet keltett és a mai nap folyamán igen sokan érdeklődtek a szü-lőknél a beteg állapota felől.

— **Az orvosi kar és a betegpénztárak.** Hogy mennyire jogos az orvosi kar fellépése egyes beteg-pénztárak ellen, hogy mennyire indokolatlan e pénz-tárak makacssága, amelylyel a pénztári tagok érde-keinek mellőzésével harcra kergetik az orvosokat és hogy mennyire méltányosak az orvosok követelései, anak fényes bizonyítékát adja az a megegyezés, amely tegnap este létesült a bács-bodrogmegyei orvosi főközség és a zombori kerületi pénztár közt. A zombori szervezett munkásság vezetői telje-sen elismerték az orvosok követeléseinek jogosságát és a pénztár elfogadta: 1. a szabad orvosválasztást; 2. a tagonként és évenként 6 korona alapdíjat, baleset-bejelentésért 1 korona, balesetbizonyítványért 4 ko-rona díjat és rendőrhatalósági szemle-díjazást a belügy-miniszteri díjszabás szerint. Elismeri a családos pénz-tári tagokért követelt 9 korona díjazás és a balesetek gyógyításáért járó külön díjazás jogosultságát, e kö-vetelést azonban az orvosi kar csak a pénztár végleg-es megalakulása után érvényesíti. Pótlólag díjazza a július 1-e óta végzett munkatöbbletet és e díjak felét az orvosközség és a megegyezés emlékére mun-kásjóléti, másik felét valamely orvosi közszélsű intéz-ménynek adományozza.

— **Egyetemi tüntetések.** Bécsben nagy kavaro-dást támasztott az a beszéd, amelyet Lueger a ka-tolikus kongresszuson az egyetem kérdéséről mon-dott s a Neue Freie Presse tegnapi számában han-got adtak reá a bécsi egyetem tanárai, többek közt Jagic udvari tanácsos, az urakháza tagja is és még többen. Erre a visszhangra ma Lueger egy körlevél-ben felelt, amelyet az illető tanárokhöz intézett s amelyben többek között így ír:

— Kérem szívesen tudomásul venni, hogy én kérdéses beszédemben a kutatás szabadságát nem is érintettem. Nyilatkozataim majdnem kizárólag azokra a botrányokra vonatkoztak, amelyeknek szin-helye az ausztriai német egyetemek területe. Azt hiszem, hogy a verekedés, a dulakodás nem előíté-let nélkül való tudomány és nem szabadkutatás, hogyha a diákok lyukat lönek egymás hasába és be-verik az egyetem ablakait. Remélem, hogy e rész-ben nincs közöttünk ellentét s bízom benne, hogy a tanárok ismert erélyességüket latba fogják vetni a rend és a nyugalom helyreállítása céljából az egye-temeken és az egyetem tekintélyének megóvása vé-gett. Egyébként Lueger beszéde magában a keresz-tény szociálisták táborában is bizonyos kedvetlen-séget idézett elő s valószínű, hogy Lueger komment-árt fog adni beszédéhez.

— **Drágább lesz a gyufa.** A csehországi gyufa-gyárosok ma Pilsenben gyűlést tartottak s elhatározták, hogy a gyufa árát 10 százalékkal felemlik.

— **A Nasi-pör.** A Nasi-pör mai tárgyalásán viha-ros jelenetek voltak. Nasi védője ugyanis azt indítvá-nyozta, hogy kérje be a szenátusi legfelsőbb törvény-szék a közoktatási miniszteriumtól a számadási köny-veket 1893-tól 1903-ig s azokból Nasi be fogja bizo-nyíthatni, hogy a bűnül felrótt rendtelenségeket és szabálytalanságokat más miniszterek is elkövették azóta, mert azok a közoktatási miniszteriumban tra-dicionálisak. Élénk tiltakozás támadt erre és a bírós-ág elnöke megvonta a szót a védőtől. Ekkor a védők valamennyien bejelentették, hogy leteszik tisztüket. A védők között a legidősebb felkelt és tiltakozott az elnök eljárása ellen s hangsúlyozta, hogy ilyen körül-mények között nem számíthatnak lelkiismeretes ítél-letre, mert a törvényszéket politikai szenvedélyek irányítják. A védők ezután eltávoztak a teremből. A szenátusi törvényszék elhatározta, hogy ha Nasi vé-dője a holnapi délutáni tárgyaláson nem jelennek meg, bünyenítő eljárást indítanak ellene.

— **Tömeges gyilkosság.** Megdöbbentő tö-meges gyilkosság híre érkezik Berlinből. A ször-nyű eset *Poneltitz* brandenburgi határszéli falu-ban történt. Ott *Luck* nevű charlottenburgi keres-kező, aki huzamosabb idő óta a faluban tartózkodott, atyját és ennek házvezetőnőjét meggyil-kolta. *Luck* ezután fivére feleségének tiszser a mellébe vágta a kést és egy másik asszonyt is, ki ezt megakadályozni akarta, megsebesítette. Azután kiment a temetőbe és ott magát agyon-lötte. A tettét azért követte el, mert családjától pénzt kért és az ezt tőle megtagadta.

— **Rákóczi lovasszobor.** Mióta a fejedelem ham-vai hazai földben pihennek, mind szélesebb és széle-sebb körökben nyilvánult a kívánság, hogy a dicső nemzeti fejedelemlenék méltó szobrot kell emelnünk. Mozgalom indult meg egy monumentális lovasszo-bor alkotása iránt, mely mozgalomnak a legjobb ha-zafiak állanak az élén. A szoboralap javára meg-indult a gyűjtés és gróf *Andrássy Gyula* védnök-ségével bizottság alakult, amely az eddig egybe-gyűlt alap kiegészítésére tárgysorsjátékot rendez. A bizottság diszelnöke gróf *Hadik János* belügyi államtitkár, elnöke *Szalay László* főispán. Ezek-nek a hazafias célú sorsjegyeknek árusítását már megkezdtek. Egy sorsjegy ára 1 korona. A főnye-remény negyvenezer korona értékű brilliáns ékszer, további nyeremények egy tizezer ko-rona értékű négyüléses automobil, vagy egy brilli-áns női garnitúra, egy haterzer korona értékű teljes vadászfelszerelés, egy ötezer korona ér-tékű könyvszekrény 500 diszkötéssel stb. Az összes nyereménytárgyak értéke 90 000 korona. A bizott-ság a sorsjegyek terjesztésénél különösen számít a hazafias érzésű magyar hölgyekre, akik bizonyára élénk buzgalommal fognak közreműködni, hogy *Zrínyi Ilona* fiának szobrot emeljen a hazafias ke-gyelet. A Rákóczi lovasszobor-bizottság e gyönyörű nyereménytárgyakból kiállítás rendez, melynek gaz-dag műipari tárgyai látványosság számba mennek. A kiállítást ma mutatták be a fővárosi sajtónak. A bemutatásra megjelent a mozgalom védnöke, gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter is. A Rákóczi lovasszobor-sorsjáték nyereménytárgyai megtekint-hetők Erzsébet-körut 34. szám alatt.

— **Házasságok.** *Juracsik Márton* könyvelő vasárnap vezette oltárhoz *Gurka Margit* a ferenczvárosi plébánia-templomban. Az esküvőn a fő-város kereskedő-világának számos tekintélyes tagja részt vett. Tanuk voltak: *Kolbai Ferencz* fővárosi kereskedő és *Balla Jenő* hírlapíró. Az esketést *Fertői Richárd* plébános-helyettes végezte. *Dr. Róna Gyula* ügyvéd, a „Mohács” felelős szerkesztője eljegyezte *Loschitz Lajos* bezdáni nagykereskedő leányát, *Edith*et. *Novák Lajos* dunaföldvári kereskedő e hó 19-én eljegyezte *Galambos Erzsikét*, *Galambos Imre* fővárosi tekintélyes iparos leányát. *Jászberényi Kalmár* Odón takarékpénztári könyvelő eljegyezte *Nagykállón* nagytiszteletű *Görömbei Péter* felsőszabolcsi esperes kedves leányát, *Erzsikét*.

Herskovits Józsefné szül. *Kohn Róza* éle-tének 32-ik, boldog házasságának 9-ik évében, hosz-szas szenvedés után e hónap 18-án elhunyt. Szerdán délután 3 órakor temetik az új izr. temető halottas-házából.

— **Párbajozó katonák.** *Peschierában* *Stantore Mihály* és *Matera Joachim* közkatonák szuronyal párbajt vívtak, mert féltékenykedtek egymásra. *Stantore* baltidejébe furdott ellenfelének szuronya, ő pedig hasbaszurta *Materát* úgy, hogy a belei kifor-dultak. A két katonát a helyőrségi kórházba vitték s szállítás közben már haldokoltak.

— **Bombamerénylet Varsóban.** Szörnyű merény-let híre érkezik Varsóból. Az *Alexander-tér* sarkán egy ismeretlen férfi bombát dobott egy ruhakeres-kező boltja felé. A bomba felrobbant és nagy kárt okozott. Egy süketnéma-intézetnek épp a robbanás percében arra haladó tanítóját a robbanás megölte. A merénylet a ruhakereskedő ellen irányult.

— **Akczió a Lupta ellen.** Az aradi *Tribuna* meg-írta, hogy a Budapesten megjelenő *Lupta* és *Poporul Roman* című lapokat, amelyeket a román nemzeti-ségi párt vezérémberei szerkesztettek, eladták *Birauc Dömének*. A többi román lapok ezt a hiradást megerősítették és a *Szilágyosmlyón* megjelenő *Gazeta de Dumineca* kikelt az ellen, hogy a most már *Birauc Döme* tulajdonában lévő lapok továbbra is, mint a román nemzeti-ségi párt hivatalos organumai jelennek meg és e czimben gyűjtenek előfizetéseket. *Dr. Vlád Aurél* válaszolt erre a czikkekre és kijelen-tette, hogy a *Tribuna*, a *Gazeta*, valamint a többi román lapoknak az eladásra vonatkozó hírei tenden-cziózusak. A románság most több helyütt mozgalmat indított a *Lupta* és a *Poporul Roman* ellen és *Kolozsvárt*, *Aradon*, *Nagyváradon*, *Brádon* és *Temesvárt* kimondták a bojkottot.

— **A bácskai bankóhamisítók.** A közelmúlt na-pokban közöltük, hogy Bács megyében *Erdélyi László* nevű csendőrőrmesternek sikerült egy bankó-hamisító bandát ártalmatlanná tenni. A pénzhamisítók ugy voltak szervezve, hogy a megyének majd-nem minden községében volt egy-egy tagja. A szö-vetkezet csaknem kizárólagosan husz koronásokat gyártott, még pedig oly ügyesen, hogy a bankje-gyeket alig lehetett az igazi pénztől megkülönböz-böztetni. A nyomozás szálait *Babity Rókus* bajmoki gazda adta *Erdélyi csendőrőrmester* kezébe. A ban-dának tizenhárom tagját sikerült *Topolyán*, *Katymáron* és *Regóczén* elfogni. A banda letartóztatott tag-jai: *Horvát János*, *Horvát Péter*, *Horvát Lukács*, *Molnár Verona*, *Tölgyesi Mihályné* nemes-militicsi, *Hegyi Jánosné*, *Bicskei Elek*, *Bicskei Elekné*, *to-polyai*, *Páncsics Márton*, *Ispánovits Pál*, *Ispánovits Miklós* katymári lakosok. Még számos letartóztatás várható a megye különböző részein. A banda feje *Lubisics Ráda* hetven éves osztópári lakos, ki a ha-misítványokat gyártotta és elhelyezte. *Lubisics* már több, mint harmincz évet töltött pénzhamisításért a börtönben és az ő lakásán találták meg a hamisítás-hoz használt prést elásva, nagymennyiségű hamisít-vánnyal együtt. *Lubisics*nak sikerült megugrania. Eddig 3337 korona értékű hamis huszkoronást ko-boztak el.

— **Művészházasság.** *Bosnyák Zoltán* miniszteri osztálytanácsos november 17-én vezette oltárhoz a *Szervita-téri* templomban *Sándor Erzsit*, az *Operaház* kiváló művésznőjét. A tanuk felsőpataki *Bosnyák Géza* és *gyulai Gaál Gaszton* voltak. A misén *Noszeda* karigazgató orgonált, *Szemeré* *Árpád* énekelt és *Barré Emil* első versenyhegedűs hegedült. Esküvő után az *Országos Kaszinóban* szűk családi körben dejeuner volt, amelyen a *Sándor*, *Bosnyák*, *Gaál*, *Somssich* és *Nagy-csa-ládok* vettek részt.

— **Hatvan millió hozomány.** Gróf *Széchenyi László* menyasszonya, *Vanderbilt Gladys*, szombaton lett az apja által reája hagyott tizenkét millió dollár-nak, 60 millió korona feltétlen urnője. *Gladys* kisasszony ugyan már augusztus havában volt hu-zsonegy éves, de hivatalosan a bíróság még csak szombaton mentette őt fel anyjának gyámsága alól.

— **Száz dinamit-merénylet.** A bombavető-k ugyancsak dolgoznak *Lisszabonban*. Ott ugyanis, — így jelenti azt egy távirat — bombamerényletet követtek el, amelynek két ember lett áldozata. A rendőrök behatoltak abba a házba, amelyből a bombát kihajították s elfogtak két embert, akik közül az egyik az ágy alá bujt. A rendőrök ebben a házban száz darab kész bombát találtak és egy levelet, amelyben egy ismeretlen embertől még száz bombát rendeltek meg. Az újságoknak meg-tiltották, hogy az esetről írjanak.

— **Duse új palotája.** *Duse Eleonora* megvásá-rolta a *Capponi-palotát* *Arno* partján, *Conte Alé* *Grazie* közelében. A *Capponi-palota* 1520-ban épült a legnemesebb renaissance-stilusban s a művész-nő 600.000 lírát adott érte. *Duse Eleonora*nak *Velenczé*-ben is van egy remek palotája, de nem lakik benne, mert a velencei éghajlat ártalmas az egészségének. Most, hogy megvásárolta a *fiórenczi Capponi-palotát*, azt híresztelik, hogy kibékült *Gabrielle D'Aunun-zioval*.

— **Sikkasztó könyvelő.** A Reimann-féle pozsonyi papirgyárban nagyobb sikkasztásnak jöttek nyomára. Schrickner könyvelő különféle manipulációk után több mint 36,000 korona erejéig megkárosította a gyárat. A sikkasztó könyvelőt, ki a pénz nagy részét Bécsben elmulatta, a gyár feljelentésére letartóztatták.

— **A nők választójogáért.** Haldane belügyminisztert ma, mikor Sheffieldbe érkezett, nagy tömeg hölgy fogta körül, a nők egyenjogúságának előharcosai, és lármásan tudakolták, vajjon a trónbeszéd fog-e szólni a nők választói jogáról. Mikor a miniszter azt válaszolta, hogy ő minden tekintetben egy véleményen van a kormány tagjaival s egyebet nem mondhat, a suffragettek zajosan tüntettek Haldane ellen.

— **Magyar háziipar.** A Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület háziipari szakosztálya Benczur Gyuláné elnöklése mellett tartott ülésén elnöklő indítványa alapján elhatározta, hogy a háziiparnak kultúr alapon való fejlesztése érdekében az ország legelőrejtettebb falvait is fölkeresi, hogy a régen gyakorolt háziipar miután összegyűjtve, azokat a nagyközönség minden tagja részére könnyen hozzáférhetővé tegye. Elhatározta továbbá, hogy az egyházak körében felmerülő használati és díszítési tárgyakra hazai művészeink és iparosaink révén való előállítására érdekében az egyesület már korábban megkezdett mozgalmát megújítani és terjeszteni óhajlja és ebben az ügyben hazafias körlevelet intéz valamennyi egyházfőhöz.

— **A házitolvaj.** Még a múlt héten történt, hogy dr. Földes Béla egyetemi tanárnak és országgyűlési képviselőnek az inasa, Mészáros Ferencz, gazdájától négyszázhetven koronát ellopott s azután megszökött. A rendőrség intézkedésére a tizenkilenc éves tolvajt tegnap Fiumében letartóztatták. Kiderült, hogy Mészáros Ferencznek a lopásnál társai voltak, akik segítettek neki gazdájának fiókjait álkulcsal fölnyitni. A társaság tagjai voltak Harsány Lajos és Fehér János aszodi javítóintézeti növendékek és Takács Gusztáv csavargó, akikkel együtt Mészáros Ferencz tegnap Fiumében rablást követett el, de tettenérték őket és az egész bandát letartóztatták.

— **Öngyilkos nagykereskedő.** Az eszéki Merkaditz testvérek cég egyik főnökének, Merkaditz Jakabnak fia, Merkaditz Rafael Boszna-Bródban tegnap agyonlőtte magát. Az öngyilkosságot eddig ismeretlen összeg erejéig elkövetett többszörös váltóhamisítás miatt abban a pillanatban követte el, amikor a rendőrség le akarta tartóztatni.

— **Kirabolt ékszeres bolt.** Göblenzben a múlt éjszaka kirabolták Unger ékszerész boltját. Az elrabolt ékszerek értéke meghaladja a 60,000 koronát.

— **Vonatkiskilás.** Tegnap délután Pálmafalu és Iglo között a 729. számú vegyesvonal lokomotívja kiskilált. A kiskilás következtében a gép a magas töltésről lefordult s több személykocsit kiugrott a sínekből. Az utasok közül senki sem sérült meg, de a pálya annyira megrongálódott, hogy a kassa-oderbergi vasút igazgatósága a löcsevölgyi vonalon pár napra megszüntette a forgalmat.

— **Halálozások.** Fényes katonai pompával, nagy részvét mellett temették el ma délután Algya Sándor nyugalmazott vezérőrnagyot Wesselényi-utczai lakásáról. Megjelentek a temetésen Klobucsár Vilmos honvédségi főparancsnok, Svetics, Lánier altábornagyk, Halász, Lázár és Butyka vezérőrnagyk, azonkívül az ezredekben 2—2 kiküldött. A katonai konduktust báró Karg vezérőrnagy vezette. Résztvett a 23. gyalogezred és a 16. huszárezred és a 4. tábori tüzérezredből négy üteg. A temetési szertartást Haypál Benő ev. ref. lelkész végezte. A menet a Wesselényi-utczán, Károly-köruton és az eskü-téri hídon át vonult a farkasréti temetőbe. Az uton a katonazenekar a Hunyadi-gyászindulót játszott. A koporsó sirbatételekor a tüzérség négy ágyulóvést tett. — A Magyar Vöröskereszt Egyesület Algya Sándor nyug. vezérőrnagy elhalálozásával egyik lelkes főmegbízottját veszítette el. Ezért a szomorú hír vételével hivatalos helyiségére a gyászlobogót kitűzette, az özvegyhez részvétirattal intézett és a temetésen közönség által képviseltette magát. A kiadottságban gróf Csekonics Endre elnök, Josipovich Géza alelnök, babarezi Schwartzert Ottó főgondnok és Árgay János kir. tanácsos, irodaigazgató vett részt.

— **Özv. Erkövy Tivadarné szül.** Dezeöffy Eugénia életének 52-ik évében meghalt. Patkótesztéri Zámory Imre cs. és kir. vadászfőhadnagy eljegyezte Schödl Maryt, Schödl Frigyesnek, az Osztrák-Magyar Bank felügyelőjének és osztályfőnökének leányát.

— **Dr. Ábrányi Kornél** eljegyezte Dunkl Lilykét.

— **Kinos affér az utcán.** Karczagon Klein István lapszerkesztőnek lovagias afférje támadt dr. szentesi Tóth Kálmán, Karczag városa polgármesterével. Klein megbízottai az affért azért, mert a polgármesternek Rózsa Dániel földbirtokossal korábbi elintézetlen ügye van, egyoldalú jegyzőkönyvvel befejezték. Egy későbbi távirat szerint Klein István lapszerkesztőt ma délben, mikor az utcán ment, megtámadta dr. szentesi Tóth Kálmán polgármester, kinek társaságában Rimaszombathy István polgármester-helyettes, Győry Gáspár megyebizottsági tag voltak. Velük volt Duri József városi rendőr is. Klein lapszerkesztőt tetlleg inzultálták.

— **Beteg gyermekek védelme.** A főváros külső bérpalotáiban ezer és ezer szegény gyermek sanyalódik, szenved. A fertőző betegségek tenyésztőhelyében lomb nélkül, köhözésekben, vérszegénységben, tengődve serdül silány emberanyaggá, vagy gyermekével pusztul el végképpen. A szünidei gyermektelepítés a legtekélyesebb intézmények egyike. Egészséget és egy pár derűt, a szabad természet öléből hozott emléket ad a legszánandóbbaknak: szegény gyermekeknek. Aki ezt átérzi, vegyen Vizcsöpp-Mikulást, a jóvédelem tiszta haszna a szünidei gyermektelepítés lesz. Rendeléseket a műhelybe kell küldeni, X., Szabóky-utca 47. szám alá és mindenki jegyezze meg, hogy december 3-án és 4-én kiárusítás lesz a Pannoniában szabott árak mellett.

— **Rabiátus férj.** A harmadik kerületi kapitányságon tegnap panaszt tett Hoffmann József számos felesége, hogy a férje állandóan agyonütéssel fenyegeti. Az asszony azt is elmondta, hogy férje hat évvel ezelőtt a mohácsi szénbányában egy embert megölt s holttestét a Dunába dobta. Eközben egy ismeretlen ember az urát megölte s a golyó még most is a testében van. A rendőrség azonnal kihallgatta Hoffmann-t, aki megvallotta, hogy valóban van egy golyó a testében, de azt verekedés közben lötték bele. A rendőrség a gyanús embert letartóztatta.

— **Az udvarló.** Súlyos vádat mondott jegyzőkönyvbe a főkapitányságon néhány héttel ezelőtt Reisinger Ella, rendőri felügyelet alatt álló leány. Elpanaszolta, hogy összekuporgatott pénzéből kétezer koronát ellopott a kedvese, Koch Aladár pinczér, aki a lopás után Berlinbe szökött. A rendőrség elfogató parancsot adott ki Koch Aladár ellen, akit meg is találtak Berlinben. Eppen le akarták tartóztatni, a mikor a véletlen folytán ártatlansága kiderült. A panaszos leány ugyanis nem igen busult a pénze után s egyik éjszakai tivornyáján, amikor megint többet ivott a kelleténél, elbeszélte, hogy őt Koch Aladár nem lopta meg, hanem csak elhagyta. Tudta, hogy másképpen nem tudja visszahozatni, tehát büntető följelentést tett ellene. Reisinger Ellának azonban egyik barátja elmondotta a dolgot a rendőrségnek, amely most már vallatásra fogta a furfangos leányt. A kihallgatás eredménye az lett, hogy a főkapitányság intézkedett, hogy az udvarlót Berlinben ne tartóztassák le, ellenben Reisinger Ella a rendőrség foglya lett s megindult ellene az eljárás hamis vád büntetése miatt. Egyúttal a rendőrség valamelyik korábbi rendetlenkedése miatt tíz évre kitiltotta a főváros területéről.

— **Fratelli Deisinger** fiumei cég Budapestén a királyi bérpalotában árulja a létező legjobb kávét 3 korona 90 fillérért.

TERENC JOSEF KESERÜVZ
páratlan
HASHAJTOSZER

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.
x Zászlók, cimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél, Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Árjegyzék ingyen.
x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3 szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.
x Valódi Jaeger alsó-ruházat Rósiernél, Bpest, V., Harminczad-u. és József-tér sarkán.
x A legnagyobb hatalom. Mi a legnagyobb hatalom a föld kerekén? A női szépség! A történelem bizonyítja, hogy az észbontó női szépség trónokat emelt, trónokat döntött romba. A közmondás is azt tartja: „A férfi sorsa a nő.” Természetesen a szép nő. Apolluk, gondozzuk szépségünket, de ne nagybangu reklámokkal világgá kürtölt silány és ártalmas kutyvalékkal, hanem a legtisztább, legártalmatlanabb és teljes sikert biztosító pipere-borax-al, melynek gyártója Rogátsy Kálmán droguista (Budapest, Rákóczi-ut 10.) s mely minden gyógytárban, drogeriában és fűszerkereskedésben kapható.
x Tosellinó gyermekét nemcsak a szász udvartól védi, hanem Alföldi fehérkeresztes Sósorszeszszel minden más bajtól is.

MI A PHOEBUSZ?

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Színházi levél.

Budapest, november 20.

Valamint „minden országnak támasza, talpköve a tiszta erkölcs”, ugy minden modern színpadnak támasza és talpköve a pikantéria. Azelőtt lelket tápláló, jó házikoszt volt a dráma — most kaviár, szarvasgomba és haut-gout. A vadhus ize s a legerősebb fűszerszámoké minden újdonság. És ha nem viseli magán az enyészet szagát — akkor nem modern!

Mióta a színpad felcsapott szanatóriumnak, azóta az emberiség minden nyavalyáját ott pertraktálják. Sőt. Amit eddig társaságban illetlenség volt elmondani, azt ma megírják pathologikus drámának s ezer ember előtt harsogják el. A régi időben azt mondta egy kritikus, hogy ami nagyon hülye így prózában elmondva, azt zenére teszik s lesz belőle opera. Eppen ugy manapság, ami disznóság a külvilágban, amit csak egymás fülebe is röstell sugni két ember — azt pathologikus drámává gyurják és kész a pikáns szindarab.

Valaki azt mondta, hogy a mozgó-fényképes színházakban olyan élethíven mutogatják be a zsebtolvajlást meg a betörést, hogy a nézőközönség pompásan megtanulhatja minden fogását. Nos és akkor csodálkozunk a perverzításon, mikor a külföldi színpadainak legfrissebb termékei isteni nyugalommal pertraktálják a legkényesebb kérdéseket — egész a „Fekély”-ig, amelyet ugyanazon a színpadon mutatnak be, amelyen valamikor a klasszikus mesterek aranyigazságai hangzottak a Hugo, vagy a Shakespeare nyelvén. Mert szerintük, ami nyilvános, azon nem szabad megbotránkozni!

Lehet azonban pikantériával fölereszteni a régi nagy mestereket is. A pikantéria kezdete az volt, hogy a legagyafutabb kiállítási technikával igyekeztek kitalálni az író legrejtettebb gondolatát, csak hogy a nézőnek ne maradjon ideje gondolkozni. Szárnyát szegték vele a publikum fantáziájának, amely a sikernek azelőtt segítő társává szegődött. Most czintányéron hoznak elébe mindent s így nem marad a képzeletnek szerepe, nincs mit kiegészítenie, akár otthon hagyhatják bátran. A csömörlésig viszik a külső pompát, amely oda fog vezetni, hogy, mint a tulterhelt barok után egy Dávid mesterre szomjazott a kor, aki visszaadja a vonalok egyszerű fönségét, a kompozíció magvas szimplicitását — ugy fogja szomjazni a jövő közönsége a tiszta, a pikantéria nélkül való — egyszerűen igaz dolgokat, hogy

megenyhüljön, hogy üdüljön, hogy táplálkozzék a lelke, és megfrissüljön annyi szenny és kloaka után. De hol van a színmű-írás Dávidja, aki megégyeszer megalkossa a Horatiusokat?

A pikantéria másik neve aztán a szereposztásban rejlik. Kikombinálni a leghetlelenebb szereposztásokat, amely tragikusokkal komédiát játszat s a komédia igájába fogni a tragikus lelket. A pegazusi az eke elé.

... Harmadik, negyedik, századik fajtája a pikantériának az előleges reklámdurrogatásnak az a neme, mely előre kiabálja nemcsak azt, hogy ez vagy az a darab hogy tetszett Párisban, Londonban és Csaszlauban, hanem az is, hogy mi mindent fog látni a szájatató publikum azon a nevezetes estén, a mikor masina, ember és szabó-kiállítás lesz, X vagy Y-ék színpadján? Mert olyan kiskorúak vagyunk mi, publikum, hogy nekünk először tudnunk kell, hogy tetszett ez vagy az a darab máshol? Addig mi nem vagyunk tájékozva az iránt, hogyan fog nekünk tetszeni? — De hát az az a darab, amelyet még nem adtak sehol? Mit szólunk ahhoz? Annak tehát meg kell bujni — ? — Aztán csodáljátok, hogy nálunk nem kellenek az eredeti darabok.

Egyszer Saint-Cloud-ban voltam a bucsun. Egy vásári színház Angot-t adta. Az előadás egész személyzete kiállott a színház elé és jelmezben, kifestve, trikósan és parókásan bemutatkozott a vásári publikumnak. Egyik ütötte a nagy dobot, sorra prezentálván a szereplőket, akikről nemcsak azt mondta el, hogy kinek micsodája, hanem törül-hegvirre leírta, elénekelte s elnagydobolta azt is, hogy mit fog játszani. Csakhogy a fogát meg nem mutatta a primadonnának, mint a csikónak a vásáron!

Nem szakasztott a mai reklám drumberdója ez? Csakhogy nálunk nyomtatásban csinálják!

Mert nálunk a vaniliát a reklám fokhagymájával kell keverni! Hogy is mondotta az egyszeri zempléni izraelita?

— Csokoládé! — az nagyon jó. — Fokhagyma, az is nagyon jó... Hát még együtt milyen jó lehet?

No nem...

Váradi Antal.

(*) **Filharmoniai hangverseny.** Egészen a német zenének szentelték a filharmonikusok mai, második hangversenyüket. Magyar szerzőtől még csak egy árva dalocskát sem adtak elő. Hanem német dalt négyet is hallottunk az este. Volkmannt, akinek „III. Rikárd”-nyitányával kezdődött a hangverseny, szeretik ugyan nálunk a magyar szerzők közé sorozni és erre a jogcímet abból merítik, hogy Volkmannt, bár Szászországban született és Bécsben nőtt fel, de hosszabb ideig volt az országos Zeneakadémia tanára és Budapesten is temették el. Csakhogy ezzel szemben a németek joggal reklamálják őt a magukénak, nemcsak születésénél és nevelésénél fogva, hanem művészeté alapján is, amely tisztán német talajban gyökerezik, épp úgy, mint a cseh Dvorák művészeté, akinek ma előadott I. szimfóniája szintén magán viseli a német zene bélyegét, noha a Scherzoban és az utolsó tételben szláv motívumokat dolgozott fel a szerző.

A műsor derekán állott Mozart „Simfonia concertante”-ja, amelynek két magán szólóját a két hangverseny-mester, u. m. Baré Emil (hegedű) és Grünfeld Vilmos (viola) stilszerű és előkelő művészettel játszotta. A közönség mind a kettőjüket zajos elismerésben részesítette. Kevésbé szerencsés estéje volt Koenen Tillynek, aki pedig mint dalénekesnő már régen meghódította a budapesti közönséget. Hogy ma nem aratott oly nagy sikert, mint rendszeren, ennek okát főleg annak lehet tulajdonítani, hogy a művész nézettel nem jól választotta meg dalait. Négy modern szerzőnek egy-egy dalát énekelte zenekari kísérettel, u. m. Van Eyken „Ikarus”-át, Strauss Rikárd „Hymnus”-át, Fiedler Miksa „Die Musikantin” és Wolff Hugó „Er ist's” című dalát. Egyik üresebb, erőszakosabb, obstruabb a másiknál. Még Koenen Tilly nagy művészi tudása sem segíthette diadalra, csak az utolsó: Wolff tavaszi dalát. Ezt a közönség meg is újrázta, de nem annyira a dal, mint inkább Koenen Tilly éneke kedvéért.

A zenekart Kerner István karnagy a szokott bravúrral vezényelte. a. k.

(*) **Premiér a Kolozsvári Nemzeti Színházban.** A Kolozsvári Nemzeti Színház tegnap sikerrel hozta színre először Orbok Lóránt pályadínyertes drámáját, a Bolond Istók-ot. A közönség melegen megtapsolta a hatásos jeleneteket és többször lámpák elé szólította a szerzőt. A kitünő előadásból Berlányi Vandal, Rajnay, Dezsényi és Mészáros váltak ki.

(*) **A Magyar Néprajzi Társaság** ma este Szalay Imre elnöke alatt felolvasó ülést tartott. Elsőnek dr. Soly mossy Sándor „Az énekes rendek keletkezéséről” című nagyobb tanulmányának befejező részét olvasta föl. A tetszéssel fogadott felolvasás után dr. Heller Bernát a Kiffhäuser-mondafaj magyar vonatkozásait fejtegette. Az értekezést megtapsolták.

(*) **Megváltás.** Szalay Mihály új társadalmi színművéből már a házi főpróbák folynak a Nemzeti Színházban, s a bemutató előadást szombaton tartják meg. Az újdonság címe: Megváltás s P. Márkus Emma, Rákosi Szidi, Vizváry Mariska, V. Molnár Rózi, Munkácsy Mariska, Meszlényi Adrienne, Gál, Mihályfi, Pethes, Bartos, Bónis, Rózsahegy és Szabó fognak benne játszani. Színházi körökben élénk érdeklődéssel várják a darabot, melynek nagy sikert jósolnak.

(*) **A Modern színház Kabaret** novemberi nagy-sikerű műsora utolsó hetébe lépett; az elmúlt három hét alatt az Andrassy-utí kabaret már teljesen elkészült új műsorával, amely még ebben a hónapban bemutatásra kerül. A bemutatóig Medgyaszay Vilma, Nyáray Antal, Tornai Fancsi, Vörös Ili, Bárony István estéről-estére fellépnek vidámabbnál vidámabb, művészi számaikkal, ugyisint műsoron marad ezután is Molnár Ferenc „Disznótör a Lipótvárosban” című kacagató bohósága. Az igazgatóság a napokban két új tagot szerződtetett: Kardos Ilonkát és Déri Blankát.

(*) **Debreczeni színészet.** Zilahy társulata mindig telt nézőtér előtt játszik a debreczeni színházban. Zilahy Sándor és Singhoff Vilma hosszas betegkedése után ma lépett föl először a Vig özevgy czimszerepében és nagy ovációkkal fogadták. — Az „Ördög”, Molnár Ferenc vigjátéka, eddig háromszor került színre nagy érdeklődés mellett. Különösen Zilahy alakításának van zajos sikere. Szép Ilonka, Szabados operetteje, szintén kifogástalan előadásban illeszkedik a debreczeni színház műsorába. Horváth Kálmán (Mátyás), Zsigmond Anna (Szép Ilonka) teljesen kiaknázta szerepük szépségeit. Fehér Olga (királykisasszony) egyetlen énekszámát hosszantartó, lelkes taps jutalmazta.

(*) **Hangversenyek.** Sauer Emil idej egyetlen zongora-estéje holnap, csütörtökön a „Royal” termében lesz. — Elman Mischa a világhírű hegedűművész hangversenyét pénteken, november 22-én a „Royal”-teremben tartja meg. Jegyek 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért csekély számban a „Harmonia” zeneműkereskedésben kaphatók mind a két hangversenyre.

FŐVÁROS.

(*) **Allásától felmentett főtisztviselő.** Dr. Bárczy István polgármester ma gróf Festetich tanácsnokhoz érkezett feljelentések alapján Tóth Péter köztisztviselési főnököt hivatala vezetésétől felmentette és elrendelte ellene a vizsgálatot. A felmentés közvetlen oka az volt, hogy olyan visszaélések nyomára akadt gróf Festetich tanácsnok, amelyek alapján sürgős előterjesztést tett a polgármesternek. Tóth Péter a polgármester határozatát tudomásul vette és elutazott Czirkveniczába. A polgármester a köztisztviselési hivatal ideiglenes vezetését Linczbauer Ferenczre, a fuvartelepét pedig Baló Mihályra bizza. — A fővárosi fuvartelepre felügyelő bizottság ebben az ügyben ma délután ülést tartott, gróf Festetich Géza tanácsos elnöklése mellett; előadó Till Antal fogalmazó volt. A fővárosi közgyűlése tavaly novemberben határozta el, hogy a fuvartelep és a köztisztviselés ügyeinek a vezetése és kezelése egyesíthetők. Azóta kitünt, hogy az egyesített kezelés számos bajnak a forrása, különösen ami a számadások vezetését illeti. Ezt a bajt előre látta a fővárosi számvevőség és határozottan amellel volt már kezdetben is, hogy a két üzemet teljesen különítsék el. Most az egyesítés káros voltát a fuvartelepre felügyelő bizottság is belátta és a mai ülésében, Heltai Ferencz, Horváth A. János, Winter Lajos, Schön Ignác és Hecht Ernő hozzászólása után elhatározta, hogy a két üzemet egy évi próbaidőre való kettéválasztása iránt tesz javaslatot a tanácsnak. Kimondotta azt is a bizottság, hogy a fuvartelep vezetésével üzemeltetés megbízatását óhajtja.

(*) **Baptisták kérelme.** A budapesti baptista hitközség azt a kérelmet intézte a kultuszminisztériumhoz, hogy járuljon hozzá a szabályzatok 2-ik és 18-ik szakaszainak a megváltoztatásához. Gróf Apponyi Albert azonban a tervezett módosítás engedélyezését megtagadta, mert ez a felekezet törvényes elismerésének kérdését bolygatná meg.

(*) **Új árvászéki jegyzők.** A kijelölt választmány az árvászéki elnök javaslatára az üresedésben levő két árvászéki jegyzői állásra első helyen Balla Károly elsőosztályú fogalmazót, az ismert cikkíró és Hámory Zoltán másodosztályú fogalmazót kandidálta. A választás 27-én lesz, amikor a jelöltek valószínűleg egyhangulag fogják megválasztani, mert — hir szerint — a többi pályázók a választás előtt visszalépnek.

Nyilt-tér.

E rovatban közlőtekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A Bőr- és Liftingon-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

Kitűnő sikerrel használják vesesebajlónál, a hágyóhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukorbetegségnek, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.

Budapestben, főraktár Edeksuty L. urnál.

Műtárgyak művészi kivitelben és rendkívül olcsó árban kerülnek az idei karácsonyi-vásár alkalmából!

Hegedüs Zsigmond, Andrassy-ut 9. szám alatt

Eladásra, u. m.: minoheni kovásolt-tárgyak, Galle és Danm üvegek, olasz márványasztalok, francia bronz-tárgyak, sejt gyártmányú különféle asztalok és állványok, kristály szivar-, likör- és iróköszletek és nagymennyiségű órák. A képek végleges kiállításá miatt azok olcsó árakat kérem figyelm!

Új gyermekruha különlegességi üzlet

a „Kis Erzsébet”-hez.
Nagy raktár leány- és fiúruhákban. — Baba-kelengyék. — Mérték szerinti rendelés. — Fűző-különlegességek.

Stein S. és Társa Bpest, IV. Ferenczlek-tere 2
Fióküzlet: Kolozsvár. 27068

OVSZEREK

Gummi és halhólyag, 80% engedmény tucatonként 1-10 forintig. Capot-Americain rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 ft. Irrigator, felszerelve 2-5 ftig. Diana-övek, legfinomabb 2.50, 3.-, 3.50 ft. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

KALIPTAS

A legújabb és már is a legkedveltebb fegyver
Kapható: **MÜLLER J. L.** és társai
Budapest, IV., Koronaherozég-ut. 2.
Jógyászoross, órogeria és finomabb fűzetekben.
Kis tubus 60 fillér, Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

MEGHIVÓ.

Az Országos Forgyasztási Szövetkezet f. évi november hó 24-én délelőtt 11 órakor a Royal szálló földszinti kis termében tartandó alakuló közgyűlésére:

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés megalakulása.
2. Az alapszabályok tárgyalása.
3. Az alapítók bejelentése a három évre kinevezett igazgatósági tagokról.
4. A felügyelő-bizottság választása 1 évre.
5. A szervező-bizottság jelentése.

Az alapítók.

Gyengeséget

akár szervezeti fejletlenségből, akár betegségéből származnak, gyorsan gyógyít a SCOTT-féle Emulsio, melyet tökéletes táp-gyógyszernek lehet nevezni, mert rendkívül hatásos a gyógygyereje s emellett

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

ízletes és könnyen emészthető.

A legmakacsabb beteg is gyorsan hozzászokik a SCOTT-féle Emulsiohoz, mely a leggyengébb gyomornak sem okoz nehézségeket.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszertárakban.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Sajtópör. Abból az alkalomból, hogy az Ungvári Közlöny politikai lap szerkesztését dr. Reismann Henrik vette át, aki Bernáth akkori főispán politikáját támogatta, dr. Zombory Dezső heves cikkben támadta a közlönnyet. A szerkesztőt többek között azzal vádolta, hogy a régebben függetlenségi politikát támogató lap irányváltásáért szubvenziót húz. Dr. Reismann sajtópert indított Zombory ellen. Az ungvári törvényszék ma két napi tárgyalás után meghozta ítéletét, amelyben kimondta, hogy az inkriminált cikkben Reismann szerkesztő elleni becsületsértés és rágalmozás foglaltatik, de a használt kifejezések valódisága bebizonyítást nyert s Zomboryt a vád alól felmentette és ellenfelét az összes költségek megfizetésére ítélte.

§ Az agyonszurt tanító. A nyáron történt, hogy künn a Zuglóban egy Hajcsár-úti korcsnában Major Gábor tanító összeszólaikozott Schild Antal konyhakertészszel, majd a korcsma előtt ittas állapotban összeverekedtek. A verkedésnek néhány rendőr vetett véget, akik Schildet be akarták kísérni, mert a tanítót arcul ütötte. Amikor Schild a rendőrök között haladt, Major botjával hátulról fejbe ütötte. A kertész erre hirtelen visszafordult s görbe kertészkeszt teljes erejével a tanító nyakába döfte. Major Gábor a szurás következtében rövid idő alatt elvérzett. A budapesti büntető törvényszék Schild kertész erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt másfél évi börtönrre ítélte s ezt az ítéletet a királyi tábla első büntető tanácsa Frenreisz István elnöklésével tartott mai ülésében jóváhagyta.

§ Hamis végrendeleti tanak. A budapesti királyi tábla harmadik büntető tanácsa ma folytatta a hamis tanulás büntetével vádolt Förster-család büntetőpörének tárgyalását. A mai ülésen Oláh András előadó bíró részletesen ismertette a büntető terjedelmes anyagát. A tárgyalást holnap folytatják.

§ Nőrablás. A budapesti büntető törvényszék esküdtbírósa Zsitvay Leó elnöklése alatt ma tárgyalta zárt ajtók mögött Puha István muzsikusz cigány nőrablási és megfertőzési bűnügyét. Puha István ez év nyarán a Fehérvári-úton gyanútlanul látszódozó gyermekek közül cukor ígéretésével elcsalta H. munkás 13 éves Anna nevű leányát, akivel aztán a déli vasút pályaházában vonatra ült s elvitte szülőfalujába, a fejérmegyei Soponya nevű faluba. Itt Puha István állítólag valami altatóporral elkábította a leányt, akit aztán feláldozott állatias vágyainak. A leány szülőinek feljelentésére a csendőrség csakhamar ráakadt az elrabolt leányra és csábítójára. Puhát nyomban letartóztatták, a leányt pedig szülőinek adták át. A bíróság az esküdtek igazmondása alapján négy évi fegyházra ítélte Puha Istvánt nőrablás és megfertőzés büntette miatt. A tárgyalás zárt ajtók mögött folyt. Az ítélet ellen a vádlott semmisségi panaszt jelentett be.

§ A kaposvári vízvezeték. Herczeg Izsó pécsi gyárost, ki a vízvezeték visszaélések miatt le volt tartóztatva, a kaposvári törvényszék vádtaadásának végzésével ma szabadlábra helyezték. Az eljárást Herczeg ellen folytatják.

§ Agyonvert vadász. Budakesz határában Győrök Jakab és hasonló nevű legényfia, Hölle Márton vadászterületének őrei a múlt héten meglesték Hack János vadászt, aki hurokkal akart nyulat fogni az erdőben. A két vadász annyira megverte a vadászt, hogy Hack eszméletlenül maradt fekvé, s csak harmadnap akadtak rá holtan. A boncolás megállapította, hogy Hack koponyarepedést szenvedett s ez okozta a halálát. A pestvidéki esküdtbírósg Győrök Jakabot halált okozó súlyos testi sértés miatt két évi fegyházra, fiát pedig egy évi börtönrre ítélte. A Kuria ma hozzájárult az esküdtbírósg ítéletéhez.

SPORT.

( ) Szemere Miklós pályázata. Szemere Miklós országgyűlési képviselő a következő pályázati hirdetést teszi közzé: Pályázat. Legelső a hadi erény, párosulva önzetlen nemes lélekkel. Egy valódi hős élete megírására nyitok pályázatot az Országos Czellővő Album részére. A népiesen írott életrajz körülbelül egy nyomatott ívvel többre nem terjedhet. Hősöm neve Garibaldi József. Nem sokat beszélt, még csak jogász sem volt, de cselekedett. A mikor Nápolyt elfoglalta és a királyság kezében volt, osztogatta fejedelmileg a kegyeket. A harcokban részt nem vevő nagy szabadkőműves Adriano Lemminek odaadta példának okáért a déli olasz vasutak konzesszióját, de maga király sem akart lenni. Mint bölcs ember belátta azt is, dacára, hogy köztársasági volt, hogy a nagy olasz egység csak Viktor Emánuellel vihető ki. Átadta tehát a királyságot Viktor Emánuellek, maga pedig egy zsák burgonyával, egy zsák babbal és a zsebében 125 lírával elvitorlázott Caprera szigetére egyszerű földművelőnek. A bírálatra tisztelettel fölkérem a nagy Garibaldi egykori kedvét, vítez alvezdét, Türr tábornok tisztelt barátom uramat. A szerény pályadíj 1000 korona. A pályázatok magyar nyelven, január 15-ig az Országos Lovász-Szövetség titkárához, dr. Halász Elnér címére Budapest, Szemere Czellővő Társaság VIII., Baross-utca 11., jelígs levéllel, melyek a szerző nevét rejtik, küldendők be idegen kézírással, vagy gépirással. Pályázat minden magyar hölgy vagy férfi. Szemere Miklós.

( ) A B. T. C.—M. T. K. match. Az őszi forduló utolsó napjára esett a szezon egyik legnagyobb sporteseménye, a Budapesti Torna Club—Magyar Testgyakorlók Köre match. A két csapat eddigi találkozásai rendszerint óriási érdeklődés mellett folytak le, amelyet indokoltá tett a B. T. C.—M. T. K. match klasszikusan szép és izgalmas mozzanatai. Ez évben, mint az első osztályú bajnokság résztvevői állanak egymással szemben, s tekintve a két egyesület jelenlegi kitinói formáját, a vasárnap délutáni küzdelem a matchnek elvitathatatlan érdekességét és nívót fog kölcsönözni. A B. T. C. őszi fordulójának tetőpontját érte el, amit legutolsó szenzációs gólarányu győzelmei igazolnak. A M. T. K. az őszi bajnoki fordulóban veretlenül szerepelt s ha a B. T. C.-vel szemben is győzelmesen kerül ki, úgy megtartja a jövő tavaszig vezető helyét a bajnokságban. A B. T. C.—M. T. K. matchet vasárnapon, e hónap 24-én tartják meg a Millenáris versenypályán.

MI A

PHOEBUSZ?

KÖZGAZDASÁG.

Sóhiány.

— Országos csapás. —

Interpelláció — Wekerle válasza.

Budapest, november 20.

Sóhiány, ez az országossá vált csapás most már tagadhatatlanul az egész ország közvéleményét foglalkoztatja s aggodalommal tölti el. És méltán, mert már csak napok kérdése, hogy ugy Budapest, mint a vidéken az egész vonalon bekövetkezzék az az inséges állapot, hogy a lakosság a legszükségesebb élelmiszerekhez: sóhoz egyáltalán nem juthat.

Mint már mai számunkban megírtuk, Farkasházy Zsigmond orsz. képviselő tegnap interpellációt jegyzett be a sóhiány ügyében a Ház interpellációs könyvébe. Wekerle kormányelnöknek az interpellációra adott választ megnyugvással veheti az ország lakossága; a kormányelnök szerint ugyanis komoly megfontolás tárgyát képezi kormánykörökben az, hogy a sóhiány ijesztő réme elháríttassék a fogyasztó közönség feje elől, még pedig lehető mihamarább, mert a sürgős és hathatós intézkedésnek elérkezett immár az ideje.

Tegnap és ma a vidéki városokban valószínűleg ostrom alá vete a közönség azokat a üzleteket, amelyekben sót elárúsítanak; a falvak lakói a közeli városokba kocsiznak sóbeszerzés végett. Sajnos, a lakosság csak nagyon kevés mennyiséghez juthat. A konsternáció tehát az egész országban igen nagy a sóhiány miatt.

Ma egyébként érdeklődünk aziránt is, vajon a sóhiány megkapták-e a kilátásba helyezett száz vaggont a sóhiány szállítása végett. Telefonon kérdést intéztünk tehát a sóhiányhoz a végett, vajon mennyi vagon érkezett oda. A kategorikus válasz, hogy az összes sóhiányhoz mind összevéve ma csak ötvenhat vagon érkezett. Ezzel a kevés vaggonnal a sóhiány csak nagyon kis részben és csak részlegesen csillapítható. Wekerle ugyan kilátásba helyezte azt, hogy a meglévő vagonhiányt úgy fogják eltüntetni, hogy az államvasutak házi szükségleteire használt vagonok egy részét fel fogják szabadítani és a sóhiány rendelkezésére fogják bocsájtani. A budapesti összes pályaudvaroknál levő tartalékvaszonok összegyűjtésével tényleg könnyű szerrel is elő lehetne állítani amny vaggont, amennyi a sóhiány részére momentán szükséges.

A képviselőház mai ülésén indokolta meg Farkasházy Zsigmond országgyűlési képviselő a só- és vagonhiány tárgyában bejegyzett indítványát. Hosszasan és részletesen ismertette e kérdés égető fontosságát és utalt a vagonhiányra, amely fő oka a sóhiánynak. A vagonok nyolczvan százaléka Ausztriában van. Miért nem intézkedik a kormány, hogy azok visszakerüljenek. Az egész ország sanyli ezt a vagonhiányt. A sóhiány miatt nem szabad a múlt kormányokat okozni. Ezt a tarthatatlan állapotot szóvá kellett tennie.

Ezután ismertette a sóhiány fokozatos emelkedését. Ez a hiány ma már 1200 vagon. Az államvasutak igazgatóságánál uralkodó tehetetlenséget meg kell szüntetni. Ez a nagy sóhiány nagy agitatórius fegyver a nemzetiségek kezében a magyarok ellen. Kéri a kormányt, hogy a tarthatatlan állapotot sürgősen segítsen.

Wekerle Sándor miniszterelnök nyomban válaszolt. Kijelentette, hogy a vagonhiány érinti a sóhiányt is. A vagonbeszerzés terén a kormányt nem terheli mulasztás. Amit lehetett beszerezni vaggont, azt beszerezte a kormány. Továbbra is rendelni fognak vaggont. A meglévő hiányt úgy akarják eltüntetni, hogy az államvasutak házi szükségleteire használt vagonok egy részét felszabadítják, a pályaudvarokat kibővítik és a kezelő személyzet munkáját megfelelőbbé teszik. Ehhez a munkához azonban mindenkinek a támogatására van szükség. A sóhiányon a kormány minden eszközzel óhajt segíteni. Tegnap ez ügyben értekezlet is volt, amelyen megállapították, hogy naponként száz vaggont bocsátanak a sóhiány megszüntetésére. Nem tagadja, hogy a sóhivatalok megszüntet-

tése óta a sóraktárakról gondoskodás nincs. Ezen a bajon segíteni kell. Kéri a válasz tudomásul vételét.

Farkasházy Zsigmond a választ tudomásul vette.

Palmer lemondása. Mai számunkban hírül adtuk, hogy a Länderbank igazgató-tanácsa a jövő héten ülést tart, amelyen a londoni kaland folytán aktualitást nyert személyi ügyek is napirendre kerülnek. Palmer vezérigazgató, úgy látszik, nesztét vette, hogy az ülésen ellene fordul a hangulat s ezt meg akarja előzni, amennyiben — amint Bécsből írják — az ülésen be akarja terjeszteni lemondását, melyet minden valószínűség szerint elfogadnak. Utódjára vonatkozólag több kombináció merült fel, egyelőre azonban Lohnstein veszi át az ügyeket, mint rangban legidősebb igazgató. Itteni pénzügyi körökben úgy vélekednek, hogy Lohnstein sem fogja sokáig szolgálni a bankot, melynek a Palmer-Lohnstein regime alatt annyi balsikerben volt része.

Magyar gépek kivitele Oroszországba. Dr. Podhorszky Lajos, a kereskedelmi miniszter pétervári szaktudósítója, aki f. hó 23-án visszautazik Oroszországba, elutazása előtt a hazai gépgyárosokat előszóval tüzetesen óhajtja tájékoztatni az oroszországi piacon gépgyárosainknak kínálkozó nagyszabású konjunkturák felől. Egyben megbeszéli óhajtja velük, hogy mily módon lehetne ezeket a konjunkturákat céltudatosan és erőlyesen kihasználni. E végből november 22-én pénteken délután hat órára a m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatósága az intézet könyvtártermébe (Akadémia-utca 3.) értekezletet hív egybe.

Nagyvárad kölcsöne. A mostani pénzügyi viszonyok hatásait erősen megérik azok a városok is, melyek az újabb időben nagyobb fejlődésnek indultak és ennek folytán gyakran van szükségük kölcsönökre. Nagyvárad városának is jelentékeny összegű kölcsönre van szüksége, de a mai körülmények között pénzintézet alig vállalkoznék a kölcsönügylet lebonyolítására, de ha kapna kölcsönt a város, horribilis kamatot kellene fizetni az összeg után. Nagyvárad 500.000 koronás kölcsön felvételét a törvényhatóság megszavazta és a város szükségletei sürgőssé teszik a pénz megszerzését, különben megakad a háztartás gépezete. Ezért — mint értesülünk — a polgármester utasította a számvevői hivatalt, hogy a megszavazott, de még eddig nem szerzett kölcsönök összegeiről készítsen el a kimutatást és ezután a város tanácsa a kormányhoz fog fordulni, hogy méltányolva a nehéz pénzügyi viszonyok között a város szükségleteit, a kellő kölcsönt bocsássa az állam Nagyvárad város rendelkezésére mérsékelt kamat ellenében. Az államkölcsön megszerzése tárgyában Rimier Károly polgármester személyesen fog eljárni a miniszterelnöknél. Mindenesetre különös, hogy Nagyvárad városa ilyen irányban akarja a kormány segítségét igénybe venni. Elismerjük, hogy a nehéz viszonyok különösen az ilyen kölcsönök felvételét szerfelett hátráltatják, de ha a kormány minden vidéki város igényeit kielégíteni akarná, akkor igazán nem tudnók, honnan venné mind ehhez a szükséges összegeket.

Munkásbetegségélyezés és balesetbiztosítás. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének kezdeményezésére a magyar munkaadó szervezetek s ipari egyesületek kiküldöttjei dr. Heltai Ferenc elnöklése mellett több napon át folytatott tanácskozáson az országos munkás-betegségélyező és balesetbiztosító pénztár alapszabályainak tervezetét minden részletében megvitatták. A munkaadók tanácskozása egyöntetű eredményre vezetett s külön egyeztető-bizottságot küldtek ki, mely a munkások kiküldöttjeivel érintkezésbe lépve, megszövegezte a szükségesnek látszó módosításokat. A munkaadók és munkások ez együttes indítványokat benyújtották az állami munkásbiztosító hivatalnál s az összes pénztáraknak megküldik. Abból a célból, hogy a munkaadók együttes eljárása biztosítható, az összes munkaadóiküldöttök szombatán, e hó 23-án délután 5 órakor a Váci-utcai új városház közgyűlési termében előértekezletet tartanak.

Steinhez B. fizetéseképtelensége. Ugy értesülünk, hogy e cég ügyei rendezésének oly akadályok állják útját, hogy nevezett kénytelen lesz a csőd megnyitását kérni. Különösen egy helybéli elsőrangú intézetnek az egyezségi akcióhoz való csatlakozás iránti makacs vonakodása hátráltatja a lebonyolítást, miáltal számos cég létérdeke van veszélyeztetve, ami a helybéli piacra nézve annál sajnálatosabb, miután csak 40.000 koronás követelésről van szó, mely összeg a szóban lévő intézetre nézve annál kevésbé képezheti döntő fontosságú kérdés tárgyát, mivel csőd esetén a hitelezők teljesen kielégítetlenül fognak maradni. Ily esetekben azonban, mint az előbbi, a köz érdekei is méltánylást érdemelnének és az egyéni érzékenységnek háttérbe kellene szorulnia.

A gyöngyösi állomás kibővítése. Gyöngyös város és a gyöngyösi kereskedelmi csarnok küldöttsége tisztelteti ma délelőtt a képviselőházban Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél Török Kálmán orsz. képviselő vezetésével. A miniszter Szerényi József államtitkárral együttesen fogadta a küldöttséget, amelyben résztvettek Rébel Mihály h. polgármester, Téven Zsigmond, a kereskedelmi csarnok igazgatója és még számosan. A küldöttség az állomás kibővítése ügyében járult kérelemmel a miniszter elé. Kossuth Ferenc miniszter válaszában kijelentette, hogy a legjobb indulattal viseltetik Gyöngyös város érdekei iránt és kérelmüket jóakarattal fogja elbírálni.

Egy iparvállalat veszteségei. Az Egyesült Magyarhoni Üveggyárak r.-t. e hó 30-án hívta össze ezidei rendes közgyűlését, melyen a mérleg felett határoznak. E társaság 1886-ban alakult, de vállalkozásaiban nem igen volt szerencés. A társaság sok viszontagságon ment át, így 1904-ben a törzsrészevényeket 40 koronáról 4 koronára szállították le. Azóta kétféle korona elsőbbségi részvénytökéje és 9241 korona részvénytökéje van a társaságnak. Már az 1906. június 30-án lezárt mérleg 78.295 korona veszteséget tüntetett fel, míg az idei év június 30-án lezárt mérleg szerint 70.327.68 korona veszteséggel dolgozott a vállalat, tehát a múlt évi veszteség-átvitellel együtt 148.623.41 koronára rug a veszteség. Ez a társaság alapította a Salgótarjáni palaczkgyár r.-t.-ot is, mely ugyancsak most teszi közzé üzleti számadatait s bár e vállalat nyereséget mutat ki, ez aligha fogja kisegíteni az anyaintézetet a veszteség okozta kellemetlen helyzetéből.

Gazdasági munkáslakóházak. A földmivélsügyi miniszter támogatásával Csanád vármegye 300 mezőgazdasági munkáscsalád részére 300 lakóházat épített. Ezek közül 60 házat Makón a földmivélsügyi miniszter kiküldöttjének jelenlétében a napokban adtak át a munkásoknak.

A gyáriparosok az adóreformjavaslatokról. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének az adóreformjavaslatok tárgyalására kiküldött bizottsága tegnap Hatvany-Deutch Sándor főrendiházi tag elnöklése alatt kezdte meg az adójavaslatok tárgyalását. Hatvany-Deutch Sándor elnöki megnyitójában előrebocsátotta, hogy a szövetségnek elsősorban kötelessége, hogy mindent elkövessen, ami módjában és hatalmában áll. A terhek óriási mértékben nőnek az adójavaslatokban az iparra nézve. Hegedűs Lóránt előadó telt ezután részletes előterjesztést az adójavaslatokat ipari szempontból bírálva s előadása után Weisz Berthold vázolta behatóan az adóreform várható hatásait. A felszólalások után a bizottság azt határozta, hogy a reformjavaslatok sérelmes pontjai ellen a szövetség az egész ipari és kereskedelmi érdekeltséget együttes akcióra fogja tömöríteni.

A Mezőgazdasági Múzeum. Darányi földmivélsügyi miniszter intézkedése folytán a Mezőgazdasági Múzeum a téli időny alatt is nyitva lesz. A múzeum összes épületei és osztályai állandóan látva vannak, szombaton délután pedig 3 órától 7 óráig villamos világítás mellett is látható.

Egy viczinális az állam kezében. A Rumavrdniki h. é. vasút december 4-ére rendkívüli közgyűlést hívott egybe, melyen — többek között — a vasút felszámolása, továbbá felszámoló ki-

rendelése kerül napirendre. A felszámolás oly célból történik, mivel az állam átveszi a vasutat.

Nemzetközi baromfikállítás. A Baromfikállítás-török Országos Egyesülete november hó 28-án megnyitja kiállításának irodája máától kezdve kint lesz a kiállítás színhelyén a városligeti iparcarnokban. A bejelentéseket végleg lezárták és a végső eredmény, a következő: bejelentés összesen 303 tenyésztőtől érkezett, akik közül 36 osztrák, 4 német, 3 svájci, 2 dán. A bejelentett állatok száma 2686. Ebből: 1321 tyúk, 297 kacska, 128 liba, 73 pulyka, 400 galamb, 457 házi nyul.

Visszavándorlás Amerikából. Az amerikai krízis káros következményei az ipari termelés terén is szembetűnően mutatkoznak. A pénzühiány folytán egyre-másra szüntetik be a gyárak üzemüket s elbocsátják a munkásokat. A megcsappant munkakereslet sok munkást készlet a régi hazába való visszavándorlásra. A Cunard-vonalon visszaérkezők száma is számottevő, de a rövidebb New-York-hamburgi vonalon is jelentékeny a visszavándorlás. A Hamburg-Amerikai hajóstársaságok az utóbbi időben hetenkint 2000—2500 személyt szállítottak vissza Európába. A hajóstársaságok azt hiszik, hogy ezuttal nemcsak az amerikai gyári ipar válsága okozza a visszavándorlást, hanem az a mozgalom, amely a kivándoroltak körében régebben érezhető, s amely őket nagy tömegben hozza vissza hazájukba. A magyar és az osztrák visszavándorlók száma, kik a Cunard hajóstársaság, továbbá az osztrák-amerikai és a német-amerikai hajóstársaságok hajóin jönnek át Európába, ezidőszereztől öt-hatezerre becsülhető.

Népies gazdasági előadások. Darányi földmivélsügyi miniszter az Arad, Zala, Békés, Hont, Veszprém, Brassó, Fehér, Sopron, Torontál vármegyei gazdasági egyesületeknek a különböző községekben tartandó 800 népies gazdasági előadás költségeire 12.000 korona állami segítséget adott.

Az új német bortörvény. Az új német bortörvény előadói tervezetét most tették közzé. Ez a törvény birodalmi törvénynek készül, tehát ki fog terjedni az összes országokra, amint hogy a német birodalommal kötött vám- és kereskedelmi szerződésünk is az egész birodalomra nézve állapította meg a tokaji bortörvény rendszabályokat. A tervezet első szakasza éppen úgy, mint a meglévő bortörvény, meghatározza a bor fogalmát. E szerint a bor a szőlő levéből szesz erjedés után előállított ital. A második szakasz már újítást a meglévő állapotokhoz képest, mert megállapítja, hogy a bortermeléssel foglalkozó vidékek, a szövetségi tanács által külön megnevezett borvidékekre osztandók fel. Ez lesz irányadó a borok megjelölésére nézve. A harmadik paragrafus az okszerű pinczekezelésről szól. Bort javítani csak éretlen állapotban szabad és pedig csak annyi tisztított és színtelen cukorral, illetve cukoroldattal, amennyi szükséges ahhoz, hogy olyan bor állítsassék elő, mint amilyen az illető vidékeken a normális esztendő termése sav és szesztartalom tekintetében. Egy ötödik fejelet azonban hozzáadni a borhoz e célból sem szabad. Az éretlen bor cukrozását csak az illető borvidék területén belül szabad eszközölni, amelyen a bor termett és pedig rendszerint a szürettől a naptári év végéig. Kivételes esetekben ez a határidő január végéig meghosszabbítható. Beteg boroknál, amelyeknek újraerjesztése szükséges, e határidőn túl is megengedhető a cukrozás, ehhez azonban esetről-esetre a hatóság engedélyre van szükség. A negyedik szakasz az okszerű pinczekezelés keretén belül használható többi borjavító eljárásokat szabályozza. Igen fontos a tizenhatodik szakasz, amely szerint a borok földrajzi megjelölése többé nem minőségi jelzés lesz, hanem származási megjelölés. E megjelölésnek alkalmazkodni kell a borvidékek beosztásához. A nyolcadik szakasz teljesen eltilti a mesterséges borok készítését.

A tizenegyedik paragrafus eltilti, hogy az olyan innivaló szeszt, amelynek alkoholját nem kizárólag borból csinálták, a kereskedelmi forgalomban cognacnak nevezzék.

A tizenötödik szakasz szerint minden bortermelőnek és borkereskedőnek kötelessége könyvet vezetni, amelyből kitűnjék: 1. a saját termései és a más-tól szerzett bor mennyisége; 2. az eladott vagy más módon elidegenített borok mennyisége; 3. a pinczekezeléshez beszerzett szerek mennyisége, ideértve a cukrot is; 4. a szállítók és vásárlók neve, lakása és a szállítások ideje. A szövetségi tanács felhatalmaztatik, hogy a följegyzések formulárját előírja.

A tizenhatodik szakasz a pinczét szabályozza. A borkraktározó helyeken, ha a bor mellett más italok is vannak ott, a hordókon tartalmuk megjelölendő. Palaczkozott boroknál egységes megjelölés is

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi

Keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben

elég.
nác
ken e
viselő
élelm
szakas

A
zetköz
évbén

oka a
lekhez

azonb
föltéte

nak. F
nak a
is néz

a nem
nap g

képví
ország

hozta
történe

vetkez
tozásra

Ieges t
megbiz

ülésen

Ipa
által r

lebbi a
szere l

szerel
dapest

jamuár
7-9 ó

2. A m
nuár 16

kön est
Stipán

vizmel
kezete,

10-én,
mester.

lyisége
relők i

tér 11
10-12-

Ol
vetkeze

Bécsbe
letet M

sítónk
ségű h

mészár
árakat

most m
fogják-

Az
1907. é

hagyta
társada

élenk l
élet eg

ben is
dezetle

kal köt
cziót i

ményt
zólág, a

takarm
gyában.

dálkodá
Előkész

zésére,
mán ál

nak a g
Az
a már

elég. A tizenhetedik szakasz szerint a szövetségi tanács kimondhatja, hogy egyes vidékeken vagy helyeken egységes ellenőrzést gyakorol külön szaktisztviselőkkel. Ugyanezt az ellenőrzést egyébként az elemiszerek rendőrsége gyakorolja. Végül a 21-24. szakasz szigorú büntető intézkedéseket tartalmaz.

A brüsszeli cukorkonvenczió. A brüsszeli nemzetközi cukorkonferencia fennállása óta még egy évben sem tartott annyi ülést, mint az idén. Ennek oka az, hogy Anglia a tavasszal bizonyos föltételekhez kötötte a konvenczióban való benmaradását, azonban az egyezményben levő többi államok Anglia föltételeinek teljesítésére nem mutatkoztak hajlandóknak. Fokozta a bonyodalmat az is, hogy Oroszországnak a konvenczióba való belépésének módjai fölött is nézeteltérések voltak. Brüsszélből jelentik, hogy a nemzetközi cukoregyezmény bizottsági tagjai tegnap gyűlést tartottak, melyen az orosz cukoripar képviselőitében megjelent öt megbízott az oroszországi cukoriparra kivetett surtaxe leszállítását hozta szóba. A tárgyalások folyamán olyan közeledés történt, hogy az orosz cukorkivitel korlátozása a következő öt év tartamára meg lesz állapítható. A korlátozásra vonatkozólag több javaslatot tettek, de végleges tárgyalás alapjául egyet sem fogadtak el, hanem megbízták az orosz képviselőket, hogy a legközelebbi ülésen tegyenek újabb ajánlatot.

Iparostanfolyamok. A technológiai iparmuzeum által rendezett iparostanfolyamok között a legközelebbi a bádgos- és szerelómesterek és segédek részére lesz tartva. 1. A házivizvezeték tervezése, szerelése, költségvetése stb. Különös tekintettel Budapest székesfőváros viszonyaira; november 26-tól január 14-ig minden kedden és csütörtökön este 7-9 óráig. Előadó: Czymbalak István szerelómester. 2. A mértani rajz alkalmazása a bádgosiparban, január 16-tól március 5-ig minden kedden és csütörtökön este 7-9 óráig. (Ünnepnapokat kivéve.) Előadó: Stipán István bádgosmester. 3. Önműködő légszusz vízmelegítő berendezések, illetőleg készülékek szerkezete, szerelése, azok hibái és javítása; március 10-én, 12-én és 17-én. Előadó: Spitzer Miksa szerelómester. Az előadásokat az állami felső ipariskola helyiségeiben tartják. Beiratkozni a bádgosok és szerelők ipartestületének hivatalában (VI., Liszt Ferenc tér 11 szám) naponként 3-7-ig lehet, vasárnap 10-12-ig.

Olcsóbb a hus Bécsben. Sajnos, nem nálunk következett be előbb a husárak leszállítása, hanem Bécsben, hol pedig ugyszólván az összes husszükségletet Magyarországból szerzik be. Mint bécsi tudósítónk ma értesül, Bécsbe pár nap óta nagymennyiségű hus érkezett Galiciából, úgy, hogy a bécsi mészárosok kénytelenek voltak ma üléstükön a husárakat tíz fillérrel leszállítani. Kíváncsiak vagyunk most már arra, hogy a budapesti mészárosok követni fogják-e bécsi kollégáik példáját?

Az O. M. G. E. évkönyve. Az O. M. G. E. 1906-1907. évi munkásságáról beszámoló évkönyv most hagyta el a sajtót. Az egyesület évkönyve a gazdaság elmult évi mozgalmainak hű tükré s élénk képet nyújt az egész magyar közgazdasági élet egy esztendejéről is. Az egyesület a lefolyt évben is több ízben állást foglalt a tőzsdereform és fejezetlen határidőüzelte dolgában s a Balkán államokkal kötendő szerződések tárgyában. Jelentősebb akciót indított a magyar liszt védelmére, szakvéleményt mondott a vasúti hálózat kiépítésére vonatkozólag, a repátermelő gazdák szervezésére, az abrak-takarmányok kedvezményes vasúti szállításának tárgyában. Folytatta az elmult évben is az alföldi gazdálkodás reformja érdekében megkezdett munkáját. Előkészült egy nagyszabású sörárpa-kiállítás rendezésére, erélyes állásfoglalásával kieszközölte a román állatcsempészet korlátozását, a dohánybevitelének a gazdák érdekei szerint való reformját.

Az amerikai segítő-akció. Roosevelt elnöknek a már ismertett terveit, melyekkel a mostani válság megismétlődését megelőzni akarja, vegyes érzelmekkel fogadták az európai piacok. A bankjegyforgalom szaporításától nem mindenütt reménylik a helyzet javulását, mert Amerikában, ahol már évek óta nem bocsátottak ki állami kölcsönt, ez a mostani kibocsátás nem fogja teljesen megszüntethetni a pénzszükséget s az európai bankoknak van okuk tartani attól, hogy Amerikának még mindig szüksége lesz az európai aranyra. Többet várnak attól, amit Roosevelt kiáltásba helyezett, hogy a bank- és hitelrendszer alapos reformálása küszöbön áll, mert Amerika az egyetlen állam, amelynek nincs központi jegybankja s ez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az amerikai pénzügyi válság nagy arányokat ölthetett. Maguk az amerikaiak is belájták, hogy addig, amíg nincs meg a pénzügyi válság ez a törvényes szabályozója, addig

egyre veszélyeztetik a piacot a mostanihoz hasonló válságok. Roosevelt elnök különben már értekezett is a kongresszus mindkét házának vezető embereivel, akik mindnyájan egyetértettek abban, hogy az új ülészak első dolga lesz pénzügyi törvények alkotása. A nemzetközi pénzügyi viszonyokra vonatkozólag egyébként Londonból azt jelentik, hogy Oroszország 500.000 sterlinget fizetett be Japán számlájára az Angol Bankba, az orosz-japán békekötés feltétele értelmében, mi mindenesetre jó hatással lesz a pénzpiacra. Másrészt azt jelentik nekünk, hogy New-yorkból ismét másfélmillió dollárnyi arany beszerzésére adtak megbízást.

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm). Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)
Ideggyengeségi állapotok.
Álmatlanság.
Hűdés (Paralysis).
Idegfájdalmak, zsebak.
(Neuralgiák, Ischias).
Szívbetegségek.
Köszvény és csusz (Rheuma, huygsavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcsere bajok. (Elhízás)
Bőrbajok Bőrvírszkeg
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

Rendelés d. e. 6-11-ig, d. u. 2-6-ig.
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

TŐZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Az amerikai tőzsdék 2 czentig olcsóbb kurzusokat küldöttek. Nálunk az üzlet eleinte vonatottan indult néhány fillérrel olcsóbb árfolyamok mellett, később azonban a határidőpiacra nagyobb mérvű lebonnyolítások az áprilisi buza árfolyamát 13 koronáig szorították le. Hozzájárult a lanyhasághoz az is, hogy ma az idén először kínáltak egy nagyobb tétel szerb búzát a helybeli malmoknak. Az üzlet ugyan még nem jött létre, de mindenesetre jellemző, hogy a magas árakkal eljutottunk az import-paritásához és annak a lehetőségéhez, hogy daczára a felémelt vámoknak, külföldi buza fog bejöhetni, ha a külföldi árak továbbra is ilyen alacsony nívón fognak maradni.

Az amerikai termés.

Az osztrák földművelésügyi miniszter által kiadott hivatalos jelentése szerint november hónap első felében beállott esőzések a téli vetést, a mezőket és hereföldeket megjavították. A felette kedvező időjárás nagyban megkönnyítette a még hátralévő aratási munkákat s az idei aratás általában jó középtermést ígér. A tengeri-termés általában kielégítő, valamint a csukorrépa is. A téli vetés mindenütt véget ért, csakhogy az őszi nagy szárazság a talajt rendkívül kiszáritotta.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 kg. 26.20 korona, 300 mm. 79.5 kg. 26.30 korona, 300 mm. 79.5 kg. 26.30 korona, 500 mm. 78 kg. 26.20 korona, 100 mm. 78 kg. 26 korona, 300 mm. 77.5 kg. 25.90 korona, 600 mm. 77.5 kg. 25.80 korona, 600 mm. 77 kg. 25.50 korona, 200 mm. 76.5 kg. 25.80 korona, 1000 mm. 77 kg. 26.20 korona, 100 mm. 77 kg. 26 korona, 400 mm. 77 kg. 25.80 korona, 200 mm. 77 kg. 25.80 korona, 200 mm. 76.5 kg. 25.80 korona, 200 mm. 77 kg. 25.85 korona, 200 mm. 77 kg. 26 korona, 600 mm. 77 kg. 25.70 korona, 300 mm. 75.3 kg. 25.30 korona.
Pestvidéki: 200 mm. 78.5 kg. 25.60 korona, 300 mm. 76 kg. 25.10 korona, 200 mm. 76 kg. 25.20 korona, 200 mm. 76 kg. 25.20 korona, 500 mm. 77 kg. 23.60 korona, 1000 mm. 76.5 kg. 25.70 korona

Raktáru: 2000 mm. 77 kg. 25.30 korona, 1515 mm. 77.5 kg. 25.30 korona, 2000 mm. 76.8 kg. 25.20 korona, 1730 mm. 77 kg. 25.30 korona, 1500 mm. 77.5 kg. 25.30 korona, 4000 mm. 77 kg. 25.10 korona, 2000 mm. 76.8 kg. 25.20 korona, 3000 mm. 76 kg. 25.— korona, 960 mm. 76 kg. 25.— korona, 2600 mm. 75.8 kg. 25.20 korona, 1300 mm. 75 kg. 24.80 korona, 2000 mm. 76 kg. 25.15 korona, 1000 mm. 76.6 kg. 25.15 korona, 1000 mm. 77.3 kg. 25.50 korona.

Szerémségi: 100 mm. 76 kg. 25.20 korona, 120 mm. 75 kg. 25.10 korona, 100 mm. 74.5 kg. 24.70 korona.

H.-Vásárhely: 3450 mm. 78 kg. 25.80 korona.
Fejérmegyei: 200 mm. 79 kg. 25.— korona, 500 mm. 78 kg. 25.— korona, 400 mm. 74.5 kg. 23.70 korona, 2000 mm. 77 kg. 25.70 korona.

Rozs: 100 mm. 23 korona, kpf., 200 mm. 23.10 korona, kpf., 300 mm. 23.20 korona, kpf., 500 mm. 23.80 korona, kpf., 100 mm. 23.10 korona, kpf., 100 mm. 23.70 korona, kpf., 100 mm. 23.10 korona, kpf., 400 mm. 23.20 korona, kpf., 180 mm. 22.60 korona, kpf.

Tengeri: 1500 mm. 14 korona, 500 mm. 12.45 korona.

Zab: 100 mm. 17.05 korona, kpf., 200 mm. 16.98 korona, kpf.

Árpa: 100 mm. 16 korona, kpf., 400 mm. 15.75 korona, kpf.

Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonarakarok gabona és örlemény forgalmáról és készleteiről

1907. október 9-től november 16-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korona
mennyisége méterezésekben							
I. Készlet és tartalom.							
Készlet 1907 nov. 9-én	126199	284004	26209	213801	177792	5160	7277
1907 nov. 9. nov. 16.	68366	751	29546	1208	1182	6868	650
1907 nov. 16. nov. 18.	46166	4612	2542	9227	28568	18116	201
Készlet nov. hó 16-án	1276671	286900	28421	216758	165506	47906	7626

II. Az 1907. november hó 16-án megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korona
Bács	7199	6008	446	38721	65415	5045	—
Békéscsaba	460	1781	577	2345	671	—	—
Berett-pályafutó	7415	3177	7840	556	—	—	—
Brassó	7415	1211	811	137	82	—	200
Budapest	51066	12188	14018	35627	26018	1759	8114
Csákony	3742	5966	155	119	2184	2450	200
Cegléd	4296	10574	2072	181	619	—	—
Debrecen	1818	8787	854	1076	803	—	102
Érmihályfalva	604	18408	581	185	2041	1224	—
Egypet	2981	284	3615	18074	84987	10840	—
Kába	2147	558	184	284	171	—	—
Karczag	2206	—	545	78	202	—	—
Kassa	637	2485	548	3290	502	1945	896
Kisújszállás	1000	871	282	26	347	—	—
Nagyvárad	980	1251	114	735	—	—	122
Szolozvár	1216	966	6606	4315	989	378	—
Marosvásárhely	9959	1471	218	44	490	—	—
Mátészalka	7763	7011	189	189	54	576	—
Mozsán	41478	—	—	—	—	—	—
Miskolc	912	845	489	548	40	—	164
Nagyhegyes	2018	1578	21812	8166	58	—	—
Nagykanizsa	10509	11148	41804	2350	108	—	—
Nagyszalonta	13665	844	318	390	38	—	—
Nagyzeben	67	42	10	214	19	—	97
Nagyvárad	15177	2997	151	41	68	—	—
Nyíregyháza	1901	2747	124	208	231	—	—
Nyitra	11710	54	784	406	—	—	—
Páncsova	3713	—	—	160	467	26	—
Pozsony	161	1407	3810	481	79	—	—
Sárospatak	2833	—	6416	481	507	—	—
Szatmár-Német	1698	—	817	636	294	—	—
Szeged	366	5874	417	156	—	—	180
Székesfehérvár	657	38	418	329	—	—	—
Szohoszló	2247	11	601	85	458	1978	—
Szombathely	888	774	1048	298	—	—	—
Temesvárt	51846	—	503	2153	18	—	49
Veszecz	2187	3	1288	1758	1902	1281	389
Zágráb	—	—	—	—	—	—	—
Zimony	378	—	—	—	—	—	748

B) Szövetkezeti gabonarakarok

Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
10225	1485	38583	8567	2049	—	708

Budapesti gabonaforgalom.

1907. november 18-tól november 19-ig.

Erkezett:	Elszállított:
Buza 9049	4722
Rozs 611	908
Árpa 2795	10060
Zab 9786	7555
Tengeri 818	—
Liszt 2464	14500
Korpa —	2990

A határidőpiacra költetett:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. áprilisra 13.10, 13.09, 13.13, 12.99, 12.02,
Rozs 1908. áprilisra 12.17, 12.20, 12.09.
Zab 1908. áprilisra 8.74, 8.76, 8.69.
Tengeri 1908. májusra 7.69, 7.62, 7.64, 7.59.

Tojás: bácskai 94-98 K, erdélyi apróbb áru... K, meszes... K eredeti ládánként (1440 drb).

Sertéskezeskedelmi csarnok.

Budapest Kőbánya.

Budapest, november 20-án. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül)...

Sertéstételszám: 1907. évi november 18. napján volt készlet 30450 drb., 1907 november hó 19-én felhajtott...

Sertéskezesvásár.

Budapest, nov. 20. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 113 darab sertés, 74 darab süldő, 1 darab malacz. Pótfelhajtás - drb sertés, drb süldő - malacz. Mai napi felhajtás 937 darab sertés, 95 darab süldő, 1 darab malacz...

korona. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendő.) A vásár irányzata közepes, az árak emelkedtek.

VIZÁLLAS.

Table with columns for date (november 19 nov. 20), location (m e i o r), and various market items with prices.

Forman nátha ellen Szelencze ára 40 fillér. Minden gyógyszerárban kapható! Hatása meglepő s kezdődő bajnál ugyszólván elmaradhatlan

MI A PHOEBUSZ?

Kivonat a hivatalos lapból.

November 20.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Záhonynál adár rimaszombati törvényszéki joggyakornokot a pécsi és Székely Gyula debreczeni törvényszéki joggyakornokot a nyiregyházi törvényszékhez aljegyzőkké; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Nagy Gábor zsigárdi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a

Table with columns for Buza (wheat), Egyéb gabonanevek (other grain names), and various market data.

Table with columns for Államadósság közközléséről (Public debt), Zárólevelek. Elődsőbbség (Closing notes. Priority), and various market data.

Table with columns for Bankok részvényei (Bank shares), Takarékpénztárak (Savings banks), Biztosító társaságok (Insurance companies), and various market data.

penzügyminiszteri számvevőszékhez; a képviselőház elnöke Hollós Bálint és Lukács Gyulát ideiglenes minőségben, az 1908. évi január 1-től kezdődő hatálytalanság, képviselőházi gyakornokokká; a temesvári törvényszék Brankovics Luczián temesvári lakost a temesvári törvényszékhez állandó szerb és horvát tolmácsá és a sátoraljaújhelyi pénzügyigazgatóság Vogler Jenő felsőbécserényi lakost a homonnai adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan gyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. A lugosi járásbírósnál albirói, a lengveltői adóhivatalnál díjas gyakornoki, a nagybecskereki pénzügyigazgatóság kerületében egy pénzügyőri szemlélni állásra 2 hét alatt; — a margittai járásbírósnál oláh tolmácsi, Magyarországon (Temes várm.) és Csemernyén (Zemplén várm.) postamesteri állásra 3 hét alatt; — a pécsi és a nagyvárad-i hadapród-iskolánál II. oszt. szolgái, az akasztói főbányahivatalnál pedig műpalléri állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központ intezeti távirati jelentése 1907. november 20-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban csekély kivétellel száraz és borult idő uralkodik. A hőmérséklet a Drávan tuli rész kivételével csaknem mindenütt a fagyponthoz közel ingadozik; a maximum: Cirkvenicán 10 C° és a minimum: Tátrafüreden -10 C° volt.

Prognózis a következő 24 óra:

Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Allomás	Légnyomás mm 700 +	A hőmérséklet Celsius skálán	Szélirány és erője	Felhőzet	Láthatóság mm	Hőmérséklet: max. min.
A. Szatmár	71.5	-0.8	NE	12	4.4	3 1
Ungvár	71.8	-0.2	N	11	4.4	3 1
Késmárk	72.8	-4.2	N	11	4.4	3 1
Loosonc	71.9	-1.8	N	11	4.4	3 1
Ogyalla	70.8	0.0		11	4.4	3 1
Budapest	71.2	-1.2	SE	11	4.4	3 1
Herény	70.9	0.0		11	4.4	3 1
Keszthely	71.1	0.0	SE	11	4.4	3 1
Pécs	71.1	0.0	SE	11	4.4	3 1
Záráb	70.5	1.7	ENE	11	4.4	3 1
Flume	67.4	4.3	N	11	4.4	3 1
Szeged	71.5	-4.1	NE	11	4.4	3 1
Temesvár	71.6	2.0	SE	11	4.4	3 1
Nagyvárad	70.9	2.2	E	11	4.4	3 1
Kolozsvár	72.5	-1.3		11	4.4	3 1
Nagyzeben	71.6	2.2	SE	11	4.4	3 1
Szatmár		-0.2	SW	11	4.4	3 1
Eger		1.4	SE	11	4.4	3 1
Arvavárja		-3.0	W	11	4.4	3 1
Selmeczbánya		-1.8	SE	11	4.4	3 1
Komárom		-0.8	N	11	4.4	3 1
Magyar-Ovár		-1.6	N	11	4.4	3 1
Sopron		-1.6	S	11	4.4	3 1
Eszék		-1.2	NE	11	4.4	3 1
Cirkvenica		6.1	NE	11	4.4	3 1
Debrecen		-1.5	NE	11	4.4	3 1
Kecskemét		-1.8	NE	11	4.4	3 1
Oroszáza		0.0		11	4.4	3 1
Arad		2.0	SW	11	4.4	3 1
Zsombolya		-0.8	N	11	4.4	3 1
Versecz		0.0	SE	11	4.4	3 1
Orsova		1.8	SE	11	4.4	3 1

Feljelős szerkesztő: **PURJESZ LAJOS.**

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Reszvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1907. november 21-én.

Nemzeti színház

A boszorkány.

Dráma 5 felvonásban. Írta Sardou Viktor. Fordította Fáy J. Béla.

Ximenes bibornok Iván
Don Lopez de Padilla Szacsvai
Jana, leánya Paulai E.
Don Enrique de Palacios Odry
Ramiro
Zoraya, mérnő Bónis
Alisha, cselédje Pauláné
Cardenas Gyonos
Cleopas Pethes
Oliveira Rózsahegy
Fatum Fay Sz.
Afrida Jászai M.
Kezdeté 7 órakor

M. Kir. Operaház

A navarrai leány.

Lirikus epizód 1 felvonásban, zenéjét szerze Massenet J. Szövegét írta Claretie és Lain. Fordította Abranyi Emil.

Parasztbecsület.

Melodráma 1 felvonásban
Zenéjét szerze Mascagni P.
szövegét írta Iargioni-Tozzetti és Menasci. Ford: Radó Antal
Santuzza Vasquezne
Loia Payer
Turiddu Lunardi
Alfio Beck
Lucia Valent
Végül:
Táncgyüleget.
Kezdeté 7 órakor

Mepszínház-Vigopera

Bolond Istók.

Színház 4 felvonásban, írta Szemere György.

Szoboszlay Kőrthi
Tornasi Lubinszky
Balcsi Nagy
Bolond Istók Csontos
Kontra Bálint
Görömböi Páziné
Lábas Kálcsai
Zitas Székely
Vilma Boczoros G.
Vetve Zoltán V.
Juliska Tallian A.
Ringsó Nelli Marosi A.
Kezdeté 8 órakor

Vigszínház

Az igazság.

Színház 4 felvonásban, írta Fítco Clyde. Fordította Mikos Lajos.

Warder Tom Góth
Becky, a felesége G. Kerész
Roland Stephen Szeremy
Lindon Friderick Tanay
Eve, a felesége Gazi M.
Fraser Laura Hegedüs I.
Crespigny Kiss I.
Kezdeté fél 8 órakor

Várszínház

Zárva

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28.

(SONBONNIERE). Minden este 9-től 12-ig nagy előadás. A nagyszerű novemberi műsor keretében fellépnek: László Róza, Nagy Endre, Fereny Károly. „A csupringos”, „A szövet eszt” és az „Egy valódi történet” cz. darabokban. — A vajdasz Abbátiában 90 új cabaret-számmal fellépnek még: Balogh Béke, Elbor Olga M. Chabauty, Gabányi László, Hussár Károly, Mahr Nándor; Sajó Géza stb. Jegyek: Bárd-nál Kossuth Lajos-utca 4. és Andrassy-ut; Zipser-nél Andrassy-utca 6. Cabaret pénztáránál.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Ma és minden este a rendkívüli kacagató hatása

Bernard-társulat

előadása egy amerikai tingli-tangliban

Is a műsor többi elsőrendű száma. Az előadás kezdete pont 8 órakor. Jegyelvétel: délután 10-11-ig és délután 3-6-ig. A fölkérten reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK színházunka hangversenyez.

Lipótvárosi Lloyd szálloda

BUDAPEST, V., Sétatér-utca 5. Szép szobák villanyvilágítással ujonnan átalakítva utcai szoba villanyvilágítással és rézággyal 1 fnt 50 krajcár. Udvari szoba 90. Telefon. Telefon.

Egy hámoszobás lakberendezés 360 forintról

kezdve, mely áll: 2 székény, 2 ág, 2 éjjeli székény, 1 mosdó és tükrös márványtal 180 fnt. 1 kredenc, 1 kihuzóasztal, 6 ebédlőszék, 1 szőnyegdivan, 120 fnt. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantáziaszék, 2 hűtő, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör selyemmel vagy plüssel bevontva 110 fnt. Nagyobb és finomabb berendezések, vala-olcsó árakért, nagy válmint egyes **butorok** lasztekben. **NAGY IMRE** lakberendezési váll. köz. butoraktár. Budapest, Váci-körút 9. I. em. Szerecsen-utca sarok 865 képpel ellátott legmodernebb albumunkat 50 fillér bályeg beküldés- ellenében megküldjük.

Keményítő gyárak

Uhlend reform-rendszere szerint burgonya, buza, tengeri, táplóka, ris stb. feldolgozására. Minden más rendszerreket leltímlülő kivételben berendez. 64826 **W. H. UHLAND k. f. sz. LEIPZIG-G.** különleges vállalat keményítő gyárak átalakítására és berendezésére. Tessék árjegyzéket kérni.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK

OSEKELY

RÉSZLET- * * * FIZETÉSRE.

KOCH J.

BUDAPEST, X. FERENCZ-KÖRUT 41. SZ.

Képes árjegyzék ingyen. Csekély részletfizetésre.

Szurástól Vágástól Lövéstől Feldörzsöléstől Ütéstől Harapástól Zuzódástól Izzadástól Sok fekvéstől Sömörtől Visketéstől Kipálástól Töréstől Ficamodástól Vérmérgezéstől Otvarától Börhajtól Gyulladástól Égéstől

eredő legújabb és legrégebb időtől származó bármilyen

SEB

vagy kisebesedés minden utóhaj nélkül beszárítható és teljesen gyógyítható az

Erényi Ichtiool-Salicil

ségitségével. Az eredeti «Erényi-Iohtiool-Salicil» 3 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla DIANA-gyógyszertára

Budapesti, Károly-körút 5.

(Postai megrendelés: utánvétel mellett aznap szállítatnak.)

Több mint egy millió köszönőlevelét érkeztetett be a világ minden részéből.

Csütörtök
Király
A vig
Operette
Leon de Stein
Lehar
Zola
Valencienne
Danilovics pró
Gyavari Hanns
Rosillon Cami
Nyegus
Frankovia
Kromow
Lascada
kezdete
Magyar
Ker
ezimű a teivo
Bernstein. P
Raymond W
Jaquiline, a le
Lya
Armand Hous
Az őroz Hous
Rou-seauno
Housseau Luci
Pradesno
Micheion
Micheionné
kezdete
CH
sz
VII., Istvan
Telefon 9
E heti v
Parasz
Jó tetter
Az előadás
Képek elad
ép
FOL
Ig
LEITNER
Az c
1/10 órak
„Le
Bobó
„Lá
Burlesk bot
Tovább: B
Nappali p
Az 1-ső
1/212-től
Szer
SV
Valborg 2
Hé
BR
vonósnégye
TÁ
tel
WOL
The Jolie
Berr
előadó-mű
Rén
tancz
Kov
átváltosa
Az említet
cő, Teije
Az

EVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

„FELIX” Gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárád mellett.

Európa leggazdagabb természetes kénos hőforrása; viz hőfoka 50 Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában csúsz (Rheuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek idült méh-petefészek gyulladások — méh-hurut — medenczebél sejtész. etető és izzadmányoknál. Ivógyógymód alakjában idült gyomorbanalmaknál, makacs székrekedésnél, maj és epehólyag betegségeinél Sárgaság és epekövekkel meg-
lepi gyógyítás.

Pensió-rendszer: október hó 1-től május hó 1-ig.
Elsőrendű napi ellátás szeba, fűtés, világítás és fürdés: naponként 7 korona.

Prospektust küld az igazgatóság.

HÖLGYEK

ha súlyt fektetnek rá, hogy arcbőrük állandóan tiszta, liszta és asep legyen; ha meg akarnak szabadulni szepőlőtől, pattanástól s az arcbőr bármely tisztalanságától, ne használjanak mást, mint a modern kozmetika legújabb vívmányát az **Asalea ormei**, mely minden káros következmény nélkül virulová, szépe varázsolja az arcot. Ára 3 korona. Asalea-szappan 80 fillér, poude 1.60 fillér. Utánvét ellenében szétküldi a főraktár: **Borbás Gyula** gyógy-
— szerész, kozmetikai laboratoriuma, Mezőcsát. —

18 forinttól

mérték után készíttük a legol-
gásosabb férfi-öltönyt, toll-
kabátot, felöltőt, franczsa,
angol és hazai zsebkendő.
28 forinttól szalon. Főnök
Jozsef, frakk és sa-
kettöltönyt a legfinomabb krep-
vagy hímzés-szővetekből. Buda-
pesti úri lakoknak kedvezményes
évi részletekre is. Negy öltöny
késpenz rendelésnél szabásun-
kat nagy mintagyűjtemény-
nyel vidékre is küldjük.

Grossmann B. és Társa
Budapest, Nagydófa-utca 3.

HEGEDÜK

elsőrangú
gyártmányok
mester hege-
dük után ké-
szítve,
brácsák
és csellók
stb.

Önműkő-
dő és for-
gatható
hangsze-
rek.

acézlemezekkel. (Automata.)

Képes hangszer- vagy látszó
árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve.

COZITERÁK

mindenféle
rendszerekben és
kivitelben
Hanglemezek,
gitárak, har-
monikák,
legnagyobb-
sáb árakon.

GRAMMOFONOK

minden-
féle log-
kára
Műb mi-
nőség-
ért sa-
vato-
hunk.
Duo vé-
lemény-
tárca
Phonogramok 80 K-tól
feljebb.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED
Budapest, VI. kerület, Andrássy-ut 17. szám.

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGÉNY. —

Írta: E. GABORIAU.

21

— Igen, mind felismerték és ő maga is be-
ismerte, hogy az ő tulajdona. De ez még nem
minden: a zubbony jobboldali zsebe teljesen
rongyos és egy darab posztó hiányzik belőle.

— És tudják, hol van a posztódarab?
— Valószínűleg azonos azzal, amit a grófnő
kezében találtak! — felelte Plantat.

— Igen helyes, békebíró ur! És most
mondja, miképp vélekedik Guespin újabb bűnös-
ségéről?

Plantat nem válaszolt, de úgy látszott, hogy
meg van döbbenve.

Mialatt a vizsgálóbíró beszélt, Lecou új-
felvette szerény és együgyű arczkifejezését.
Újból a falusi, együgyű szatócsnak látszott, akit
idegen emberek ügyei nem érdekelnék.

Félig nyitott szájjal nézett maga elé, de hir-
telen, midőn a vizsgálóbíró éppen befejezte mon-
dókáját — köhögési roham vett erőt rajta.

— Az ördögbe is — szólta el magát — ez
mégis csak erős dolog!

Domini nem is figyelt Lecou megjegyzé-
seire, tügyet sem vetett rá és szavait sem hal-
lotta.

Eibucsuzott a békebírótól és megkérte, hogy
a holnapi nap folyamán jöjjön el a törvény-
székre.

— Ez mégis csak erős dolog! — ismételte
Lecou — de teljesen egyezik a többi dologgal.
Mivel a grófnő a szövetrongyot meggömbült ujjai
között tartotta, ez teljes bizonyíték, hogy ezt
készakarva tették az ujjai közé!

HETEDIK FEJEZET.

A billiárdszobában ezalatt Gendron doktor
befejezte szomorú hivatását.

A billiárdon feküdt fehér lepellel letakarva,

a grófnő holtteste mellett pedig egy kis asztal-
kán voltak elhelyezve a műszerek, melyeket a
doktor a vizsgálatnál használt. Egy asztali
lámpa égett mellette és az világította be a szo-
bát. A doktor feltűrt ujjakkal nagy mosdótál
előtt állott és éppen a kezét mosta, midőn
Plantat és Lecou beléptek.

Az ajtónyílásra Gendron doktor hirtelen fel-
egyenesedett és olyan hanggal, mely az izga-
lomtól remegett, így szólt:

— Ah, ön az, Plantat ur? Hol van Do-
mini ur?

— Már elment!
Gendron doktor boszus mozdulatot tett.

— Elment? — Ez nagyon kellemetlen! Na-
gyon fontos ügyben szerettem volna vele be-
szélni.

Plantat és Lecou közelebb jöttek a lámpa
fényköréhez és ekkor észrevették, hogy Gen-
dron doktor máskor oly nyugodt arca nagyon
rémmült kifejezésű s halotthalvány.

— Most vissza kell adnom az előbb hozzám
intézt kérdést, kedves barátom; mondta a bé-
kebíró. Rosszul érzi magát?

A doktor szomorúan csóválta a fejét.

— És én kénytelen vagyok ugyanazon sza-
vakat ismételni, amit ön mondott. Köszönöm,
nincs semmi bajom! Már jobban érzem magam!

— És a két férfi kerülte egymás tekintetét attól
való félelmükben, hogy kitalálják a gondo-
latukat.

Lecou előbbre lépett és közbeszólt:

— Én azt hiszem, tudom, mi okozta a dok-
tor felindulását. Ugyanis arra a felfedezésre ju-
tott, hogy a grófnét egyetlen tördőfészel ölték
meg, a többi sérülés pedig már a kihült holttes-
tet érte!

A doktor a legnagyobb csodálkozással né-
zett Lecoure.

— Hogyan tudta ezt meg? — kiáltotta.

— Oh, nemcsak az én véleményem ez —
felelte Lecou. A békebíró ur és én olyan vizsgá-
lati metódust követtünk, amely előreláthatóvá
tette az ön vizsgálatának eredményét!

Gendron doktor a homlokára ütött

— Valóban, most már emlékszem, hogy ön
egy megjegyzéssel erre figyelmeztet is tett en-
gem. De annyira meghökkenem a felfedezé-
semre, hogy teljesen meglepedkeztem róla. Az
ön feltevése teljesen helyes. Az első tördőfés kö-
zött, mely halálos volt — és a többi dőfés között
legalább három óra időköz telt el!

A doktor ezen szavak után odalépett a bil-
liárd-asztalhoz és visszahajtotta a lepedőt any-
nyira, hogy az arc és mell látható lett és így
szólt Plantathoz:

— Kérem, világítson nekünk!

Plantat felemelte a lámpát és a billiárd má-
sik oldalára lépett. A kezei azonban annyira
reszkettek, hogy a lámpa golyója megcsorrent.

A hulla arca gondosan meg volt mosva és
minden vérnyom és iszap eltüntetve. A tördő-
fések azáltal inkább láthatóvá lettek, de nem
tudták az arc szépségét eltorzítani.

— A grófné testét tízenyolcz tördőfés érte
— világosította fel őket az orvos. — Ezek közül
azonban csak egy volt halálos, még pedig ez,
amelyik szinte vízszintesen érte — és rámuta-
tott — itt kissé a váll felett. A tör pengéje há-
rom centiméter széles és legalább huszonöt
centiméter hosszúságú. A többi seb aránylag
mind könnyű természetű; az, hogy utólag, te-
hát a halál beállta után kapta, teljesen felismer-
hető.

Lecou részletesen és alaposan megvizsgálta
a halott sérüléseit, aztán így szólt:

— Azt hiszem most már tudom, hogy ölték
meg a grófnét!

Gendron doktor ismét betakarta a halottat,
a békebíró pedig letette a lámpát az asztalra:
mindkét ur megkérte a detektívet, magyaráz-
na meg bővebben a mondottakat.

— A főseb után következtetve a grófné,
amikor meggyilkolták, a szobájában ült s előre-
hajolva, éppen a teáját itta. A gyilkos felemel-
törrel hátulról jött feléje s olyan iszonyu erővel
döfött, hogy a grófné előre bukott; és közben
homloka odaért a kis tea-asztalka sarkához,
mert ez az egyetlen seb, mely vérről van alá-
futva.

(Folyt. köv.)

Riessner Kályhák

Phönix- folytonégők

Egészségi szempontból legkiválóbb rendszer. Eredeti biztonsági szabályzóval. Gázkiömlések és robbanások kizárva.

Pluto az új rendszer,

A fűtési szakma terén éveken át tartott tanulmányozások kimagasló eredménye.

Fortuna

Főraktár: RINGEISEN TESTVÉREK BUDAPEST, V. Hódolmány utca 4.

Drága hus, olcsó hal!

Árja:	
Kabeljaufej nélkül	80 fill
Tőkehal	110 >
Tőkehal helg. kicsi	80 >
Tengeri lazac	80 >
Tengeri pisztráng	90 >
Kabeljau	90 >
Sima lepényh. közep.	140 >
Vörös laposhal	170 >
Pásztás tarkóshal	150 >
Rhombushal	380 >
Nyelvhal	550 >

Hal-szakácskönyv ingyen.

**Magyar
Halkonservgyár és
Halkereskedelmi r.-t.
Budapest,
Közp. vásárcsarnok,
Garay-teri halcsarnok
Király-utca 60.
Batthyányi-téri
vásárcsarnok.**

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-láncok,
ÉKSZEREK

OSZEKÉLY

RÉSZLET-
FIZETÉSRE.

DIAMANT S.

BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 8. szám
az udvarban.

Képes árjegyzék ingyen.

Csekély részletfizetésre.

PÉNZSZEKRENYEK

GELLÉRI ÉS SCHULLER CZÉGNÉL

BUDAPEST, IX., RAKOS-U. 4.

GYARTANAK: TŰZ- ÉS BETÖRÉSMENTES PÉNZSZEKRENYEKET, KÖNYV- ÉS OKMÁNSZEKRENYEKET, ANYAKÖNYVI SZEKRENYEKET, PÁNCZELSZEKRENYEKET ÉS PÁNCZELSZOBÁKAT LEGJOBB KIVITELBEN.

Allandó nagy raktár. Árjegyzék ingyen és bórmentve.

Polgár Sándor

m. kir. szabad. nyert orvosi m. és köztársasági
BUDAPEST
VII. Erzsébet-körút 50.
Legelőnyösebben beszeresnek orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök. Gummi árak, Suspensórium, Irrigátor-fooskendők stb. legújabb találmányai csász. és kir. szabad. Polgár-féle sérülőkötő, has- és köldök kötők. Valódi francia különlegesek (óvszerek) Hízelés képes Árjegyzék ingyen és bórmentve. Postacímre tessék ügyelni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ugaron.

Aranyverőfény izzik a pusztán.
A kéklő messzi szélén ott alant
Barna kún legény ekéje nyomán
Nagy darabokban szakad fel a hant.

A sovány föld, a szegény megkintott
Óstalaj békén hajlik kéz alá,
Befogadni a magot, mit éhes
Ezrek reménye biz sóvárgva rá...

... Nem tudja a jó vén föld, hogy méreg,
Mit vajudva hoz, a falat kenyér,
Bűn, melynek átka istentagadó
Vad sikongással fel az égig ér...

Nem látja, hogy tör dühös csordaként
Érte egymásra zajgó emberár,
Polipkarral hogy fogja miatta
Körül a létet a nyomor, a sár...

Talán, ha tudná, vad iszonyattal
Tagadná meg, mit eke szakgatott,
Minden göröngyét s bűgva-örjögve
Hányná magából ki a magot...

Molnár Béla.

(A gibraltári majmok.) Európában csak egyetlen majomfaj él vadon, a török majom, még pedig csakis Gibraltár sziklás vidékén, ahol nemcsak nem üldözik, hanem minden bántódástól védelmezik, mint afrikai rokonainak itt rekedt maradékait. Egy időben már pusztulni kezdtek. Sclater angol természettudós meg akarván győződni hogylétükről, 1901 szeptember havában a helyszínén kereste fel őket s megtudta, hogy a sziklás hegy magasabb s kevésbé hozzáférhető helyein tanyáznak s hogy az utóbbi időben tetemesen megsaporodtak. Mikor este a hegytetőn levő jelző-állomáshoz nyargalt, utközben néhányszor találkozott egy-egy próbált csapattal, mely félelem nélkül néhány lépésnyi közelségig bevárta őt. Inglefield százados már két éve figyeli őket s azt mondta Sclaternek, hogy rendszerint 15 s több főből álló csapatok verődnek össze, de 29-nél többet együtt sohasem látott. Rendszeren egy korosabb him, több nőstény s néhány különböző kora ifjú alkotja a családot. A fiatalok nyár elején születnek s anyjuk néhány hétig a mellén, azután pedig a hátán hordja. Edeglés közben őrt állítanak, mely őket

ugatásszerű hangadással figyelmezteti a közelgő veszélyre. Inglefield százados magát sohasem támadták meg, bár a vén hímek gyakran megközelítették s viacsorgatták rá a fogukat. A kutyáját azonban már kétszer is megtámadták s ha a kutyájával ment, már többször előfordult, hogy a majmok odafele alkalmas helyen meglesték őket, amint lent elhaladtak s egész közpört zudítottak rájuk, amelyben kókuszdiómagos darabok is voltak. A majmok az angol hatóság szigorú oltalmát élvezik ugyan, de mivel a gyümölcsös kertekben néhányszor érzékenyen garázdálkodtak, a tulajdonosoknak meg kellett engedni, hogy olykor közüjük löhessenek.

(Amerikai tréfa.) Különös ember lakott nem régebben egy római palotában. A 23 éves amerikai Haseltine-Stanley Pál, gazdag sportférfi volt az illető, aki anyjával és nővérével együtt lakta a palota második emeletét. A minap vadászatra ment a fiatal ur Ardeába, ahonnan késő este tért haza egy ketrecbe zárt eleven rókkal és több skatulyába zárt kigyóval. Gyönyörű paripán, kutyáitól kísérvé, este 11 órakor ért a palota elé, a melynek kapuját a portás kitarja előtte. El lehet képzelni a portás megrökönyödését, a mikor Haseltine a nagy lépcsőházban nem hogy leszállt volna, hanem a széles lépcsőkön fölhajtott a lovával. A második emeletre érve, még mindig nem szállt le a nyeregéből. Lovaglóstóra gombjával megérintette lakása villamos csengőjét. Nővére, aggódva már a bátyja hosszas kimaradásán, maga nyitotta föl az ajtót, de csak azért, hogy aztán rémülten csapja be újra. A ló nyerítése, a kutyák ivóltése és a lovas hahotája közben föllármázta az egész házat, a portás hívására néhány rendőr jött, a palota előtt nagy tömeg verődött össze. Az amerikai erre fenyegetőzni kezdett, hogy ha valaki közelébe jön, rögtön kiereszti ketreczéből a rókat s kinyitott egy skatulyát, a melyből egy kigyó kandikált elő. A dolog nyilván óriási mulatságot szerzett neki s hogy másokat is fölvidámitson, cigarettákat osztogatott szét és elbeszélte vadász-élményeit. A háziur közbelépésére volt szükség, akiért futárt menesztettek, hogy jöjjön azonnal és vessen véget a különös jelenetnek. Haseltine végre hajtott a szóra és a házi ur kérésére leszállt az ügyes paripáról, amelyet átadott egy istállófiúnak, az egybegyűlteket pedig meghívta, hogy tartsanak vele egy kis vacsorára. Mondják, hogy ez a vacsora fölöttébb vidáman zajlott le.

(Az első eszkimó-szerkesztő.) Grönlandban nemrégiben halt meg Lars Moeller, az első grönlandi hírlap szerkesztője. Moeller egykor Nordenskiöld tanár vezetője volt és a híres éjszaksarki utazó megtanította őt olvasni. Élénk felfogású ember volt és különösen az érdekelte, hogy miképp készülnek az újságok. Mikor Nordenskiöld elutazott Grönlandból, Moeller azzal bucsuzott tőle, hogy újságot szeretne ki-

adni az eszkimók számára. Megjegyezte, hogy miután az eszkimók közt ő az egyetlen, aki olvasni tud, az újságjában csak képeket fog közölni. Nordenskiöldnek tetszett ez a terv és amint Svédországba érkezett, Moellernek elküldött mindent, ami egy képes újság előállításához szükséges. Moeller össze is állította az újságját és hűzzipkőn bejárta Grönland nagy részét, mindenféle osztogatott mutatóvándorokat. Utközben az értelmesebb eszkimókat megtanította olvasni is. Azóta alig pár év alatt az írástudás nagyon elterjedt Grönlandban és Moeller lapjának sok előfizetője akadt. Dániában nemrég gyűjtés utján Moeller lapja számára új sajtót szereztek be. Moeller most meghalt, de már vannak munkatársai, akik az eszkimó-újságot tovább fogják szerkeszteni.

(A 13-as szám.) Theodore de Noelmont bárót, a belga szenátus volt elnökének fiát a napokban elfogta a rendőrség New-Yorkban egy asszony abbéli panaszára, hogy a báró ur öt 1500 dollárjától megszabadította. A hívősré került báró azt mondja, hogy valóságos üldözi őt a 13-as szám. Született február 13-án, meghősült július 13-án, Amerikába érkezett november 13-án, elfogták június 13-án, a törvényszék 13-as számú szobájában hallgatták ki s végre a rendőrségi börtön 13-as számú cellájában helyezték pi-henésre.

(Óriás vitorlás hajók.) Sokan vannak még, akik úgy képzelik, hogy a mióta a gőz szárazon és vizen átvette birodalmát, a vitorlás hajók letűntek végképen. Ez téves, mert vitorlásokra is szükség van és bizonyos körülmények között még nagyobb szükség van rá, mint gőzhajókra. A gőzhajók építése nagyon drága a gépek miatt, a kőszénfűtés igen sok költséget emészt és így a tömegüket másként kell szállítani a vizeken. Fa, petroleum, érczek és más holmik szállítására még igen jó szolgálatot tesznek a vitorlások. Éppen azért most óriási méretű vitorlás hajókat kezdenek építeni. A mellett ezeknek a rengeteg hajóknak a hajtására nem is elég az eddigi vitorlarendszer. Németországban két esztendővel ezelőtt egy ötárbczos vitorlást építettek. Ez a hajó az első utján odaveszett. Sohasem hallották hírét, a mióta Bremerhavenből elindult. Amerikában egy hat árbczos vitorlást építettek tavaly és most Bostonban egy hét árbczos vitorlás hajót építenek óriási méretekben. A hajó 133 méter hosszú és tízennégy méter mély járásu. Vitorláinak felülete 13,539 négy-szögméter. A hajó 7500 tonna rakományt képes befogadni. Az árbczok nem fából, hanem aczélemez-ből valók és belül fából vannak kibélelve. A vitorlákát gőzgéppel igazgatják s így a hajó legénységét mindössze tizenkilenc ember,

ÖREG EMBER LETTEM,

mert egész életemen keresztül az
Alföldi fehérkeresztes

SOSBORSZESZT

használtam, melyet egyes egyedül az
ALFÖLDI COGNACGYÁR R.-T.

saját szeszflomítójában

lepdrolt legmagasabb fokú középpárlat
szeszből készít Kecskeméten.

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
fehér keresztos sósorszesze

Kapható mindenütt.

Szállítatik postán utánve-
tellettel vagy a pénz előzetes
— beküldése után —

**Óriási próba-
üveg 40 fillér.**

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
fehér keresztos sósorszesze

Kapható mindenütt.

Az Alföldi fehér keresztos sósorszesz egyedüli gyártója az
Első Alföldi Cognacgyár R.-T. Kecskeméten.

O osászári és királyi fensége József Főherozeg kamaral szá.litója,

Mindenütt kapható.

Mindenütt kapható.

E hirdetés rovatban minden szöveg... egyszerű beiktatása... 4 fillérrel, kompakt betűk... 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szöveg... egyszerű beiktatása... 4 fillérrel, kompakt betűk... 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Ráth-utca 6/c. 288

Parketagyár
Gyönyörűsön ajánlja gyártmányait.

Rizike
salátagomba konserválva 5-tilos postahordó 6 koronáért szállít Meleghy A. Kassa. 5482

Rekedtség
biztos és kellemes orvosa sága a Réth-féle cukorka-60 filléért mindenütt kapható.

Fakult bőrkabátok
sötét színekre tartósan festettek Haltenberger Béla ruhafestő gyárában Kassa 27086

Üzletvételt
és átdást minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest, Gresham-palota Csak levélen. (Válaszbélyeg). Elsőrangú ajánlások.

Valódi
trecseni borovicska 2 egy literes palackban 4.80 korona bérmentve utánvétellel. Ripper Mór Piac, Zsolna, 5476

Finom matt
faragott hálószoba-berendezés valódi márvánnyal előbb 320 forint, most 165 forint, Veress Pálné-utca 12. t. em. (Ezelőtt Zöldfa-utca.) 27382

Telek
a Terézvárosban nagyon forgalmas helyen 3 utcát átlatarolva, 4563 m²-es családi okok miatt sürgősen eladó Emmert József törvényszékileg bej. cég irodája, Budapest, József-körút 51. Telefon 56-10. 27368

A ki földbirtokot,
erdőbirtokot hazat, telket venni vagy eladni, bérbevenni vagy bérbeadni és arra előnyös kölcsönt telvenni ohajt, forduljon bizalommal Emmert József bej. cég közismert irodájához Budapest, József-körút 51. Telefon 56-10. 27368

Erdőbirtokot
vagy erdőt sürgősen keresek megvételre. Részletes leírás és feltételeket „Fakereskedő” jelge alatt kérek a kiadóra. 27368

Férfi-gyöngyesség
ellen kezesség mellett állandó azonnali segély! Orvosi szakvélemények. Használati utasítást zárt borítékban 40 fillér bélyeg ellenében küld 27373

FRIEDRICH MÜCKE
gummi gyára
Wei-sonsee-Berlin.
Magyar Királyi Államvasutak Igazgató-sága
267604/907. sz. D.

„A f. évi november hó 26-ára 170396/907. sz. a. hirdetés és a fumei 30-35 sz. raktár kibovítésére és átalakítására vonatkozó versenytárgyalás egy később közzéteendő időpontra elhalasztott. Miről az érdekelteket ezennel értesítjük.”
A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

Zálogcédulákat,
briliántokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron vesznek. Brilliantokért többet fizetnek, mint utonnan kerültek. SINGER JAKAB ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-n. sarkán.

Házak,
villák, telkek, gyárak, raktárak, gyárépületek a főváros minden részéből eladásra vagy kibérlésre előjegyzésben. Huszár Budapest, V., Gresham-palota Elsőrangú ajánlások. Telefon 81-08.

Lakást,
butorozott szobát, bármely célra, berendezéssel is, mindenféle bérhelységet gyorsan, csekély díjért közvetít a lakásbérhelységi közvetítő csak V., Gresham-palota, Merleg-utca 2. sz. Telefon 81-08. Minden bérhelység nyilvántartva.

Magán építő iparos
iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Végi József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Csemegeszőllő
legnemesebb fajokban, fagymentesen csomagolva, 5 kilós postakosaránkint 4 koronáért, valamint saját méhészetemből garantált lisztá szemeszert 5 kilós bádgebődönökben 7 koronáért szállít Rottmana Hormin Kiskuhhalason

Budapesti házközeléseket
50.000 korona készpénz biztosíték mellett elvételre az évben 2%-ért a Budapesti Érvétítési Vállalat Részvénytársaság József-körút 44. Telefon: 27368

Építkezéseket
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes tevékeny tevékenységre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Ráth-utca 6/c. 27368

Keresztesnek
levelezők, gazdatisztek, kereskedelmi alkalmazottak, gépészek, mindennemű iparosok és munkások. Boveobet a „Magyar pályázati értesítő és munkaközvetítőben”. Egyes szám ára 40 fillér. Kiadóhivatal V., Csáky-utca 4.

Urasági butorokat, szőnyegeket, csillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és uzleket is) veszék és eladók. Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Részhatározások, bürgermeister és kárpitosfélekben Perzsa, smyrna és más szőnyegeken és függönyökben modern bronzsillárokkal gaz, villamos stb.-hez. 26

Régi ezüsttárgyakat
és zálogcédulákat veszék és eladók mindennemű arany- és ékszerárut, ugyanint régiségeket, drágaköveket, arany- és ezüst-órákat, lánczokat, gyűrűket, ezüst-éveszközöket. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs Dávid utóda Budapest, IV., Váci-utca 18. t. emelet. 26764

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egy rész tárgyakból is) Kelecsavára; Budapestre ugyszintén államszámvetéltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminarium; Budapest, VI., Rózsa-utca 44. III. 8

Zálogcédulákat,
briliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron vesznek. Brilliantokért többet fizetnek, mint utonnan kerültek. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 26316

Ki a YES-OUI-SI
családi lapot megrendeli, jeltarva minden megrendelés nátkul és tálalás 20

angol és francia
szókönyvet alapszava megtanulni halja. Előzetési és megrendésben kéri minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzókat küld a kiadó hivatal Budapest, Andrássy-utca 92. sz. 26

BUTOR
árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garzon szobák Szalon börtelők, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzasszonyoz és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényeszerű körülmények miatt eladók; mahagoni hálószoba 180 frt, íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt nagy perzsa szőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreláadás. Dob-utca és Holló-utcai sarokházban. 26316

Polgári iskolai
reáliskolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesíté vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. Tánár Budapest, Thököly-ut 8. L. em. 3. ajtó. 26314

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 25465

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kénes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47 26703

Önök övni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrel igazolják, diszkrétan küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Fran Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Modern urasági butorok
alkalmi vétel és eladás
háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelött Gyár-utca. Telefon 14-09.

Butor
új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodai berendezés, pénzszekrények barmulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Sámuel Központi városház épület Gerlóczi-utca 2 raktár 10-11-12.

Veresáfonyabefőt
BARTA-féle, 5 kilós postakosáruveg 6.-korona FELKA, KONZERVGYAR Felka, Szepesmege. 80972

Stenográfia
Dijtalan gépirásoktatás az összes írógéprendszeren. Magyar, német gyorsírás, kereskedelmi szaktantárgyak elsőrendű tantervek vezetése mellett Sokszorosító tanfolyamok. Copying Office. A sokszorosító osztály elvállal holtsegélyesek levelek, kéziratok stb. leírását és sokszorosítását. Mérsékelt árak, pontos és szép munka. Prospektusokat küld a Stenográfia orsz. G. helyesgyorsíró- és gépirásos Váci-körút 33. Azelett Kazinczy-utca 8. (A 054)

MAGYAR TEXTILIPAR
Polyóirat.
A gyapju-, gyapot-, len-, kender-, selyem-, juta-ípar és kereskedelem közlönye Szerkesztőség és kiadóhivatal Ujvidéken.
Megjelenik havonta kétszer. Előfizelési ára egy évre 12 kor

Pénzt butorra
szonora varrogép, ke-rekpar, könyvek, kocsi, automobile currens-árura feltűnő olcsón beraktároz. Már beraktározott tárgyakat magasabb előleg nyújtással kiváltképp Tauszik és Társa Gyár-utca 21. Telefon 83-97.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, falódi angol bürgermeister eladás és vétel.
Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263

Asszonyok vigyázzatok!
Minden családra nézve legfontosabb könyvet a gyermekáldásról, több mint ezer köszönőíráttal diszkrétan küld 70 filléért levélbélyeg ellenében Fischer Róza asszony Budapest, VII., Damjanich-utca 28/b.

Szepességi csemegék
BARTA-féle veresáfonya befőtél, malna-, szamóca-, csipkebogyót, gomba- és hús-konzerveket, pastotomákat által a FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepesmege. Kérjen árjegyzéket.

Leányinternátus.
A fumei „Maria Immaculata internátus“-ban kitűnő nevelésben részesülnek 6-12 éves lányok. Nyilvános jellegű iskola.
Mérsékelt díjak. Olasz francia, minden nyelvtanítás. Zongoraoktatás. Az internátus a tengerparion van.
Felvilágosítást vagy prospektust szivesen küld:
Az Igazgatóság.

BUTOR
Alkalmi vétel!
Butorvásárlók figyelmébe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebédlő- és uriszobák, valamint egyes butor darabok, oszlopátolcsón, minden elfogadható áron kaphatók PECHNER N. butor-nagykereskedő Király-n 28. az udvarban. TELEFON 38-71.

Ajtók és ablakok
rég és új vasrudonyok teljes vasalással. Kapnyaracsozatok, keriteresek, keramitlapok, Kohlheimi, apok olcsón kaphatók Kelemen Mór, épület-bontós vállalkozónál Budapest, Nador-n. 72-74. 26316

Polgári draki
Pontos kiszolgálás!
Küldő szabás!
Videkre mintát küldök nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.
Zeliszka János
angol ur. szabóterem BUDAPEST, Andrássy-ut 58. I. em.
Állandó válnanték a leg-ivatosabb angol és baltöld. szövetekből.

Saját gyártmányu vas- és rézbutorok
Rózagy ... 45.- frt
Vaságy matraczccal 8.50 »
Gyermekágy ... 11.50 »
Sodronyágy-betét 3.50 »
Vas- és rézbutorok gyári árban.

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Bőrszékikar
bőrsajtolás és bőriaragás
KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2
az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékerek és karosszékekben, jóval olcsóbb áron, mint eddig.
Használt székek átalakítása bőrszékere olcsó árakban. Legolcsóbb bőrszékerek és állványok.

Urasági butor
Eladók és veszék; mahagoni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szőnyegeket, függönyöket, üveg- és bronzsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia
Állandó nagy lakberendezési vállalkás!
IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fróküzlet nincsen.
26618

Mindenféle higienikus GUMMI
csikkek, legolcsóbbtól legfinomabb minőségig, tucatszám K 2, 4, 6, 8, 10 és 12. minden tekintetben legrovidebb kiszolgálás mellett kaphatók.

Magyar Ipar és Kereskedelemi B. T. Budapest, VI., Király-utca 98/h. - Kérjen árjegyzéket.